

NOVA DOBA

Mesečna naročnina 180 SLT, trimesečna naročnina 540 SLT. Cena za izvod izven Slovenije: Hrvaška in BiH 60 DIN, Avstrija 35 ATS, Nemčija 4 DEM, Švica 4 SFR, ZDA in Kanada 4 USD, Švedska 16 SEK, Avstralija 5 AUD, Italija 1000 LIT

Izhaja ob sredah. Glavni in odgovorni urednik **Janez Sever**. Izdaja PRESE d.o.o. naslov redakcije PRESE NOVA DOBA, Aškerčeva 15, 63000 Celje. Nenaročenih rokopisov ne vračamo, na nepodpisana pisma se ne oziramo.

CENA 50 SLT

SLOVENIJA, SREDA, 18. MARCA 1992

ŠT. 11, LETO XXVI

**PUČNIK, KAJ
SI OBLJUBLJAL**

**RUDI
KAJTNER:
SLOVENCEM
NE CVETI
PŠENICA**

**MARIBOR:
MAMUTSKI
DVOBOJ**

**DRNOVŠEK
KOT RADIJSKI
SPIKER**

**SEKS NA
SOSEDOVI
TRAVI**

**30 LET
IZKUŠENJ**

Moda
TRGOVSKO PODJETJE P.O. CELJE

Dober časopis za slabe čase

**BREZ MORATORIJA
DESETINE PODJETIJ
V STEČAJ.**

BLOKIRANA SLOVENIJA

Morebiti bo modre moze slovenskega vrha zdramil generalni delavski štrajk, presunil val delavskega ogorčenja, otreznila človeška beda, lakota in pomanjkanje, o katerih pa se lahko prepričajo s sproti jim dostopnimi suhoparnimi številkami in statistični izračuni, ki do kraja črnijo malovredno gospodarsko vizijo samostojne svobodne Slovenije.

Vse slovensko gospodarstvo je konec letošnjega januarja premoglo 33,7 milijarde tolarjev, kar je le za dobrih pet odstotkov nad decembrsko vsoto. Skupna sredstva na žiro računih so znašala 9,1 milijarde tolarjev in so skopnela za nadaljnjih 12 odstotkov. Sorazmerno temu se likvidnost strašljivo zmanjšuje.

Po podatkih republiške službe družbenega knjigovodstva je imelo v prvem letošnjem mesecu kar 1073 pravnih oseb z več kot 160 tisoč zaposlenimi blokirane žiro račune in decembrskim se je pridružilo še 67 novih, ki se ne morejo več držati nad vodo. Trda ne prede le industrijskim velikanom, ampak se vse težje prebijajo tudi mala podjetja. Skoraj polovica blokiranih je v zasebni lasti in brez zaposlenih delavcev. Torej je padla tudi fama, da bo drobno gospodarstvo v dobrušni meri izvleklo zabredli slovenski gospodarski voz.

Januarja je bilo dnevno blokiranih povprečno 12,5 milijarde, kar je za dobrih 11 odstotkov več kot konec lanskega leta in med temi podjetji je blizu petdeset takih, ki bi morala brez moratorija stečajev nemudoma v likvidacijo.

Medtem, ko nam eden od ministrov preti, da bomo zabredli še globlje, drugi pravi, da smo najnižjo točko že dosegli in se na obzorju kažejo svetlejšje barve, naložena dejavnost izgublja sapo, investicij ni mogoče zaokrožati, bančniki navijajo svoje marže in delovna mesta napovedovanih novih programov ostajajo v zraku.

Iz podatkov republiške službe SDK je razvidno, da se gospodarstveniki lotevajo predvsem manjših naložb, nikjer pa ni večjih investicij, ki bi pomenile novo proizvodnjo in nova delovna mesta. Lani so investitorji prijavili 990 investicijskih objektov v skupni predračunski vrednosti dobrih osem milijard tolarjev, vrednostno pa so za naložbe načrtovali 46 odstotkov več kot leta poprej. Spričo podatkov, da so lani cene sredstev za delo v primerjavi z letom 1990 porasle za 123 odstotkov in gradbena dela nad 150 odstotkov, je jasno, kako tanka je slovenska investicijska rezina kruha.

Stavkovni val, ki zajema Slovenijo, je za zdaj še opozorilo, vendar gre krvavo zares, cele branže se podirajo, veliki nacionalni sistemi so na kolenih, mnogi zasebniki nimajo nikakršne možnosti za preživetje, vlada in parlament pa še kar naprej ujčkata sama sebe v prepričanju, kako modro vodita slovenski narod. V leto 1945 morda.

E. Š.

MARIBOR:

MAMUTSKI DVOBOJ

Dušan Šober, nekdanji smučarski reprezentant in neuničljivi Branikovec, je skušal uloviti na levi nogi Dušana Senčarja, enako s krvjo zavezanega Branikovca, očeta Zlate lisice. Šober je v občinski skupščini kot poslanec zahteval finančno poročilo prihodkov in odhodkov zadnjih treh pohorskih lisic in z letošnjega mladinskega svetovnega prvenstva v alpskih disciplinah.

V Mariboru je ni bolj svete krave, kot je sveta smučarska Zlata lisica. In ni ga bilo večjega presenečenja od tega, da je v svetost Zlate lisice iz občinske skupščinske klopi brcnil prav Dušan Šober, zdaj sicer poslanec obrtnikov, ki je bil tri četrtine svojega življenja poleg Dušana Senčarja in Toneta Vogrinca eden najtrdnjših stebrov mariborskega športa in Branika.

Če odmislimo športni pomen Zlate lisice, je ta smučarska prireditev s svojimi organizatorji uspela Maribor potisniti mnogo dlje in še kot ostalo mariborsko gospodarstvo z univerzo vred in v Maribor vakokrat spraviti smetano vladajočega režima.

Prav za to je poročilo kolege Otmarja Klipšteterja v Dnevniku izzvalo pravcato osuplost v slovenski javnosti, saj so poznavalci razmer pod Pohorjem zaslutili, da gre za dvoboj dveh velikanov mariborskega športa.

Kaj je gospod Dušan Šober usodnega dne na nesklepčnem zboru združenega dela mariborske občinske skupščine izrekel? Nič manj in nič več kot zahtevo, da organizatorji podajo poročila za zadnja tri leta in še posebej poročilo o letošnjem mladinskem svetovnem prvenstvu smučarjev v alpskih disciplinah. Resnici na ljubo,

Dušan Šober: »Fantje, karte na mizo...«

Dušan Senčar: »Niti pare iz proračuna...«

bilo je še več podvprašanih, tako o računih, zavarovalninah...

Neutrudni prepisovalci stenččasov na oni strani Trojan in Kolpe so planili na po-

njeno kost, da bi pod Habakuk potisnili smrdečo bombo, ki že vsa leta tli v njihovem naročju pod Vitrancem ter Poncami in s tem vsaj delno poravnali stroške za neplačano pijačo in jedačo...

DVOJNO OBDAVČEVANJE POKOJNIN

POŽREŠNI DACARJI

V spretnosti, kako na račun ljudi napolniti državni proračun, je sedanji slovenski oblasti komajkdo kos. In pri tem so ji kaj malo mar mednarodni dogovori in konvencije, le da novi prižvenčkljajo na pravi kup. Pri obračunavanju dohodnine so se spomnili tudi na tuje pokojnine, a vprašanje je, koliko se bo to njihovo zahrbtno dejanje izšlo. Italijanske oblasti se že oglašajo.

Tuje pokojnine, ki jih namerava vlada obdavčiti, so večinoma obdavčene že v tujini. Zlasti so problem pokojnine, ki jih dobivajo ljudje na Primorskem in to zato, ker so Primorci morali nekoč služiti kot italijanski državljani v tuji vojski in delati v tuji državi in ti njihovi mesečni prejemki so v bistvu varstveni dodatek, torej nekaj, kar tudi pri nas ni obdavčeno.

Vlada vztraja pri svojem in to ne glede na posebno konvencijo med nekdanjo Jugo-

slavijo in Italijo, ki velja še danes, sestavili pa so jo prav zato, da bi se izognili dvojnemu obdavčevanju. S slovensko obdavčitvijo bi se zgodilo, da bi bile te pokojnine povsem razvrednotene in izračun na Primorskem kaže, da bi moral državljan dati državni blagajni slabih osemdeset odstotkov svoje pokojnine oziroma varstvenega dodatka, ki ga dobiva iz tujine, podobno pa velja tudi za druge primere.

Slovenski oblastniki, ki se

tako radi sklicujejo na moč mednarodnih dogovorov, pozabljajo tudi na listino v Haagu sprejetega mednarodnega prava še iz časa pred drugo svetovno vojno, ki zavrača dvojno obdavčevanje in priporoča za stranke najbolj ugodno rešitev.

Vladi očitno ni mar, da bo sprožila mednarodne zaplete in na italijanski strani se že oglašajo. Italijanska oblast

sporoča, da je absurdno, če bi slovenski proračun polnili z delom italijanskega državnega proračuna, iz katerega skoraj v celoti izplačujejo omenjene pokojnine. In drugo, primorski upokojenci so bili takrat, ko so si prislužili pravico do varstvenega dodatka, tuji državljani, torej nima zdajšnja država do teh pokojnin prav nobene pravice.

Ljubecna Celje
tel./063/ 33-421

KLINKER

**PRODAJALNA KLINKER
LJUBEČNA IKI CELJE**

**UGODNE CENE ZA GOTOVINSKO
PLAČILO:**

- nosilci za ploščo	
- do 3,60 m ²	188,70 SLT/m ²
- od 3,60 - 5,80 m ²	223,85 SLT/m ²
- nad 5,80 m ²	268,25 SLT/m ²
- MODUL MB 6/1	24,88 SLT/kom.

Stopite na trdna tla

stopite na klinker
keramične ploščice

JOŽE JAKOPEC Kosovelova 16, VELENJE

POOBlašČENI ZASTOPNIK ZA:

- prodajo vozil in rezervnih delov

- servis - kleparstvo - ličarstvo

Na **ZALOGI** imamo vozila:

CHARADE, bencin - charade, turbo
diesel - APPLAUSE

ROK DOBAVE TAKOJ! Inf. tel.: 063/855-975

NOVA DOBA

Glavni in odgovorni urednik: Janez Sever
Pomočnik odgovornega urednika: Peter Tomaž Dobrila
Uredniki: Jana Štrlekar (reportaža), LucaS (fotografija),
Anton Koritnik (svobodne aktivnosti), Janez Herle (tehnično urejanje), Zoran Vljajič (dopisništvo Koper)

Tajnica redakcije: Suzana Rober
Trženje: Nives Seničar, Ines Paradižnik, Erika Vidali
(podružnica Koper)
Prodaja: Matevž Cene

Izdaja PRESE d.o.o., direktor: Janez Sever, pomočnica direktorja Valerija Glavač - Tiska Družbeno podjetje Delo - Tisk časopisov in revij, p.o. - Naslov uredništva: Celje - knežje mesto, Aškerčeva 15, 63000 Celje, tel. (063) 441-215, 441-606, telefax (063) 25-849. Dopisništvo Koper, Cankarjeva 5, 68000 Koper, telefon (066) 23-868, telefax (66) 51-702. Za naročnino glej naslovnico. Žiro račun pri celjski SDK št. 50700-603-31455. Na podlagi Zakona o prometnem davku in mnenja Ministrstva za informiranje z dne 30. 1. 1992 sodi časopis med proizvode informativne narave, za katere se plačuje 5-odstotni prometni davek od prometa proizvodov.

**ODKRIJTE NEVERJETNE UGODNOSTI
IN VISOKO KVALITETO V PARFUMERIJ
IN BIŽUTERIJ**

TIFFANY

PROFUMERIA - BIGIOTTERIA

**PRIČAKUJEMO VAS S POPUSTI
OD 10 DO 50%**

P. TE della FABRA 1 - TRST
(Oboki na trgu GOLDONI)
tel.: 040/76-39-08

N A R O Č I L N I C A Z A

Profit

Ime in priimek

zaposlen v

naslov

naročam časnik: a) za pol leta - b) za celo leto

Naročnino bom poravnal v 15. dneh po prejemu položnice.

datum

podpis

SEJMARJI SE ŽENIJO IN LOČUJEJO SIAMSKA DVOJČKA

Slovinci bomo spet dobili razstavo avtomobilov. V Ljubljani in Celju bo teden blišča železnih konjičkov. V obeh mestih bo razstava istočasno. K sodelovanju vabijo poleg domačih proizvajalcev tudi vse trgovce tujih avtomobilov.

Po skoraj desetletnem preporu pri organizaciji posebnih avtomobilskih prireditev sta zdaj ljubljanski in celjski sejem združila napore, da bi obnovila tradicijo nekdanjega Slovenskega avtomobilskega salona. Prva avtomobilistična prireditev na Gospodarskem razstavišču je

bila že leta 1957, po treh letih pa je stalni mednarodni biro avtomobilskih konstruktorjev potrdil termin za razstavo v Ljubljani.

Po letu 1963 se je avtomobilski sejem iz Ljubljane moral preseliti v Beograd, Ljubljani pa so ostali prodajni sejm avtomobilov in avtomobil-

skega športa. Zadnji dve leti je bila razstava avtomobilov organizirana v okviru sejma ALPE-JADRAN.

Kot sta povedala Borut Jerše, dipl. oec., direktor ljubljanskega, in Franc Pangerl, mag. oec., direktor celjskih sejmov, bo letošnji avtomobilski sejem, ki bo trajal od 24. do 29. aprila, organiziran skupaj z Združenjem ekskluzivnih zastopnikov tujih proizvajalcev motornih

vozil Slovenije. K sodelovanju so poleg domačih, Cimos in Revoza, povabili tudi okrog 1.400 zastopnikov prodajalcev tujih vozil. Razstava bo organizirana istočasno v obeh mestih, za obiskovalce bo na voljo posebni brezplačni avtomobil. Kot je videti iz programa, je glavna žlahtina namenjena metropoli, Celjanom pa manjši del prestiža in predvsem tovarna in motorna vozila za posebne namene.

ZARADI DENACIONALIZACIJE BREZ HRANE HALOZE V REVŠČINI

Preteklo leto smo se lahko tolažili, da imamo kljub vojni in izgubi jugoslovanskega tržišča in uvožene vojvodinske pšenice dovolj lastne hrane. Letos napovedujejo da bodo ostala velika kmetijska zemljišča zaradi negotovih denacionalizacijskih zahtev prazna in polja še čakajo neporana.

Vrnitev odvzete zemlje

Čas za vlaganje zahtevkov za vrnitev odvzete zemlje je dve leti od dneva uveljavitve zakona. Medtem pa veliki kmetijski kombinati živijo in načrtujejo v negotovosti. Ti naši največji pridelovalci hrane kljub minimalnim akumulacijam ne vedo, kam in v kaj vlagati, kje in kaj posejati.

Kmetijski kombinat Ptuj, eden izmed največjih v Sloveniji, ima v lasti 6000 hektarjev zemljišč in nekaj nad 700 hektarjev trajnih nasadov. Prav tako gojijo na velikih površinah hmelj in imajo skoraj petsto hektarov vinogradov in nekaj nad sto hektarov sadovnjakov. Za vse te obdelovalne površine skrbi 1200 delavcev. Zaradi pričakovane drobitve zemljišča vlada med zaposlenimi velika negotovost.

Ptujčani in okoličani imajo že brez tega velikega kmetijskega giganta 16,2 odstotka aktivnega prebivalstva nezaposlenega. To je za dobrih pet odstotkov več, kot je republiško povprečje. Ker gre za demografsko ogroženo

območje je po besedah Mihaela Ledineka, direktorja KK Ptuj, pričakovati velike socialne pretrese, ali drugače povedano, še večjo revščino.

Do sedaj je vložilo zahteve

za vrnitev zemljišč pet nekdanjih lastnikov. Mihael Ledinek pravi, da leta 1961 ni bilo nasilnih odvzemov zemlje, vendar kljub temu iščejo delovno intenzivnejše programe, da bi nadomestili izgubljeno zemljo.

Konec leta brez hrane

Morda se v Sloveniji premalo zavedamo, da nam bo konec tega leta primanjkovalo hrane. Zaradi vojne na Hr-

vaškem marsikje ni bilo jensenske setve, vprašljiva pa je tudi pomladanska. Kmetijski kombinati nimajo dovolj obratnih sredstev za nakup gnojil in zaščitnih sredstev. Postavlja se vprašanje, ali bo Slovenija imela dovolj deviz za nakup hrane. V pričakovanju zahtevkov po vračanju zemljišč pa v marsikaterem kmetijskem kombinatu razmišljajo, ali naj na pomlad sploh pričnejo z delom.

KUŽNI ODPADKI V CELJSKI BOLNIŠNICI ŠTORE NAMESTO KREMATORIJA

Dotrajani dimnik celjske bolnišnične sežigalnice, iz katerega so dolga desetletja z blagoslovom republiške sanitarne inšpektorice, v bolna pljuča lastnih pacientov spuščali »kemične« strupe, se lahko vsak čas podre. Nesmotno bi bilo graditi nov krematorij, ugotavlja novo vodstvo bolnišnice, saj so z natančnim sortiranjem kužnih odpadkov njihovo količino močno zmanjšali in sedaj se, spet s pritrdilom iste sanitarne inšpektorice, zavzemajo za sterilizator s stiskalnico.

V celjski Komunali ponujajo rešitev za vso Slovenijo, kajti en sam sterilizator, vreden približno milijon nemških mark, bi lahko v štirinajstih dneh obdelal vse kužne odpadke slovenskih medi-

cinskih ustanov, jih recikliral in potlej bi jih lahko brez škode odpeljali na komunalna odlagališča.

Kurjenje v celjski bolnišnici so za vselej opustili. V vmesnem obdobju si po-

magajo tako, da odbrane ostre kužne predmete in vse plastične sisteme zavarjene v sodih prepeljejo v štorsko železarno in skurijo v tamkajšnji obločni peči, kužni material, pleničke, obveze in podobno pa v črnih vrečah komunalci zakopljejo na odlagališču. V vodstvu bolnišnice se zavedajo, da gre za prehodno rešitev, opozarjajo republiko, naj sprejme generalno odločitev, v kolikor pa je še dolgo ne bo bodo na lastno pest za lastne potrebe naredili priločen sterilizator.

ZA ZAUPANJE GRE

Zgodba o odpadkih v celjski bolnišnici se vleče že več let. V bolnišnici dolgo niso pristali na rešitev, ki jo zdaj sami ponujajo. Sprememba zazidalnega načrta, ki naj bi omogočil gradnjo nove peči za sežiganje posebnih odpadkov, je bila dolgo v igri. Tisti, ki so imeli pomisleke proti sežiganju, so bili označeni za nepoznavalce. Bolnišnica je že izbrala celo peč znamke Hoval, zagotavljala, da ima zanjo denar.

Ob tem so sanirali sedanjo peč. Precej nestrokovno. Poskrbeli so za boljše kurjenje, za višje temperature. Na ta način so, zaradi visokih temperatur, domala uničili peč, posebej pa še dimnik.

Posebno poglavje je količina odpadkov. Za peč, kakršno so hoteli, bi jih bilo zelo malo. Peč bi delala morda dve uri na dan. Zelo drago. No, zdaj so to končno tudi priznali, ko povedo, da je za sežiganje ostalo le še dobrih 100 kg odpadkov na dan. To so ugotovili, ko so začeli odpadke dosledno in pravilno sortirati. Da to počno, jih ne bi bilo treba posebej hvaliti, saj so pred tem delali izrazito malomarno, kar se za ustanovo, kot je bolnišnica, ne spodobi.

Zdaj, ko nameravajo odpadke najprej sterilizirati, torej razkužiti, potem pa stisniti in odpeljati na komunalno odlagališče, se pojavi seveda vprašanje, zakaj za takšno rešitev ne poskrbijo v vseh slovenskih zdravstvenih ustanovah. Naprava za razkuževanje, ki jo je moč prevažati, bi zadostila vsem potrebam. Na potezli so torej v Ljubljani, zlasti na ministstvu za zdravstvo.

Začasna rešitev sežiganje v Železarni Štore, ne bo sporna, če bodo železarji pridobili ustrezno dovoljenje, oziroma soglasje. Če bo dovoljenje pozitivno, pa se seveda postavlja vprašanje, zakaj sežiganje ne bi bila trajna rešitev. Peči, sposobnih za sežiganje odpadkov, je v Sloveniji več. To pomeni, da bi lahko rešili problem v vseh zdravstvenih ustanovah, pa še kdo drug.

Zanimivo pa je, da naj v Štorah ne bi sežigali starih ali uničenih zdravil. To je spet razlog za nezaupanje. Nezaupanje pa zbuja tudi mnenje celjskega ministra za varstvo okolja, ki meni, da naj za sežiganje Štorah ne bi iskali mnenja in soglasja KS Štore in Teharje. Boji se namreč, da bi bili ljudje proti. Seveda bodo, če ne bo jasnih pojasnil in uradnih zagotovil, da sežiganje ni sporno.

Kakorkoli že, v celjski bolnišnici se je marsikaj premaknilo, naj se premakne še v Ljubljani. Ker je mogoče kupiti napravo za steriliziranje, prevozno, v treh mesecih, bi morali poskrbeti za trajno rešitev čimprej. Dve leti, kot predlagajo v Celju za začasno rešitev, je preveč. V vsakem primeru pa mora vse potekati kar najbolj javno. To je tudi edini način, da se povrne zaupanje. (Ne velja samo za odpadke v bolnišnici, marveč za še marsikaj drugega.)

Z. K

Candy **IVAN HRIBERNIK**

SERVIS IN TRGOVINA MARIBORSKA 2
SLOVENSKE KONJICE tel. 063/755-207

**VELIKA AKCIJSKA PRODAJA, KI TRAJA OD
15. 3. 1992—31. 3. 1992**

— pralni stroj CANDY 404	35.990,00 SLT
— pralni stroj GORENJE 1010 (kad in boben sta iz nerjavečega jekla)	46.000,00 SLT
— pralni stroj GORENJE PS 102	33.990,00 SLT
— pralni stroj GORENJE PS A060	37.597,00 SLT
— električne orgle	7.855,00 SLT

VRŠIMO SERVIS ZA PRALNE STROJE
Se priporočamo za nakup

TRGOVSKO IN PROIZVODNO PODJETJE
AVTOTEHNIKA CELJE d.o.o.

Bežigrajska ul. 13
63000 CELJE
telefon: (063) h. c. 37-131
direktor DO 37-730
pomočnik direktorja DO 38-860
telex 36-004
telex (063) 38-725

Prepričali ste se o bogato založeni prodajalni Avtotehnike Domtehniko na Mariborski 21 v Celju. Specializirana prodajalna električnega orodja in pribora Black Decker vedno v vaše zadovoljstvo s programi Hobi, Integral in Profesional v času od 16. 3. do 22. 3. vam bo strokovnjak iz tovarn predstavil orodja.

Orodje lahko kupujete na obročno odplačevanje.

Vaša zvestoba in zaupanje Avtotehniki Celje se obrestuje.

AER

Kemična
grafična
in papirna
industrija
Celje, d. o. o.

GOSPOD PUČNIK: KJE JE VAŠA SOCIALNA DRŽAVA?

Medtem ko je dr. Jože Pučnik predsednik stranke Slovenije končno blagovolil odgovoriti na naše vprašanje, kaj je njegova stranka v okviru vladajoče Demosove koalicije storila za regulacijo delovnega prava v Sloveniji, in nam namesto odgovora poslal v branje in (pomisli?!?) celo v objavo praktično celotno prvo letošnje glasilo stranke »Socialdemokrat«, se tam, kjer bi se delovno pravo moralo izvajati, dogaja in izvaja zakon džungle. Gospod Pučnik bi se nad tem podatkom vsekakor moral zamisliti, kajti ne gre pozabljati, da je bil do nedavna šef Demosove koalicije in da je kot tak v precejšnji meri držal v svojih rokah tudi veliko možnost vplivanja na urejevanje teh zadev. Toda namesto tega dobimo od njega za lase privlečen odgovor, ali bolje rečeno očitke na rovaš ministrice za delo Jožice Puhar, ki spominja na tisto ljudsko »primite tátu«, ter nekaj nepotrebnih uredniških napotkov. Premalo za njega in za stranko, ki se trka po prsih z geslom o socialni in pravni državi. Človeka je prav groza, ko pomisli, koliko in kaj se je uresničilo v dveh letih od te Pučnikove predvolilne retorike. Toda če kaj velja, velja tista, da »gre osel (beri: volilci) samo enkrat na led«, potem...

IMP-Klima montaža v primežu nezakonitosti in zlorab

...No, potem bodo o tem znali soditi tudi delavci družbenega podjetja MP-Klima montaže iz Ljubljane, ki so se znašli v primežu znanega privatizacijskega modela Uroša Koržeta in katerega posledice so že vnaprej na dlani: delavci najprej ostanejo brez »svoje« družbene lastnine, potem pa še brez dela... In zanimivo, v stiski jim ni priskočil na pomoč nihče krug kot Franc Skinder, družbeni pravobranilec samoupravljanja v Ljubljani, se pravi prav tisti človek in tista institucija, ki jo po Pučnikovem prepričanju in programu njegove stranke že zdavnaj ne bi smelo biti več. Poglejmo, za kaj gre.

Prav Skinder je glede preoblikovanja družbenega podjetja IMP-Klima montaža v družbo z omejeno odgovornostjo ugotovil tisto, kar bi lahko ugotovil domala v vseh takšnih primerih v IMP. Ker je predsednik delavskega sveta Roman Jeliničič že sklical ustanovno skupščino IMP Klima montaža d. o. o., je bil Franc Skinder prisiljen članom delavskega sveta, predstavnikom družbenega kapitala, ki jih je izvolil delavski svet, zboru delavcev, direktorju in sindikalni organizaciji posredovati nekatera opozorila in predloge. Še prej pa je seveda lahko zgolj ugotovil, da je ustanovitev nove družbe nezakonita. Zakaj?

Po mnenju Franca Skinderja je »delavski svet hudo zlorabil svoja pooblastila, ker je v nasprotju s statutom in zakonom na seji dne 30. 7. 1991 sprejel sklep o spremembi podjetja v družbeni lastnini v družbo z omejeno odgovornostjo. O tem lahko odločajo le delavci na referendumu. Delavski svet je ravnal tudi skrajno neodgovorno in nestrokovno, ko je dopustil, da je na isti seji bil seznanjen z aktom o preobrazbi ter ga nato takoj sprejel. Na to sem vas že opozoril na zboru delavcev dne 4. 12. 1991.

Zaradi tega je registracija IMP Klima montaža d. o. o. nična in sem zato že vložil tožbo na Temeljno sodišče v Ljubljani, ki pa o zadevi še ni odločilo. Dokler spor ne bo pravno močno rešen, je vsaka aktivnost za konstituiranje te družbe nesprejemljiva.

Predstavnika družbenega

DE

za vzdrževanje avtocest AVTO CESTA Ljubljana, p. o., v katerem že dve leti opozarjajo na nepravilnosti direktorja Franja Bezjaka. Zgodilo se seveda ni nič, dokler niso sprožili pobude o nezaupnici, na katero pa je direktor odgovoril na prav svojevrsten način. Da bi obdržal svoj položaj, je mimo vseh veljavnih aktov in proceduralnih zahtev sforsiral navidezno reorganizacijo podjetja in s tem tudi novi statut.

upravi oziroma republiškem ministrstvu za promet in zveze z direktorjem Bezjakom zadovoljni. Tudi Prahov argument je zelo močan: »...Podjetje za vzdrževanje avtocest je podjetje samo de iure, de facto pa ne, saj je v bistvu režijska državna služba in bi bilo to potrebno pri analizi navedene problematike upoštevati.« Že že, gospod Prah, samo zakaj se gre to podjetje novo reorganizacijo pred sprejemom za-

ločil trenutno veljavnega statuta, člen 131 do 136, ki določa poslovno politiko in načrtovanje, kar je osnovni element pravnoveljavne firme, nas je direktor spremenil iz polnopravno urejene družbene organizacije v državno servisno službo.

Takšna sprememba je bila izpeljana v nasprotju s pravnoveljavnim statutom in brez vsakršnega sklepa delavskega sveta, kar je v nasprotju s pravnoveljavnimi normami ter z moralnopravnega stališča nedospustno in kaznivo dejanje.

Prepričani smo, da nas državna uprava ne bo nikoli več tretirala drugače kot državno servisno službo.

Zato smatramo, da je pravi trenutek, da se zaradi smotrnega, učinkovitega in gospodarskega poslovanja pri izvajanju dejavnosti ter krajevno različnih specifičnosti izvajanja dejavnosti, kar pogojuje tudi možne drugačne organizacijske prijeme, organiziramo v samostojne organizacijske enote.

S takšnim načinom organiziranja bi bilo tudi konec nezainteresiranosti delavcev po konstruktivnem urejanju zadev in dela.

Zaradi teh ugotovitev sprejemamo naslednji

Sklep: Direktorju podjetja za vzdrževanje avtocest Ljubljana p. o., skrajšano »Avtocesta« Ljubljana p. o., s sedežem v Ljubljani, Linhartova 10, odrekamo vsa pooblastila zastopanja in predstavljanja firme, odrekamo mu pooblastila za kadrovanje delavcev in izbiro oz. imenovanje delavcev s pooblastili, odrekamo mu pravico karkršnegakoli spreminjanja firme, dokler se vsaka organizacijska enota pristojevoljno ne izjasni, ali želi še naprej sodelovati v zdajšnji obliki oz. se želi zaradi smotrnega, učinkovitega gospodarskega poslovanja osamosvojiti. S tem sklepom prenehajo vse dejavnosti za sprejem novega statuta ter se izpeljejo postopki za ugotavljanje mnenj posameznih organizacijskih enot oz. opredelitev.

Direktorju tudi odrekamo pravico funkcije vršilca dolžnosti, ker smatramo, da ni sposoben objektivno speljati postopkov za ugotavljanje mnenj posameznih organizacijskih enot in bi poskušal vse skupaj delati samo v lastnem interesu. Dokaz: predložen osnutek statuta.

Tako je potrebno postaviti vršilca dolžnosti direktorja in vršilce dolžnosti posameznih vodij baz.

Po določitvi vršilca dolžnosti posameznih vodij baz se ustanovi komisija, ki bo zbirala mnenja in stališča delavcev in jih uskaljevala.

Komisija se ustanovi v vsaki bazi na predlog delavcev. V komisiji sodeluje tudi vršilec dolžnosti vodje posamezne baze. Člani sindikata še naprej delujejo v sindikatu delavcev avtocest, kateri so tako že včlanjeni in eventualno novi.

Foto: Lucas

kapitala v skupščino IMP Klima montaža d. o. o. je imenoval delavski svet.

Ugotavljam, da delavski svet nima nobenega pooblastila (ne v zakonu in ne v statutu) voliti predstavnike družbenega kapitala v skupščini družb. To pravico imajo le zaposleni delavci, ki po zakonu o podjetjih upravljajo družbeno lastnino. To je pravilno ugotovljeno tudi v 24. členu predloga statuta sporne družbe, ki pa istočasno določa, da prve predstavnike družbenega kapitala izvoli delavski svet, kar pa je nezakonito.

Zato pozivam že izvoljene predstavnike družbenega kapitala, da ne sprejmejo te funkcije in bojkotirajo sejo ustavne skupščine sporne družbe, ki bo v soboto 29. 2. 1992.

Zahtevam, da predsednik zbora delavcev takoj skliče zbor delavcev, kjer naj obravnavajo moj predlog o odpoklicu delavskega sveta zaradi ravnanja, opisane pod točko 1. in 2., kar pomeni kršitev 47. in 48. člena vašega statuta.

Istočasno je treba takoj izvoliti nov delavski svet.

Nov delavski svet naj oceni odgovornost direktorja za nezakonite postopke pri preoblikovanju družbenega po-

djetja v tri družbe z omejeno odgovornostjo in temu ustrezno ukrepa, tudi z razrešitvijo, če je to potrebno.

O svojih ukrepih me čimprej obvestite.

Boj za stolček

O podobnem primeru so nas obvestili delavci podjetja

Objavljamo zapisnik zbora delavcev avtocestne baze Ljubljana, ki pa direktorja ni motil, da ne bi predloge novega statuta že dal v potrjevanje na referendumu. In še posebna zanimivost: kot sledi iz pisanja namestnika direktorja Republiške uprave za ceste Lada Praha, so na

kona o cestah, s katerim bi de facto postalo tudi de iure?

Nedopustno in kaznivo dejanje

Zbor delavcev z dne 9. 1. 1992 ob 6.30 v avtocestni bazi Lj. sprejema naslednje pripombe, PREDLOGE IN ZAHTEVE glede statuta, organiziranosti in vodenja firme:

Iz predloženega osnutka statuta, sprejetega na delavskem svetu dne 13. 12. 1992, in primerjave s trenutno veljavnim statutom je razvidno, da se hoče delavce prikrajšati za neodtujljivo pravico svobodnega odločanja, v kakšni obliki organiziranosti hočejo sodelovati.

To je razvidno iz predloženega osnutka statuta, kjer je prikazan način organizacije, ki odgovarja zelo ozkemu krogu ljudi. V osnutku statuta bi morale biti prikazane alternativne možnosti organiziranja opravljanja dejavnosti. Pa tudi nekateri drugi členi bi morali biti prikazani v obliki alternativnih možnosti. Samo tako bi imeli delavci možnost konstruktivno delati pri oblikovanju statuta in potem sprejemanju le-tega.

Zaradi nespoštovanja do-

VSAK DESETI BREZ DELA

Nezaposlenih je že 94000 delavcev, kar je več kot 10 odstotkov aktivnega prebivalstva. Do odpuščanja še večjega števila zaposlenih pa naj bi prišlo z uveljavitvijo zakona o stečaju.

Jožica Puhar, ministrica za delo, je na razgovoru o zaposlovanju v Novi Gorici povedala, da je doslej ministrstvo za delo uspelo zadrževati stopnjo zaposlenosti predvsem na tistih programih, kjer je ocenilo, da bodo dolgoročno prispevali k oživitvi gospodarstva in k večji produktivnosti.

Reševanje brezposelnosti je po mnenju ministrice odvisno od ekonomske in monetarne politike, s katerima bi lahko v večji meri stimulirali odpiranje novih delovnih mest.

Pogajanja o socialnem paktu, po oceni ministrice, ostajajo na mrtvi točki predvsem zaradi neuresničljivosti zahtev sindikatov. Zahteve sindikatov po poslednem uresničevanju kolektivnih pogodb ne upoštevajo spremenjenih razmer gospodarjenja in recesije gospodarstva.

Ob napovedani splošni opozorilni stavki sindikatov za 18. marec letos pa je opozorila na možnost, da se za socialni skrivanja tudi politični cilji sindikatov.

J. Š.

KAKO BO RAZDELJENA SLOVENIJA

VSE SLOVENSKE POKRAJINE

Nova občinska, predvsem pa regionalna razdelitev Slovenije je še precejšnja neznanca. V pogovoru z dr. Igorjem Vrišarjem, predavateljem geografskega oddelka filozofske fakultete in strokovnim sodelavcem skupščinskega odbora za lokalno samoupravo, smo želeli zvedeti kaj več o delu odbora, predvsem pa nas je zanimala bodoča regionalna ali pokrajinska ureditev države.

Dr. Vrišer, nam lahko opišite delo skupščinskega odbora za lokalno samoupravo? Kaj je njegova najvažnejša naloga?

»Odbor se ukvarja predvsem z novim zakonom o lokalni samoupravi, vzporedno s tem pa tudi z novo delitvijo slovenskih občin. Pri pripravi tega zakona so vzeli za model evropsko listino o lokalni samoupravi in jo skušali prenesti v naše razmere. Ta dokument skuša skupina pravnikov pretopiti v osnutek zakona. Hkrati je prepuščeno sedanjim strukturam, da pridejo pri ustanavljanju ožjih lokalnih skupnosti do svojih rešitev.

Ko smo opustili socializem je občina v sedanji obliki pričela izgubljati svoj pomen in funkcije – od nje je ostala le še lupina. Prej so bile občine ekspozitura države, v novih razmerah pa je takšna državna ekspozitura odvečna, saj bo sedaj gospodarstvo samostojno in bo temeljilo na tržnih načelih. Republika bo z enotnim davčnim sistemom pobirala davke, nato pa iz proračuna razdeljevala sredstva različnim službam in dejavnostim.

V novih razmerah ne bo več pomembno, ali bo imela

neka občina na svojem področju močno gospodarstvo ali ne, zato delajo župani številnih občin napako, ko prenašajo dosedanje funkcije občin na nove občine. V spremenjenih razmerah se je odbor znašel pred vprašanjem, kakšna naj bo občina, če ne more biti takšna kot je bila do sedaj. Odločili so se za uporabo najboljše rešitve, znane v Evropi in vsebovane v evropski listini o lokalni samoupravi. Upoštevaajo določila v osnutku zakona bi bilo v Sloveniji okoli 230 do 240 občin in praviloma naj ne bi imela več kot tri tisoč prebivalcev in določene nujne oskrbne dajavnosti.

Posebej bi rad poudaril, da je to le poizkus, ki ne obvezuje nikogar. Vse občine se bodo morale potrditi na referendumu, dokončno odločitev pa si je pridržal parlament.

Kakšna bo bodoča regionalna ureditev republike? Se bodo vrnilo okraji ali lahko pričakujemo regije?

»S tem problemom so se srečali tudi na odboru, vendar je tu še precej neznanek zato je o tem zelo težko dati dokončen odgovor.

Na podlagi zakona, stroke in primerjav z drugimi državami sem pripravil nekaj možnih osnutkov za formiranje bodočih pokrajin, saj ni dvoma, da bo potrebna neka vmesna upravna stopnja med republiko in občinami. Te pokrajine se bodo glede na ustavo formirale na podlagi prostovoljnega združevanja občin. Pri regionalnem povezovanju občin obstajajo zelo različne tendence. V mnogih okoljih si želijo, da bi postale sedanje občine okraji. Prihaja tudi do zelo močnih lokalnih teženj. Tako

»V svetu bi težko našli državo, ki bi na tako majhnem prostoru združevala tako različne pokrajine. To je bogastvo, ki ga moramo čuvati in upoštevati. Tudi upravna razdelitev Slovenije bi se temu regionalizmu morala prilagoditi.

je na primer Bela krajina že uradno zahtevala, da jo smatramo za regijo.

Pred časom smo opravili anketo po posameznih krajevnih skupnostih. Z njo smo želeli ugotoviti, kam posamezni kraji gravitirajo, kje vidijo svoj center. Pri pripravi teh predlogov smo upoštevali vrsto podatkov. Kam hodijo po nakupih in zaradi storitev. Do nejasnosti je prišlo le tam kjer ni izrazite opredelitve glede gravitacijskih centrov. Iz odgovorov je mogoče sklepati kako bi se lahko Slo-

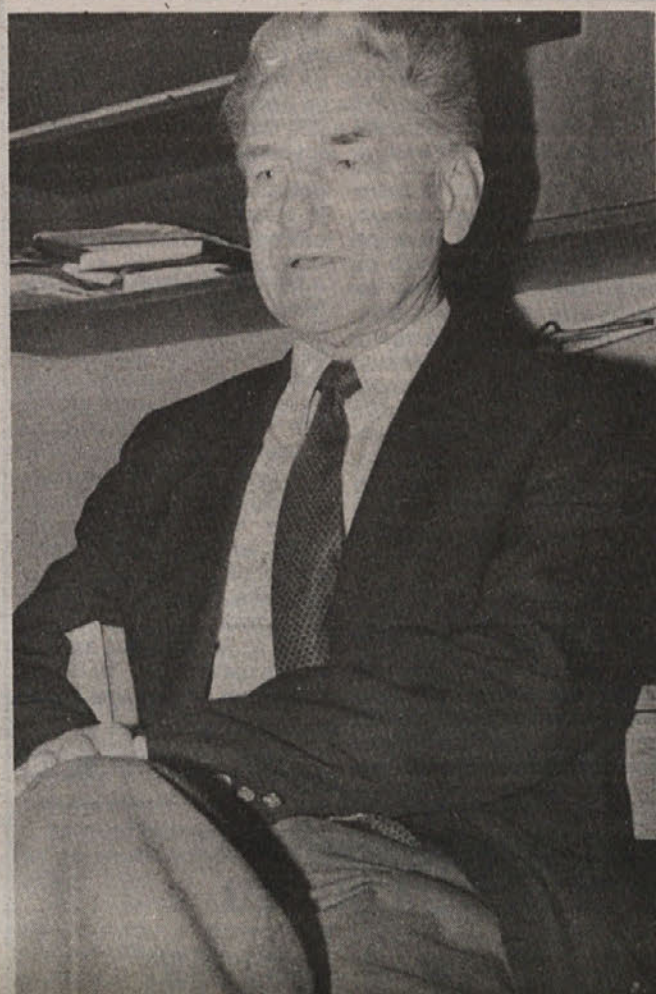
venija delila na enote srednje stopnje (pokrajine).

Kakšni so predlogi za novo pokrajinsko razdelitev, ki ste jih pripravili?

»Možnosti so tri pa tudi več. Po prvi naj bi imela Slovenija osem pokrajin – pomursko, podravske, savinjsko, dolensko, primorsko-goriško, gorenjsko, in osrednjeslovensko.

Drugi osnutek, ki sem mu osebno najbolj naklonjen, predvideva dvanajst pokrajin. Temelji na bivših samoupravnih medoobčinskih skupnostih, ki se svojčas saj nekatere med njimi dokaj dobro delovale, ta organizacija je do neke mere že preizkušena. Vendar tudi za ta osnutek, po katerem naj bi imela Slovenija gorenjsko, dolensko, koroško, goriško, notranjsko, primorsko, pomursko, osrednjeslovensko, zasavsko, spodnjeposavsko in podravske pokrajine ni večjega navdušenja.

Mnogim je najbližja tretja možnost, ki predvideva 22 do 25 pokrajin. To je le približna številka, pokrajin bo lahko več ali manj, pač odvisno od pogovorov. Po predlogu bi bile pokrajine Murska Sobota, Ljutomer, Ptuj, Maribor, Slovenj Gradec, Velenje, Celje, Krško, Novo mesto, Črnomelj, Kočevje, Ljubljana, Trbovlje, Kamnik, Domžale, Kranj, Jesenice, Tolmin, Nova Gorica, Sežana, Idrija, Logatec, Postojna in Koper.

Tudi nova ustava predvideva v državnem svetu 22 mest za predstavnike regij oziroma pokrajin in zato že zaradi naslednjih volitev s pokrajinsko

razdelitvijo Slovenije ne bi smeli več odlašati.

J. V. Foto Severin

KAJ ŽELIJO PRIMORCI

OKRAJI ALI REGIJE

Kot v mnogih drugih krajih se tudi na Primorskem vedno bolj zavedajo vse večje centralizacije Slovenije. Regionalno povezovanje bi lahko bilo tudi v Slovenskem Primorju protiutež centralizma, zato smo povprašali župane Nove Gorice, Tolmina, Idrije in Ajdovščine, štirih občin, ki sestavljajo Severno primorsko regijo, kako si predstavljajo regionalno povezovanje na tem prostoru v bodoče.

Mirno lahko zapišemo, da so njihovi pogledi na regionalizem precej različni – od zavzemanja za Primorsko kot enotno deželo, do mirnega čakanja na to, kaj bodo odločili v Ljubljani.

Več manjših regij

Idrijski župan dr. Janez Podobnik meni, da bo proporcionalni sistem volitev ustoličil centralizem za daljše obdobje, kar mu ni preveč pogodu. Ker Idrija meji na Notranjsko, Primorsko in Gorenjsko je glede regionalne opredelitve na nek način v neprijetnem položaju.

»V Sloveniji ni realno pričakovati le nekaj velikih regij, razvoj bo verjetno šel v smeri manjših regij. Zato se kljub temu, da bi nekako spadali pod Severno primorsko regijo, v naši občini zavzemamo za idrijsko-cerklijsko regijo,« pravi dr. Janez Podobnik.

Tudi Idrijčani se nameravajo včlaniti v Konferenco lokalnih skupnosti Slovenije, kar bodo verjetno storili na enem naslednjih zasedanj občinske skupščine. Po županovem mnenju bi lahko bila ta skupnost protiutež pre-

velikemu centralizmu v Sloveniji.

Franc Boštjančič, župan Ajdovščine, vidi smisel regij predvsem v gospodarskem povezovanju na določenem prostoru. Okrajem ni naklonjen, saj pravi, da bi bila ustanovitev okrajev vračanje v preteklost ne pa pot v prihodnost. Možnosti povezovanja preko računalniške informativne mreže so dovolj velike, da ni potrebno ustanavljati neklih velikih upravnih enot. Ob razvejanem računalniškem sistemu in povezavah, ki jih ta omogoča, ne bi smelo biti težav s prenašanjem pooblastil navzdol. Z ustreznimi povezavami bi lahko bili manjši centri tesno povezani z republiški organi, kar bi ustrezalo prebivalcem, ki na teh področjih živijo.

Glede ustanovitve konference lokalnih skupnosti Slovenije je Franc Boštjančič rahlo skeptičen. Strinja se, da je vsako povezovanje koristno, vendar se boji, da lahko takšne povezave, če potekajo na prevelikem prostoru, izgubijo učinkovitost. Na nek način se mu zdi to ponavljanje preteklosti, saj

se pogovori v takšnih organizacijah vse prehitro lahko spremenijo v »mlatenje prazne slame«. »Kljub temu se mi zdi prav, da bodo občine v bodoče manjše, saj se kot župan Ajdovščine dostikrat čutim vse predaleč od ljudi«, je zaključil Franc Boštjančič.

Regija od Kopra do Jesenic

»Do jeseni bomo pripravili predlog, ki bo zajemal interese Primorcev. In to ne interese strank pač pa resnične interese ljudi in gospodarstva na tem prostoru. Od Kopra do Jesenic bi morala biti ena sama regija, kot pokrajina znotraj Slovenije, ki bi imela tudi državne pristojnosti.

Planiranja prostora, izgradnja avto cest, upravne zadeve...« trdi Sergej Peljhan, župan Nove Gorice.

Nad novimi občinami Sergej Peljhan ni preveč navdušen, saj pravi, da takšna organizacija spominja na začetek tega stoletja. Podpira pa stalno Konferenco lokalnih skupnosti Slovenije, za katero smatra, da bi morala biti protiutež državnemu centralizmu.

Viktor Klanjšček, župan tolminske občine pravi, da mora regionalizacija Slovenije najprej dozoreti v Ljubljani. V Tolminu zadev ne želijo forsirati, čakajo na predloge iz prestolnice.

Vsekakor se tolminski župan zavzema zgolj za tri instance. Republika, okraj ali regija in občina. Po njegovem mnenju nikakor ne bi smeli imeti štirih instanc, pač pa bi se morali odločiti med okraji in regijami.

J. V.

NIŽJI PROMETNI DAVKI V SLOVENIJI

HRVATI PRINAŠAJO DEVIZE

V zadnjih tednih vozniki iz sosednje Hrvaške ne nadaljujejo v izobilju in precenjeni marki pogoste poti v avstrijske trgovine, temveč ostajajo kar na slovenskih tleh in trošijo devize. V soboto se odpravijo po nakupe in pridno tvorijo številne izdelke, ki so zaradi naših nižjih prometnih davkov bistveno cenejši kot onstran slovensko - hrvaške meje.

V hrvaškem tisku je zaslediti, da je zaradi davčne politike na Hrvaškem kava pri nas celo za 450 hrvaških dinarjev cenejša, podobno velja za pivo, za žgane pijače, tudi nekatere druge življenjske potrebščine. Nakupi v Sloveniji so še zlasti donosni za tiste, ki potrebujejo večje količine, za lastnike zasebnih lokalov in trgovin s prehrabnimi izdelki, kako jih brez dajatev spraviti čez mejo, pa so se že davno naučili.

Nakupi v Sloveniji so zanimivi še zaradi ene razlike. Prometne davke na Hrvaškem namreč prištejejo že v proizvodni ceni, v Sloveniji pa jih obračunavajo ob maloprodajni ceni v trgovini. Kaj lažjega torej, kot oditi h gostu, nabaviti robo in jo pri-

peljati domov, pri čemer imajo Hrvati iz »avstrijskih« častov ogromne izkušnje.

Devize se stekajo v Slovenijo, proizvodnja na Hrvaškem sorazmerno temu upada. V hudi stiski je na primer Franck, kjer so morali dnevno proizvodnjo kave zmanjšati za tri četrtine, nič na boljšem niso v Badelu in v drugih podobnih firmah. V hrvaških medijih bijejo plat zvona in sprašujejo svojo vlado, kdaj bo končno davčno politiko približala evropski praksi, kakor so to poskušali pravočasno napraviti pri nas, a jo seveda zasoliti s svojevrstno začimbo - davkom na osnovna živila.

K. L.

ZASTAVA DO GRLA V DEVIZNEM DOLGU FIAT Z LADJE

Očitno je tudi drugi posel stoletja avtomobilske tovarne Zastava iz Kragujevca, bratenje z torinskim Fiatom, padel v vodo. O povezovanju so se začeli pogajati jeseni leta 1990, srbska stran je modrovala, se spogledovala z General Motorsom ali Volkswagmom, pri tem pa je Zastava tonila vse globlje in Fiatov interes za nakup delnic je vse bolj kopal.

Dobro obveščeni krogi pravijo, da je samo zunanje-trgovinski Zastavin dolg Fiatu in tudi drugim inozemskim firmam narasel na okroglih 250 milijonov dolarjev, niti oni pa ne vedo, kolikšno razsežnost so dobile domače obveznosti do dobaviteljev, vsekakor pa je znesek dvakrat, trikrat večji.

Vendar torinskega avtomobilskega koncerna ta dolg sam po sebi ne skrbi tako zelo, mnogo svojih terjatev lahko sam odpiše, bolj jih od sodelovanja, od nakupa delnic, odvrača dejstvo, da v Zastavi nimajo pravih programov in ne avtomobilskega tržišča.

Resnici na ljubo so se Fiatovi ljudje precej angažirali in skušali Zastavo ohraniti nad vodo, posredovali so za

surovine v slovenskih in hrvaških firmah in tudi srbske oblasti niso stale križem rok in so pritegnile bančne ustanove.

V Beogradu imajo še eno železo v ognju. Morebiti nameravajo Zastavo pobratiti s korejsko avtomobilsko tovarno Daewoo, ki je pred časom uspešno po licenci Opel cadeta izvažala avtomobile v Združene države Amerike, a zdi se, da pri tem niso izbrali pravega konja. Ta tovarna je namreč zaradi v pogodbi prepovedanega izvoza na lastno pest, Čehom so poslali pošiljko avtomobilov, izgubila licenco General Motorsa in tako je pravzaprav na istem kot je kragujevska Zastava: ima tovarno, ne pa avtomobilov za proizvodnjo.

K. L.

KAKŠEN JE MARIBOR JUTRI

OPTIMIZEM NA TRHILIH NOGAH

Drvenje mariborskega gospodarstva po bregu navzdol dosega že takšno hitrost, da obstaja fizikalno realna možnost, da se bo voz vžgal. Ker se uporabljene gasilske poteze po pričakovanju niso izkazale kot dolgoročno uspešne, saj so dejansko stanje le za nekaj časa prikriale in zameglile realno sliko, je bilo na dlani, da so nujno potrebne sistematične rešitve. Očitno zanje v Mariboru ni bilo dovolj niti znanja niti volje, tako da je mestni izvršni svet moral klicati na pomoč tuje strokovnjake. Potem ko je odpadel dolgo negovani McKenziejev team, so se odločili za boljšo ponudbo, ki so jo dobili iz Stanford Research Institute International, neprofitnega, raziskovalnega, k reševanju problemov usmerjenega podjetja iz Kalifornije, ZDA.

Ta projektna skupina je pod vodstvom dr. Erica Hansena, vodje projekta, Teda Lymana, sovodje projekta, in dr. Francija Čuča, vodje projekta pri izvršnem svetu SO Maribor, ki drugače opravlja funkcijo podpredsednika vlade kot minister za gospodarstvo, pred kratkim zaključila delo v prvi fazi. Pod vodstvom ministra Igorja Umeka so pregledali doseganje delo na projektu. Pripravili so inventuro pogojev in stanja, v katerem se nahaja mariborsko gospodarstvo in podrobno opredelili, kaj je sploh »Maribor jutri«. Po besedah dr. Erica Hansena je to »širok projekt, ki vodi k napredku tržno naravnega obnove. Vse faktorje produkcije (tehnološke, fizične, kapital, delovno silo...) bomo morali prirediti tržnim razmeram. Proces bomo začeli pred državnimi makroekonomskimi ukrepi in reformami, da čim prej in čim bolj spoznamo, kaj in kako. Tako smo do sedaj napravili podoben načrt dela na projektu, identificirali probleme in pristope k njim in pregledali

gospodarstva mariborske regije. Vse aktivnosti vodijo k strateškim ocenam (kratkoročnim in dolgoročnim), ki bodo znane v maju.

Nič novega in neznanega bi lahko rekli. Nič takega, kar ne bi pred tem ugotovili že sami v Mariboru. Tudi ugotovitve, da je mariborsko gospodarstvo po razglasitvi slovenske samostojnosti izgubilo skoraj ves svoj trg (nekateri organizacije govore o kar 90 odstotni navezanosti), spada med znane. Na drugi strani pa ni prostora za te proizvode na svetovnem tržišču. Zato je najbolj nujna prestrukturiranost industrije, ki vodi v sistemske spremembe. Kot novost ponujajo le način, na katerega predložijo te probleme vsem, ki hočejo, ko organizirajo tiskovne konference in »dnevne odprte vrte za občane«, kjer si lahko vsi stresejo pesek v oči in se zazrejo v realno katastrofo. Karte so torej na mizi, saj se slepiti več ne da.

Še sploh ne po tem, kar je povedal Ted Lyman: »Mariborsko gospodarstvo trpi za-

radi likvidnostnih problemov in ima največjo koncentracijo podjetij z likvidnostnimi problemi v Sloveniji. In v taki gospodarski krizi še vedno čakamo na sistemske reforme. Bili smo v Ljubljani, kjer smo se pogovarjali s predstavniki vlade na republiškem nivoju. Povedali so nam, da še nimajo popolnih rešitev. Niti kratkoročnih.«

Scenarij za prihodnost projektnega teama »Maribor jutri« je naravnat v odpiranje vseh svetovnih tržišč in v rast gospodarstva v naslednjih 20-ih letih, kar je skoraj eno celo ustvarjalno obdobje generacije, ki je sedaj stara okoli 30 let, torej na višku svojih ustvarjalnih in intelektualnih sposobnosti. Veliko poudarka dajejo privatizaciji kot osnovi za lastnjenje, finančnim reformam, drugačni vlogi managementa... Vendar spremembe bodo lahko v pravi meri uresničene šele pod makroekonomskimi reformami. »Zaenkrat pa,« dodaja gospod Hansen, »se bo še povečalo število stečajev in brezposelnih.«

Maribor ogromno pričakuje od »čarodejev iz Kalifornije«, a vprašanje je, koliko je dejansko sam pripravljen sprejeti njihova dognanja in pobude. SRI študija namreč ni paličica, ki bo čez noč prinesla lažjega življenje, ampak bo to samo papirnata ekspertiza, ki jo bomo sami uresničevali. Seveda, če bomo tako hoteli. V njeno izvrševanje nas bodo morali prisiliti znotraj mariborskih institucij, političnih in gospodarskih. Če pa ne bo prave

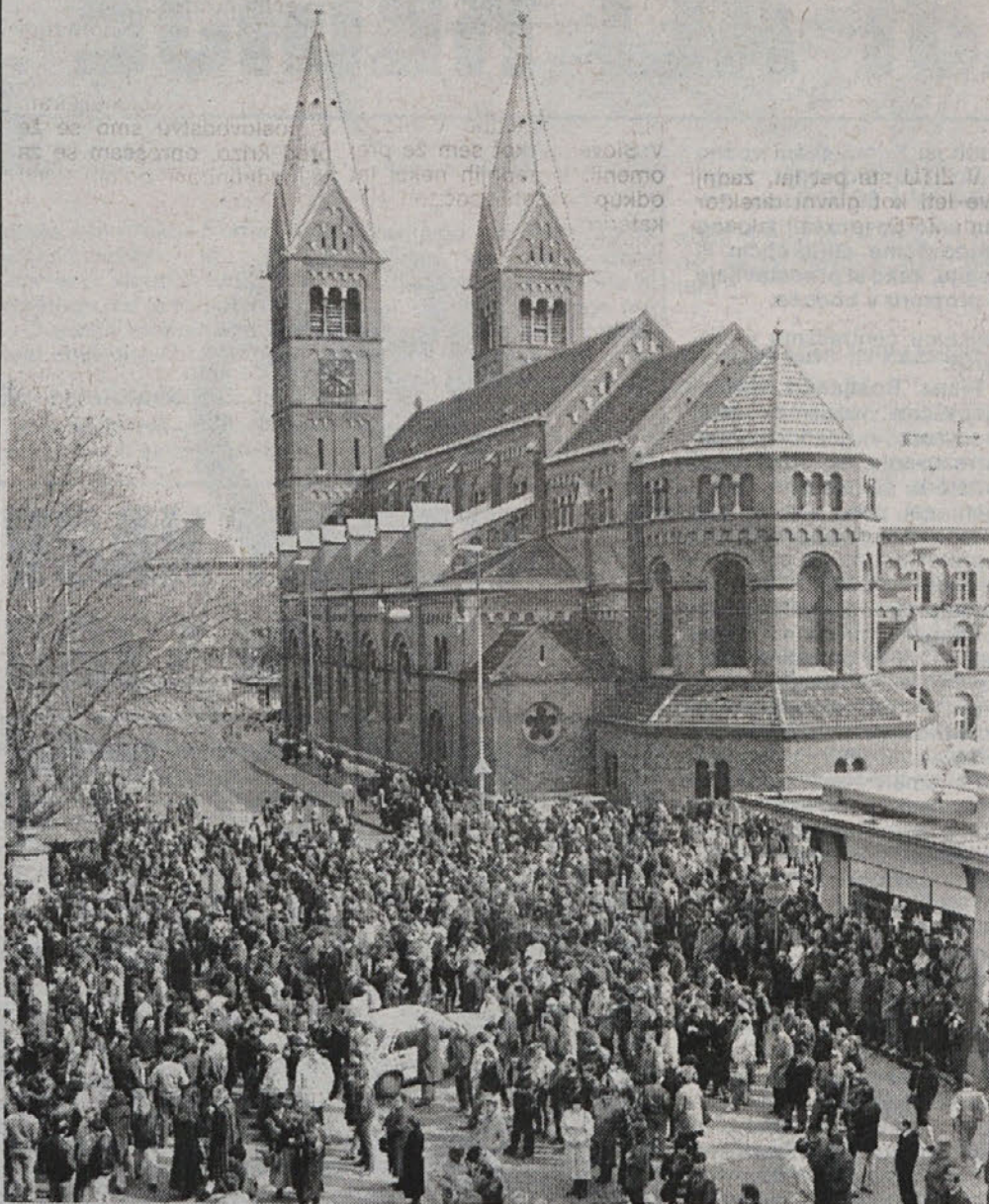
volje in bomo še naprej zadovoljni z gasilskimi akcijami, se lahko z njo obrišemo pod nosom. In priznamo, da smo še enkrat vrgli denar skozi okno.

Skepsa na žalost ni iz trte zvita, saj nas skoraj vsakdanje mariborske gospodarske afere znova in znova pobijajo na tla. Mnogi so namreč spoznali, da, ko je gospodarstvo na kolenih, najlažje igra svoj hudičev ples. Podvojevanje dejavnosti v državnem in privatnem podjetju, ki ga pač pišejo na ženo, čeprav opravlja enako dejavnost, Maribex, Ferromoto, Zavod za izgradnjo Maribora in še in še. Spisek je vsak dan daljši, saj v očitni zakonski anarhiji, ni niti pravnih niti političnih institucij, ki bi »iznajdljivcem« stopile na rep. Val t. i. divjih privatizacij ne pojenja, saj se tisti pri koritih zavedajo, da je sedaj, ko so vsi na kolenih, najugodnejši trenutek za polnjenje lastnih žepov. Obstajajo celo realne ocene, da se vodilni v podjetjih sami odločajo pripeljati firmo na rob stečaja, opustiti odvečne in »nesimpatične« delavce ter nato poceni odkupiti firmo. Ali tik pred zdajci prestopiti h kakšni drugi, ji do podrobnosti predati vse informacije o svojem bivšem podjetju in nato enostavno, včasih celo monopolistično, pokupiti vse, kar je koristnega. V takem duhu je prestop bivšega generalnega direktorja Ferromota Ivana Čuka k podjetju Videm, kateremu so baje namenjeni prostori Ferromota v Dravogradu. Čuk je seveda kot direktor EEK Videm sedaj kot bivši generalni seznanjen z vsemi skrivnostmi poslovanja Ferromota, od koder je »pobegnil«, ko mu je začelo goriti pod nogami. Odveč je pripomniti, da pri tej transakciji ni ukrepala nobena mariborska ustanova; čeprav delavci svojemu nekdanjemu šefu očitajo tudi kriminalna dejanja. Brez prejudiciranja pa raje počakajmo na nadaljevanje.

Hudo je potemtakem, da se velik del nekdanje in še sedanje mariborske politične scene hoče čimbolj okoristiti s svojim položajem, zato so dvomi o ugodnih rezultatih kakršnegakoli projekta, ki ni v njihovem duhu, pa čeprav gre za ORI International, popolnoma na mestu. Če dr. Franci Čuč tudi hodi v Ljubljano in obišče vsa pristojna ministrstva, finančno, Banko Slovenije, da bo vsaj delno rešil likvidnostne probleme, predvsem tistih, ki tekoče dobro poslujejo, a so v blokadi zaradi minulega dela, mu moramo namigniti, da mora prej pomesti domače dvorišče, kjer najbolj zaudarja. Pa čeprav so mogoče nekateri njegovi kolegi.

Do takrat pa smemo vse pozitivne vizije projektov, ki potrebujejo predvsem plodna tla, gledati z »balkanskim« priokusom v ustih. Ko bomo to spoznali, bo prepozno in poti nazaj več ne bo.

Peter Tomaž
Dobriča
Foto LucaS

Bo Maribor kmalu spet na ulici?

PRODAJALNA
BAZAR

CELJE, STARA CESTA 9
OSTROŽNO
TEL.: (063) 36-784

- električne, klasične, akustične, dvanajststrunske in elektroakustične kitare EKO, FENIX, KRAMER
- synthesizerje HOHNER, CASIO, KAWAI, FUJIHA
- klavirje in pianine ASTOR, PETROF, BELARUS
- bobne STYX
- stojala QUIK LOK za klaviature, kitare, zvočnike, mikrofone, saksofone...
- strune ROTOSOUND, FENDER za kitare in bas kitare
- ojačevalce EKO, POLER
- orglice in blokflavte HOHNER
- konektorje in kable
- in še mnogo drugega.

Delovni čas: od 10. do 14. ure in od 16. do 18. ure.

RUDI KAJTNER: NA TEM PRGIŠČU ZEMLJE PRIDELUJEMO TRIKRAT PREDRAGO HRANO

SLOVENCEM PŠENICA SLABO CVETI

»Danes delamo podobne napake, kot smo jim bili priča v preteklosti. Prejšnja oblast je za vsako ceno vzdrževala t.i. družbena podjetja, zdaj jih za vsako ceno »zapiramo«. Jasno pa je, da naša država nima naravnih danosti, da bi čisto vso hrano pridelali doma. Zato je potrebno ugotoviti kaj lahko racionalno pridelamo doma in kje se je treba pametno poslovno povezovati navzven,« trdi Rudi Kajtner glavni direktor Poslovnega sistema ŽITO, ki z moko in kruhom oskrbi tretjino Slovencev.

Morebiti bi bil naglas našega pogovora z gospodom Rudijem Kajtnerjem, glavnim direktorjem ljubljanskega ŽITA, ki v svojem okviru povezuje devet družb z omejeno odgovornostjo, ki delujejo na poročju dejavnosti mlinarstva, pekarstva, testenarstva, zamrznjene hrane, proizvodnje bonbonov, žvečilne gume, čokolade in trgovine, nekoliko drugače naravnani, če se gospod direktor ne bi malo pred tem setal s svojim sodelavcem, poslanecem skupščine. Kajti prav to dopolnje je skupščinsko predverje žuborelo od nestrpnosti, kajti naravnala se je kmetijska politika. In se je, kot se je...

Gospod direktor, Poslovni sistem Žito oskrbuje s kruhom več kot tretjino Slovencev. Tudi predtem ste delali v podobnem sistemu, v celjskem MPI, na podobnem delovnem mestu, pri oskrbi s kruhom. Zatorej ste vi prava oseba za to, da lahko sodi, če Slovenci v resnici pogosto preveč kruha?

»Slovenec je njega dni kupal preveč kruha in ga ravnopravno pojedel. Danes pa je tako, da ga ravnopravno kupi in prav poje. Vendar ga poje dosti več kot povprečen Evropejec.«

Zakaj?

»Gre za to, da nam je standard hudo padel, kruh pa je relativno najcenejša živila, saj ga lahko samega použiješ in še dober je. Poleg tega gre za navado, saj je znano, kakšen kos kruha mati odrežejo še malemu otroku.« Slovenija nima dejanskih možnosti, da se v celoti sama prehrani. Zato smo bili in še bomo odvisni od drugih, vsaj kar se pšenice tiče.

Pred približno devetimi leti sem se lotil izračuna, koliko

nas je stala takratna politična akcija »pridelati 100.000 ton pšenice«, verjetno se še spomnite kako so kmetijski pospeševalci po kmetih pričevali ljudi, naj vendar sejejo pšenico. Z rezultati tistih izračunov sem seznanil takratno vlado in povem vam, da so me hudo križem gledali. Tudi nekateri veliki pridelovalci v Pomurju, ki so v tem videli svoj trenutek dobrega zaslužka.

Rezultati te akcije so, da smo povečali pridelavo in tržnost pšenice od 12.000 ton v začetku 80-let na 80.000 ton ob koncu 80 in v začetku 90-let.

Toda cena je prevelika.

Da, cena tega je po moji presoji bistveno prevelika. Predvsem pa večja od one, ki bi jo plačali za nabave na prostem trgu.

Kaj pa zaščitne carine in posebne davščine za uvoženo blago?

Uvozne carine so zaščita domače proizvodnje in kot take tudi logične. Manj logično pa je, da se t.i. prelevmani plačujejo le za surovine, ki se kot take tudi uvažajo, ne plačujejo pa se na vsebnost teh surovin, ki jih vsebujejo artikli višje stopnje predelave. To pa pomeni, da se zmanjšuje naša konkurenčna sposobnost.

V ŽITU ste pet let, zadnji dve leti kot glavni direktor. Tudi ŽITO je kot nekatera druga slovenska predelovalna podjetja vlagala ogromno denarja v druge republike tedanje Jugoslavije z namenom, da bi se oskrbeli s pšenico.

Slovenija oziroma predelovalna podjetja so v preteklosti vlagala predvsem na področju Vojvodine. Kljub temu da bi podpisani sporazumi o prioritarnih dobavah pšeni-

Rudi Kajtner, dipl. oec., Žito Ljubljana: »Ni ga slajšega vonja od tistega, ko iz pekarnice po ulici zadišijo sveže žemlje...«

ce morali veljati še nekaj let so zaradi znanih razlogov praktično mrtvi. Resnici na ljubo je treba povedati, da se nam je že prej pogosto dogajalo, da je bilo pšenico nemogoče dobiti. Takšen je pač bil pravni red. Po drugi strani pa je bila tudi dražja od tiste, ki smo jo kupovali na prostem trgu. Zato smo se v ŽITU preorientirali v Slavonijo tako, da nas razne politične zapore sploh niso prizadele.

Koliko pšenice in krušnih žit Slovenija v resnici potrebuje za normalno preskrbo?

Nekaj nad 200 tisoč ton. Sami predelamo okrog 180 tisoč ton, ostalo pa dokupimo že predelano v moko. V Sloveniji, kot sem že prej omenil, je zadnjih nekaj let odkup okoli 80 tisoč ton. Nekateri menijo, da je mogoče pridelati in odkupiti še 20 tisoč ton več, mislim pa, da bi bila cena tega spet previsoka.

Ali so z novimi mejami in spori pretrgane vse vezi s preostalim delom nekdanje Jugoslavije?

Niso. Še vedno kljub administrativnim in drugim zaporam še vedno trgovamo v obe smeri. Težava je le v tem, da so transportne poti neracionalne. Prihaja tudi do pogostih zapletov na hrvaško-slovenski meji. Mislim, da predvsem zato, ker so bile zadeve na državnem nivoju preslabo dogovorjene. Pa tudi nekateri birokrati poskušajo krojiti svojo meddržavno politiko. Tu mislim predvsem na hrvaško stran.

Že pred leti smo v Zagrebu ustanovili firmo, ki nam v teh razmerah izredno veliko pomeni. Preko nje namreč vzdržujemo zadovoljivo menjalno razmerje med hrvaškim dinarjem in tolarjem in s tem smiselnost izvoza.

Ali pričakujete, da bo možno tudi letos dobiti pšenice iz Slavonije in Vojvodine?

Trenutno je možno dobiti le slavonsko moko. Pa ne zato, ker bi jo imeli v izobilju ampak predvsem zato, ker potrebujejo slovensko repro-

dukcijsko blago in zanesljivo plačilo. Pšenice letos v Slavoniji ne bo, ker zaradi vojne ni bila posejana. Iščemo pa možnosti za nakup vojvodinske pšenice, seveda, če bo njena cena ob zetvi ugodnejša od cene na svetovnem trgu.

Vonj sveže pečenega kruha

V družbah poslovnega sistema ŽITO je zaposlenih okrog 2400 delavcev. Dejavnosti nikoli ni bilo slišati o večjih pretresih.

Res je, dasiravno smo tudi pri nas zmanjševali število zaposlenih. Bilo je pač treba marsikaj racionalizirati. V poslovodstvu smo se že pred krizo, oproščam se za ta nedefinirani pojem, kajti kriza traja že desetletja, odločili za odločilno spremembo razvojne strategije. Peko kruha smo začeli preusmerjati v majhne pekarnice, v velikih-linijskih pekarnah pa smo uvajali nove programe, kot je denimo naš dobro znani Zlati strepenec.

Torej ste začeli oživljati nekdanjo edino uveljavljen način peke kruha v privatnih pekarnah?

Tudi to. Prva mešana družba, ki je bila registrirana na področju takratne Jugoslavije je bila ravno pekarna. Bila je ustanovljena s 50% privatnega kapitala in s 50% kapitala ŽITA. Vendar pa v globalu pri tem ne gre za privatne pekarnice, pač pa za klasični način priprave testa in peke. Gre za t.i. tip »ulične pekarnice« v katerih pripravljamo visoko kvaliteten ročno izdelane kruhe. Naša strategija, če uporabim ta izraz, je izraz žemlje, da peke in peko kruha spet približamo potrošniku, da bo tisti najprijetnejši vonj, vonj po svežem kruhu povsod lebdel v zraku, kot je bilo to včasih.

Nekoč so rekli, da to ni ekonomično.

Danes v okviru ŽITA deluje že dvanajst takšnih majhnih pekarn vse od Kopra do Kranjske gore. Bodite prepričani, da vemo kaj delamo.

Druga pomembna pekar-

ska novost je, da se pekarski proizvodi pripravljajo na prodajnem mestu iz polpripravljenih proizvodov. Prednost tega je, da je potreben izredno majhen prostor, lahko za prodajnim pultom vsake malo večje trgovine. V nekaterih državah je to že znan način in mi tukaj ne odkrivamo Amerike. Mi samo podaljšujemo reprovorigo zamrznjenih proizvodov. Sicer pa kdo ne pozna vlečenega in listnatega testa, raznih cmokov, sojinih polpetov, pravih francoskih rogljičev, pizz in lasagne in še in še.

Ta način priprave kruha sili peke v večjo odgovornost, ker gre za nenehno dokazovanje.

Strategija dokazovanja in kvalitete je že dolgo sestavni del našega poslovanja. Da dajemo temu pomembno mesto je dokaz tudi to, da team, ki dela na kakovosti, vodim sam.

Sicer pa poznate rek, da je najboljši sosedov kruh. In mi hočemo po kakovosti presehati sosedovega.

Žal smo danes tako daleč, da je sveža žemlja že razkošje.

»Mi to prvi in najbolje poznamo. Vsak nihljaj standarda najprej udari ob nas. Vendar pa mislim, da sedanja politika ne bo mogla in smela dovoliti, da bi bili Slovenci lačni kruha.«

Upam, da ste zdaj že pozabili na nejevoljo v zvezi s politiko kmetijstva in bi razgovor vrnila na izhodišče: na cene surovin. Kaže, da se za vlado zaščito pridelovalca, bremena spet prenašajo na pridelovalca.

»To je ravno tisto, kar je težko razumeti. Vse smo že namreč enkrat preizkusili in kar je še pomembneje, tudi drago plačali.

Mlinar in pek sta se z odrekanjem plače odločila vlagati v tehnološki razvoj in si s tem izboljševati pogoje dela, kolikor je to sploh mogoče. Mimogrede, plače mlinarjev in pekov so vseskozi pod povprečjem gospodarstva Slovenije, čeprav je delež tki. dodatkov bistveno večji od povprečja...

Značilno za peka je delo ponoči, ob nedeljah, praznikih in delo preko rednega delovnega časa. Ob sobotah in posebej pred prazniki, se količine pekarskih izdelkov tudi potrojijo...

Pravzaprav sem hotel povedati, da je delavec v živilski predelavi sedaj v bistveno neugodnejšem položaju od kmeta.

Če se vrnem na cene surovin bi rekel, da so te med drugim tudi odraz produktivnosti v kmetijstvu. Težko bi pričakovali racionalno proizvodnjo na njivi, ki na dobrih delu slovenskega prostora ne dosega niti enega hektara površine. Podatki zadnjih desetih let kažejo, da je tki. družbeni sektor dosegel boljšo kvaliteto in večji hektarski donos, pri tem mislim tako na tehnološko, kot na »komercialno« kvaliteto.

Rekli bi torej lahko: v našem agraru nič novega...

»Da, skoraj nič novega.«

Vendar sem jaz pri vašem peku nejevoljen, ko moram toliko odšteti za kruh.

»To nejevoljo dobro razumem. Vendar jo pek po krivici občuti. Nekateri poskušajo demagoško tudi v javnih nastopih, prevaliti krivdo za navidezno visoke cene na mlinarje in peke. Vendar bom realnost ponazoril s primerom. Sedaj, ko država subvencionira ceno pšenice na ravni osmih tolarjev za en kilogram, smo v izhodišču na enakem, kot recimo nemški ali francoski mlinar. Avstrijski je zaradi subvencij za predelavo, celo na boljšem. In vendar je pri nas najvišja cena kruha (država regulira vse cene) v razmerju 1:6,5, v Franciji je razmerje glede na najnižjo ceno kruha 1:8,3, v Nemčiji pa celo 1:9,2. Iz teh podatkov je jasno, da je problem za navidezno visoke cene kruha nekje popolnoma drugje.«

Proizvodi ŽITA na vseh celinah

Doslej sva govorila predvsem o kruhu. Kaj pa ostali proizvodni programi? Vi ste tudi velik izvoznik.

»Kruh je prehransko in čustveno najpomembnejši proizvod. Vendar to ne pomeni, da ima tudi v realizaciji tako pomembno mesto. Res pa je, da so naš kruh pred leti jedli celo - Beograjčani. Da, svežega in v Ljubljani narejenega. Pa tudi domačini in turisti v Istri, Kvarnerju in na otokih srednjega in severnega Jadrana. Vozili smo ga tudi v skoraj vse večje kraje na hrvaški strani naše jugovzhodne meje. Danes je tega le še za vzorec.

Kar tiče pravi, konvertibilni izvoz, so najpomembnejši naši konditorski proizvodi: bonboni, čokolada in žvečilna guma. Ti proizvodi so prisotni na vseh celinah.

Danes lahko s ponosom rečemo, da potrošniki v najbolj razvitih delih sveta polžejo več kot 2.000 ton šumijevih bonbonov, požvečijo precej več 1.000 ton imperalove žvečilne gume in se sladkajo z nekaj sto tonami naše, v Gorenjki narejene čokolade.

Letos mineva že dvajset let, odkar sodelujemo s kölnsko firmo Mitscler international in ameriško firmo Topsy. Ti dve poslovni sodelovanji sta nam pravzaprav odprli pot v svet, kjer na trgu ostajajo samo najboljši. Nam je to uspelo, ostali smo.

Če naštevam samo najpomembnejše tuje poslovne partnerje, potem nikakor ne smem pozabiti tudi na to, da smo tudi proizvajalci visokokvalitetnih pekarskih aditivov in kooperanti enega največjih izdelovalcev pekarske opreme v Franciji, ki je znana po kvalitetnih pekarskih proizvodih.

Kot dobavitelj smo se vključili tudi v eno od zelo hitro rastočih verig, za hitro pripravljeno hrano v Evropi. To je pomembno predvsem zato, ker s tem dokazujemo, da smo s kvaliteto sposobni konkurirati tudi tam, kjer je tradicija tovrstne proizvodnje že mnogo dalj časa prisotna...

In načrti za prihodnost?

»Ne samo, da jih je preveč za opisovanje in da je prostora premalo, nama je tudi že čas gorak, so načrti - skrivnost. Upamo le, da bodo pogoji gospodarjenja takšni, da jih bomo lahko uresničili...«

Foto Severin

Potreba po masovni pridelavi hrane in politika združevanja v velike sisteme sta omogočila intenzivno rast. Do 1874. leta je kombinat uspel združiti kar 22 večjih in manjših podjetij. Med njimi tudi tovarne Gorenjka, Imperial in Šumi, ki se sicer lahko pohvalijo z več kot stoletno tradicijo, kakovostnimi programi in recepti.

•••

Poslovni sistem ŽITO Ljubljana r.o. je bil ustanovljen leta 1958, ko so se združila področna podjetja mlinske dejavnosti iz Ljubljane, Lesce in Domžal ter trgovski podjetji ŽITO Ljubljana in KLASJE iz Kranja. Ustanovili so živilski kombinat »ŽITO«.

•••

Danes je Žito sodoben, tržno naravnani poslovni sistem. Sestavlja ga krovno podjetje in osem družb z omejeno odgovornostjo. Vodi ga 9-članski upravni odbor, ki je odgovoren skupščini, v kateri so zastopani predstavniki družb v skladu s svojo kapitalsko močjo.

MODRE ČELADE V BIVŠI YU NEJASNOSTI

Akcija mirovnih sil OZN se je v bistvu že začela. General Satish Nambiar, poveljnik, je že v Sarajevu. Prišlo je tudi okoli 300 oficirjev in šefov policijskih enot, civilnih funkcionarjev. Do 25. aprila naj bi prišli vsi, skupaj nad 14.000 mož.

Poveljnik sil OZN v bivši Jugoslaviji, indijski general Satish Nambiar

Zanimivo je, da se tako Srbija kot Hrvaška, posebej BiH, zadovoljno smehljajo, ko prihajajo modre čelade. V Srbiji so namreč prepričani, da bodo na ta način uzakonili Krajine na Hrvaškem, Hrvati so prepričani, da bodo na ta način dosegli svojo oblast na vseh hrvaških ozemljih, tudi v Krajini. Upravičeno so zadovoljni v BiH, saj poveljstvo modrih čelad v Sarajevu, sedež logističnega centra v Banja Luki in sedež enega izmed štirih sektorjev v Bihaću (ostali trije so v Dalju, Bjelovarju in Kninu) zagotavljajo, da bo tudi v tej republiki mir.

Prihod modrih čelad je tudi dober posel. Vsi se trudijo, da bi pritaknili svoj lonček. V Sarajevu je bilo kar pet kandidatov za sedež poveljstva.

Prihod modrih čelad pa seveda ni končna rešitev. Obenem bodo tekla še trda pogajanja za politično rešitev. Sam prihod pa je nedorečen in prinaša precej nejasnosti. Ni odgovora na vprašanje, kam bo šla JA iz Hrvaške in kaj bo sploh z JA, ki nima več svoje države. Bo to le srbsko-črnogorska vojska? Bodo nekatere častnike, kot v Sloveniji in Hrvaški, prevzele druge republike?

Posebno vprašanje je, kakšna bo oblast v krajih, kjer bodo modre čelade. Milan Ramljak, podpredsednik vlade RH, pravi, da bo šlo za trojno oblast: Hrvaška, bivša YU in OZN. Pri vojski je to razumljivo, ni pa razumljivo v civilnem delu. Bo, poleg Hrvaške, udeležena bivša federacija? Zakaj, saj je Hrvaška mednarodno priznana država. Znano je, da se v Beogradu posebej trudijo, da bi za drugo državo, torej za Hrvaško, sprejeli nekakšne zakone, ki bi tam veljali v času mirovne operacije.

Bodo v civilni oblasti v Krajinah tudi vojni zločinci, četniki...? Kako bo Hrvaška zagotovila, da bo veljal narodnostni sestav, kakršen je bil na spornih območjih pred vojno? Čigav bo denar? Čigava bo pošta, rTV, SDK, čigavo bo šolstvo, zdravstvo...? Pravega odgovora ni, čeprav bi moralo biti jasno – gre za ozemlje samostojne Hrvaške.

Težav torej ne bo manjkalo. Ne bomo pa tudi črnogledni, če zapišemo, da projekt OZN ne bo minil brez žrtv. Tudi med modrimi čeladami. Glede na to, da vemo, s kom imamo opraviti v tem delu Balkana, ne bi bili presenečeni, če bodo žrtve celo rekordne. Ne kličemo vruga, le povedali bi radi, da je Balkan nekaj povsem drugega...

Z. Kochanowski

BOSANSKA TRAGEDIJA SE BLIŽA KRVAVEMU VRHUNCU

DVE PLATI ŽIVLJENJA V BIH

Politika bosanskih liderjev in pa socialni položaj prebivalcev te republike dajeta tragediji BiH naravnost ironičen prizvok. Po eni strani tri nacionalne stranke vlečejo vsaka na svoj konec in se smrtno prerekajo o trenutno čisto neprimernih stvareh, po drugi strani pa se ljudje zaradi bornih plač in hiperinflacije komaj še preživljajo in se puljijo za vsako skorjo kruha, da bi nahranili svoje otroke. Vse več je nemirov, kriminala, terorizma in ubojev.

Sleheri dan v Bosni prihaja do številnih diverzantskih akcij, streljanja. Ljudje izginjajo... Eksplozija v dobojskem lokalnu, dva mrtva v Tuzli, mine v Bosanskem Brodu – to so vsakodnevni dogodki, ki jim Bosanci sploh več ne posvečajo pozornosti. Danes nisi v BiH nikjer več varen. Zelo hitro lahko izgineš ali te ubijejo, medtem ko MUP BiH odkrito priznava, da ne more kontrolirati teritorija, da je v BiH 500.000 ljudi pod orožjem. MUP pa šteje le 12.000 ljudi. Za odtonek bolj optimističen je položaj v Sarajevu, kjer prihaja do pojava, ki so ga opredelili kot blagi poraz terorizma v primitivnem smislu. Gre za to, da Sarajevčani terorizma ne jemljejo s političnega aspekta, temveč gledajo manj skozi humor in mu s tem avtomatično zbijajo osnovni pomen. MUP je v zadnjih dneh zabeležil kar 40 lažnih prijav o podstavljenih bombah, kar hrabri tudi ministrstvo samo. Ker pa mora policija seveda vsako informacijo tudi preveriti, obstaja nevarnost, da ne pride do množičnega preplaha med prebivalstvom. Na tej točki pa je prišlo do solidarnosti med policijo in mediji, ki lažnih alarmov ne spravljajo v javnost.

In medtem ko se je teritorij BiH spremenil v divji zahod, po katerem rovari kriminal, se SDS poigrava z najnovejšo različico zemljevida BiH. Ena od značilnosti le-te so takoiimenovani »berlinski zidovi« v mestih Rogatica, Bihać, Kupa in Prijedor. Ta mesta naj bi se namreč razdelila po načelu nacionalne večine, do kakšne skrajnosti pa si to razdelitev predstavlja SDS, še ni znano. Dr. Radovan Karadžić, ki je sosed Alije Izetbegovića, bi namreč po tej logiki živel v muslimanskem kantonu, g. Kijujić,

predsednik HDZ v odstopu, pa v srbskem.

Srečo bi imela le srbska člana predsedstva BiH Biljana Plavčič in dr. Nikola Koljević, ki bi v bodoče stanovala na svojem, torej srbskem ozemlju. Zanimiv je tudi podatek, da bi v primeru kantonizacije BiH Železnica Sarajevo-Ploče, ki pelje k bosanskim vratom v morje – Neum (ta bi bil v Hrvaškem kantonu), sekala vse tri kantone. SDS je v politično izrazoslovje vrgla nov izraz – koridor. Ni še jasna popolna definicija oziroma pomen te besede pri srbskem krojenju BiH, določeno orientacijo pa da naslednji podatek. Trikotnik Tuzla – Zenica – Sarajevo je tisti, v katerem prevladuje muslimansko prebivalstvo in tako bi tudi cesta Sarajevo – Zenica peljala v primeru kantonizacije po muslimanskem kantonu. Po najnovejši varianti SDS-a pa bi jo na določenem kraju sekal srbski koridor! In to bah bu se baje zgodilo v zraku! Zaenkrat ni, sicer pa srbsko že naravnost smešno igranje z bosanskim teritorijem tako ni več nikomur jasno. Vprašanje je tudi, kdaj bo SDS javnosti pokazala dokaze o neverodostojnosti referenduma, s katerimi že tako dolgo opleta. Med drugim trdi, da je na referendumu v sarajevski občini Stari Grad in Veliki Kladuši glasovalo več ljudi, kot jih je tam prijavljenih. Srbska neresnost se kaže tudi skozi Karadišove izjave, saj je na primer v istem razgovoru dejal, da bo srbski narod spoštoval in ubogal sleherno oblast v Srbiji, obenem pa, da je Vuk Drašković diletant in idiot. Kako se to ujema z idejo, da bi na primer čez dve leti prišel Drašković in bi tako diletant in idiot postal vrhovna oblast Karadića in drugih Srbov v BiH? Srbski politiki se vse

bolj distancirajo od ostalih tudi v predsedstvu in v vladi. Srbskih članov predsedstva na zadnji seji sploh ni bilo. Dr. Nikola Koljević pa je zavrnil članstvo v komisiji predsedstva za stike z JA, v katero je bil izbran med svojo odsotnostjo.

Sicer pa tudi Hrvati, ki so trenutno nasploh v sila neprijetnem položaju, nimajo ravno čiste vesti. Še več, lahko bi rekli, da so do grla vpleteni v bosanski kotel. Nedavno je paravojaška enota vdrla iz Hrvaške v Bosanski Brod in razorožila pripadnike bosanske milice. Vzela je kup orožja in druge opreme ter zbežala. Iz zanesljivih virov informacija, da pride v Bosansko Dubico sleherno noč skupina hrvaških gardistov in provocira pripadnike JA. Žrtve res še ni, saj spustijo le nekaj rafalov in zbežijo, vendar v tem tudi ni bistvo.

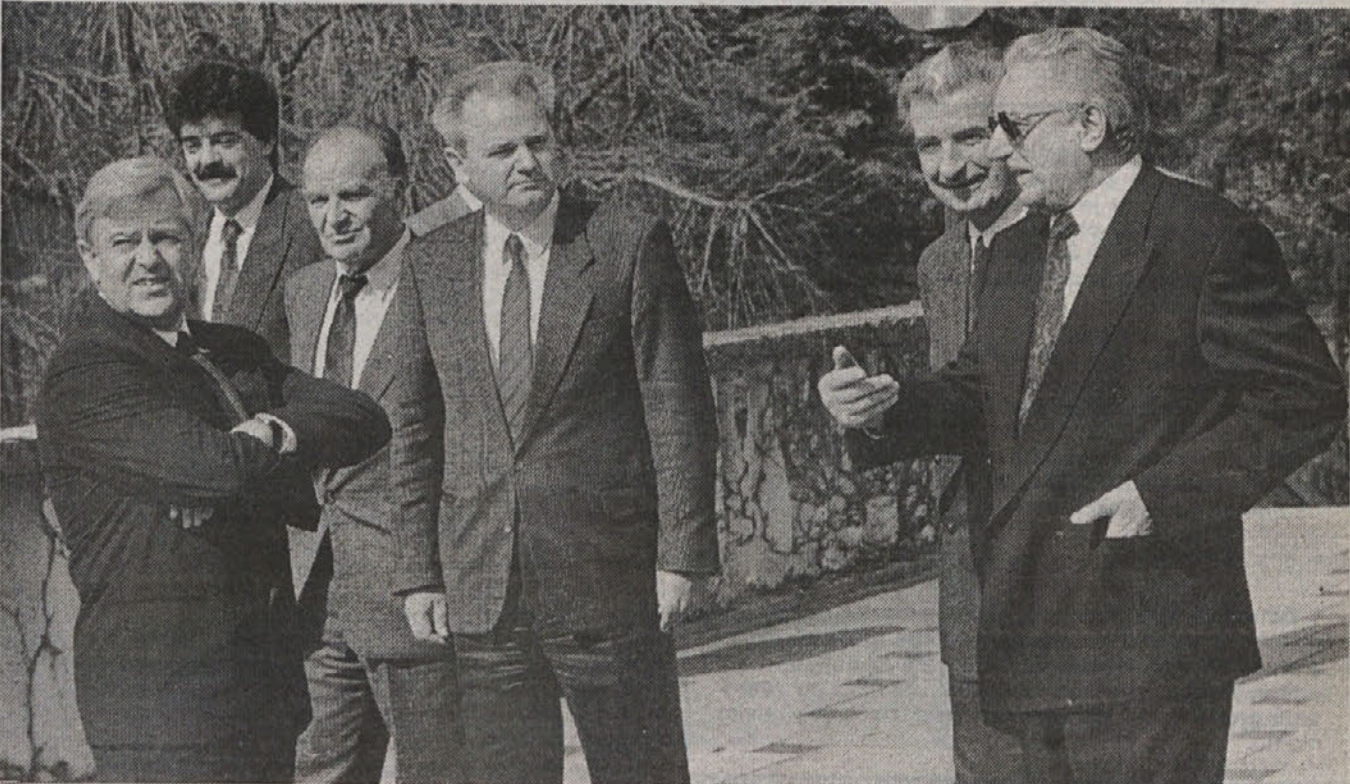
Hrvaška je nestrpnost zaradi svojih okupiranih ozemelj. Kot napadena država mora z veseljem in nestrpnostjo pričakovati plave čelade. Toda ko plave čelade enkrat pridejo, Hrvaška ali ne bi nikoli več dobila svojega celotnega ozemlja ali pa se bo vojna nadaljevala čez 10 ali 15 let, ko se bodo umaknili. V tem primeru pa plave čelade izgubijo svoj smisel. Zaradi takšnih bojznih prihaja do incidentov in provociranja s strani Hrvaške na federalno vojsko.

Bosane pa se ne ozira kaj dosti na politične igre, saj razmišlja predvsem, kako bo preživel s povprečno bosansko plačo 50 DEM. Srednji sloj v BiH ne obstaja več. Prisotna sta le še čisto dno in vojni profiterji. Ker vlada embargo Srbije na izvoz hrane v BiH, so to republiko preplavili švercerji. Tako danes najdeš na sarajevskih ulicah vse polno najrazličnejših stvari, ki jih ni v trgovinah. Največ pa je preprodajanja hrane.

Zdaj je v trgovinah zaenkrat še najti osnovna živila, a po tamkajšnjih ocenah to ne bo več trajalo dolgo. Sarajevo je postalo najdražje mesto na področju bivše Jugoslavije. Samo pred leti, pa

je bilo skupaj s Titogradom in Prištino daleč najbolj poceni. Vlada prava hiperinflacija. Marka na črnem trgu iz dneva v dan strahovito narašča. V petek je bila 233 din. V teh dneh je v centru medijske pozornosti občina Vareš, ki leži blizu Sarajeva, v sagem središču BiH. Razširile so se namreč govorice, da sta v tej občini od lakote umrli dve osebi. Sicer je tu povprečna plača 10-15 DEM. Oblast je sicer govorice demantirala, kar pa še nič ne pomeni. Takšna je prava slika BiH. Sarajevo je od 2. marca naprej, torej od prvih blokad, po 21.30 – 22 h popolnoma pusto mesto. Sarajevčani, ki so bili vedno znani po veseli naravi, se zvečer skrivajo doma. Ponoči se v glavnem mestu BiH slišijo oddaljeni strelji. Prebivalci tega mesta niso verjeli, da tudi pri njih lahko pride do česa takšnega in po postreferendumskih barikadah, ki so na njih delovale kot šok, nihče nikomur več ne verjame. Ljudje so prepričani, da se vse še ni končalo. A kljub vsemu se je 2. marca mitinga v Sarajevu udeležilo 50–70.600 ljudi, ki so pokazali, da ima vsak stvar svojo mejo, na katero so se Sarajevčani pripravljali postaviti in jo braniti. Toliko ljudi kot takrat se ni zbralo na sarajevskih ulicah od poslednjega Titovega obiska v tem mestu. Na žalost pa Sarajevo ni moč jemati kot povprečje BiH, ki jo najbrž na žalost čaka še bolj črna prihodnost. Velika verjetnost je, da bo prišlo do pravega pokola, če v bližnji prihodnosti ne bo sporazuma. Pokola, ki se bo začel ob socialnem puntu, potem pa bodo konce vrvi prijeli politični liderji in BiH pahnili v smrt. Konec, ki ne more biti optimističen, pa naj bodo besede Zorana Mišetića, lastnika neodvisnega zeniškega radia CD izpred nekaj dni:

– »Slovenci ste edini ušli tistemu, kar se bo v prihodnje zgodilo na tleh Balkana. Ušla ni ne Hrvaška ne Makedonija, najhuje pa bo tu, v BiH. Bežite. Bežite čim dlje in ne ozirajte se nazaj«.

PONAREJENI DENAR V ČRNI GORI

Agencija Tanjug je sporočila, da tudi po Črni gori krožijo ponarejeni bankovci po tisoč jugodinarjev. Odkrili so jih v Titogradu, Ulcinju in Plužinah, pojavili pa so se tudi v Plavu, kjer so aretirali pet ljudi s 480 lažnimi tisočaki. Priskava bo pokazala, če ni morebiti prav to mesto izhodiščna točka, od koder usmerjajo ponarejeni denar.

Ponarejeni bankovci so napravljeni z barvnim fotokopiranjem na navadnem papirju in vsi imajo isto serijsko številko.

ODISEJA DEVETIH SLOVENSkih FANTOV V BOSANSKEM LONCU

KDO TAM STRELJA

»V nekaj mesecih sem tretjič okusil vonj po smodniku in vam povem, da je povsod enak. Tudi v Bosni. Čepeli smo v praznem in neogrevanem hotelu in čakali, kaj bo, dokler nam vodja projekta ni rekel: »Pospravite cunje in pakirajte, dokler še lahko odnesete cele riti...«

Vonj po smodniku je povsod enak

»V nekaj mesecih sem doživel tri vojne. Več kot navaden zemljan v celem življenju. Komaj sem prišel v Irak in še preden sem lahko s Husseinom izpil kavico, smo že bežali. Prišel sem domov in se naužil naših hribov, iz

lagali, da se naj skušamo prebiti domov, v Slovenijo.«

Vsepovsod same barikade in puškecevi

»Toda to je bilo lažje povedati, kot pa uresničiti. V Bosni vsega primanjkuje, najbolj pa goriva. Res deluje črni

ukradli. Zdaj pa je bila tu vojna... Toda kako priti domov? Vsepovsod same barikade in ob njih zdaj te, pa spet drugačne uniforme. Najpogosteje so si bili ti nevzakdanji vojaki le dober lučaj narazen.

Kako...
»Zdaj se smejemo, takrat nam ni bilo do smeha, čeprav so bile smešne peripetije. Najbolj smo bili začudeni nad tem, da nihče ob teh barikadah ni vedel za kaj gre. Vsi so namreč spraševali, kaj

po cesti. Obrnili smo se proti Šibeniku...«

Oba Marjana, Miran Us iz Gameljna, Tomo Marolt iz Viča, Franc Oblak iz Kranja, Marjan Kunaver iz Most, Martin Zavec s Ptuja in Brane Haler z Viča ter Slavko Bobek iz Bežigrada so se s svojim kombijem vključili v kilometre dolgo kolono beguncev.

»To, kar gledaš na TV ekranu ali slišiš po radiu, ni nič v primerjavi s tistim, kako izgledajo tiste vasi in hiše. Kako je to stolčeno, požgano, razrušeno. Kolikor smo se vozili, nismo videli niti ene same cele hiše, ki je stala ob cesti. Grozljivo. Ne vem, ali me je bilo bolj strah tistih bradačev ob barikadah ali tiste grozljive podobe vesplošnega razdejavanja...«

Kako...
Medtem ko se pogovarjamo, Alojz Štepančič, direktor podjetja Veda, našemu zunanjemu ministru pošilja faks s prošnjo, naj država pove, kako in kaj narediti. Vsak zamujen dan pomeni dvojno izgubo: materialno in moralno. Gre za obveznosti do naročnika in plačnika, gre za zaupanje partnerja iz Nemčije. Nemci so za svoje takoj poskrbeli in jih dali prepeljati šestdeset kilometrov ven iz Sarajeva, da na varnem počakajo na razplet dogodkov in zagotovilo, da njihova življenja ne bodo ogrožena. Naši fantje so se k sreči z opremo in avtomobilom vred celi prebili do Ljubljane, vendar menijo, da se s srečo ni igrali. Zadnje odisejace ne bi radi še enkrat doživeli.

»Od tu, iz fotelja, iz domovine, je vse to tako daleč. Biti tam poleg, pa zahteva živcev in še česa. Gledal sem šoferja, ki je ostal brez tovornjaka in bil edini gost nekoč tako mondenega hotela, kako je celo noč prečepel sam v kotu razkošnega hola in z nikomur ni spregovoril besede, kaj šele, da bi upal povedati, kaj je doživel. Najbolje bi bilo vse skupaj čimprej pozabiti. Žal ne gre...«

Jani Sova
Foto: Severin

Marjan Režek

Marjan Orehovec

pljuč izpljuval puščavski pesek, je počilo doma. V soboto smo se še prekladali po Baščaršiji v Sarajevu, ko smo se v nedeljo vrnili z Bjelašnice, je nad Sarajevom že lebdel dim od smodnika,« privedu je 24-letni Marjan Režek, električar iz Bežigrada v Ljubljani.

Marjan je eden izmed devetih monterjev dveh ljubljanskih podjetij, Vede in Unis-Topsa, ki skupaj z Nemci v Vogušcu, v Tasovi tovarni avtomobilov, montirajo novo proizvodno linijo za tretjo generacijo volkswagenovih golfov.

Kako...
»Vonj po smodniku je povsod enak, strah pred neznanim pa v tujini še težji. Takoj, v ponedeljek, je vodstvo tovarne, ki je bila v celoti zastražena, sklenilo, da mora vse tujce spraviti na varno. Za Nemce so baje organizirali helikopterje, nam pa pred-

trg, res imajo privatne »benzinske črpalke«, vendar je tisti ponedeljek vse – bežalo. Vsak se je v strahu skušal rešiti, ker ni nihče vedel, kaj se v resnici dogaja. Po mestu so vesti prehitvevale druga drugo, zmeda je bila popolna,« dodaja Marjan Orehovec, elektromehaničar iz ljubljanskega Savlja.

»Poglejte, v naš hotel sta prišla dva domačina, mož in žena, da bi se oskrbela s cigaretami. Pozneje smo ugotovili, da gre za zdomca, ki sta na delu v Franciji. Pred vzhodom sta pustila svojega golfa, zaklenjenega in vsem na oči. Ko je žena pogledala skozi šipo, vozila več ni bilo. Kaj narediti? Policija ne dela, telefon je izklopljen, na cesti neki uniformirani tipi z avtomati, komu se naj pritožiš, kdo ti naj pomaga. Zato smo mi vsak dan iz avta sneli ali vsaj odklopili baterijo, da nam avtomobila ne bi

se dogaja v Sarajevu, kje in kdo se tolče in kaj smo med potjo videli.«

Fantje so jo mahnili proti morju, ker so menili, da bodo tako najlažje ušli pastem in se spravili na kakšen trajekt. Druge rešitve ni bilo, ker so jo zaman preizkusili.

Grozljive podobe vesplošnega razdejavanja

»Ko smo se poslavljali od sodelavcev v hotelu in Nemcev, s katerimi smo skupaj delali, so bili Nemci prestrašeni in pijani. Čakajoč na rešitev so se zalivali v vodko in šampanjcem, edinim, kar je bilo moč dobiti in nam zavidali, da lahko gremo. Toda kaj, ko smo se po celem dnevu prevažanja le uspeli prebiti do Splita, so bili vsi trajekti razprodani za cel teden naprej. Zato smo se odločili, da se skušamo prebiti domov

JANŠA ODGOVARJA

MIROVNO GIBANJE

Z velikimi spremembami v vzhodni Evropi in tudi v Sloveniji sta postali razoroževanje in demilitarizacija dolgoročno ustvarljiva možnost. Mirovna gibanja so se od dolgoročnih utopičnih zahtev preusmerila h kratkoročnim realnim rešitvam. Obrambni minister Janez Janša je prepričan, da pragmatično razmišljajo tudi slovenski mirovniki, ki so že dosegli določene rezultate.

Kakšen naj bi bil po vašem mnenju najboljši položaj Slovenije glede na njene obrambne pripravljenosti?

Janša: Za Slovenijo bi bilo idealno članstvo v evropski organizaciji, kamor bi bile vključene vse ali vsaj večina evropskih držav, ki bi si medsebojno zagotavljale varnost. To stopnjo je treba doseči, preden se seveda začne govoriti o realnem procesu razoroževanja.

Zdaj prihaja do tega, da se

sklepajo dogovori o zmanjševanju kvantitativnih dejavnikov, medtem ko se z razvojem tehnike in z boljšo oborožitvijo vojaška moč v večini držav povečuje. Nekaj izjem je v vzhodni Evropi, kjer se predvsem zaradi drugačnega pogleda na obrambno vprašanje drastično zmanjšuje število vojakov. Madžarska namerava vojaštvo zmanjšati za polovico, kljub temu pa bo vojaški rok trajal 12 mesecev, torej še enkrat

dolje kot pri nas. V Nemčiji imajo 15-mesečni vojaški rok, v Franciji 12-mesečnega.

Za Slovenijo najbrž velja neka srednjeročna perspektiva, da ohrani obrambno sposobnost nekje v spodnji polovici evropskega povprečja, kar je realno tudi glede na stopnjo razvitosti. Ko pa bo vključena v vse te evropske procese, bo vključena tudi v proces razoroževanja, ki se bo na tisti točki lahko šele dejansko začel. Šele takrat se bodo sprejemali dogovori, da se na primer v vseh državah Evrope vojaška moč odstopkovno zmanjša. Takrat ne bo šlo samo za število vojakov, ampak tudi za kakovost oborožitve.

Ko se bo ta proces začel, ko si bodo države medsebojno zagotavljale varnost, šele takrat lahko upamo, da se bo začelo obdobje, ko vojaški dnevnik ne bo več tisto, kar zagotavlja varnost.

Mirovno gibanje je potihnilo. Kaj menite o tem?

Janša: Obstajajo najmanj trije glavni razlogi. Dejstvo je, da se je mirovno gibanje v časih, ko sem bil še sam dejaven na tem področju, borilo za povsem otipljive stvari (za skrajšanje vojaškega roka, za priznavanje pravice do ugovora vesti in za civilno službo, za liberalizacijo odnosov v vojski). V Sloveniji je zdaj vse to ne samo zakonska, temveč tudi ustavna kategorija. Imamo naj-

BALKANSKA KRČMA

Zagreb: Poveljnik mirovni sil, indijski general Satis Nambiar je opravil tridnevni obisk v hrvaški prestolnici, kjer se je pogovarjal s hrvaškim predsednikom Tuđmanom, predsednikom vlade Gregurčičem, ministrom za notranje zadeve Vekičem, obrambnim ministrom Šušakom in načelnikom glavnega štaba HV generalom Tusom.

Beograd: Poglavitne zahteve stakajočih študentov v središču Beograda so bile: odstop Miloševića, ustavodajna skupščina, predčasne in svobodne volitve ter osvoboditev medijev v Srbiji.

Zagreb: Hrvaški minister za obnovo Slavko Degoricija je izjavil, da je njegova prednostna naloga vračanje beguncev na tista okupirana hrvaška območja, kamor bodo prispele modre čelade.

Priština: Podpredsednik Demokratske zveze Kosova dr. Fehmi Agani je dejal, da Srbija ne more pripraviti svobodnih volitev niti v lastni republiki, na Kosovu pa si želi le takšne volitve, ki bi potrdile njeno oblast.

Reka: Turistične agencije že sprejemajo rezervacije za Brione v primeru, če bi se politične razmere umirile. Brionski hoteli so pripravljene za kongrese v aprilu in maju, konec marca pa bosta pripravljena nova turistična programa za avstrijske in italijanske goste.

Beograd: Po srbskem glavnem mestu so krožile novice, da so Slobodanu Miloševiću preprečili pobeg v tujino, srbskega predsednika pa so povezovali tudi z izginotjem večje količine zlata iz rudnika v Boru.

Reka: Lastninska vprašanja slovenskih letovišč na Hrvaškem se bodo reševala na meddržavni ravni, gre pa predvsem za vprašanja lastništva zemljiških parcel, na katerih stojijo ti objekti, in pravice zaposlenih.

Zagreb: Hrvaško ministrstvo za promet in zveze bo poskušalo zagotoviti varnost plovbe na Donavi in Savi od Slavonskega broda do Siska zaradi prevoza surove nafte, zaradi meddržavnih obveznosti pa tudi od ustja Drave do Osijeka.

Skopje: Vlada Republike Makedonije je sprejela več predlogov zakonov, med katerimi sta tudi carinski zakon in zakon o dajatvah za uvoženo blago. Sprejeli so tudi odlok, s katerim je dovoljen iznos tuje valute v višini 1000 DEM, z bančnim potrdilom.

Zagreb: V Zagrebu je bilo konec januarja 390 podjetij, z 11.379 delavci, katerih neporavnane obveznosti so dosegle vrednost dveh milijard hrvaških dinarjev. Največ neporavnanih obveznosti ima industrija (708,9 milijonov hrvaških dinarjev) in trgovina (655,9 milijonov dinarjev)

Mostar: V zadnjih dneh je prišlo v BiH do izredno velikega porasta števila kriminalnih dejanj in brezzakonja. V zadnjem mesecu in pol so bile ubite štiri osebe, 11 je bilo lažje, 4 pa težje ranjene. Zabeležili so 25 požarov in 24 eksplozij. Porast kriminala povezujejo s prihodom večjega števila rezervistov, ki so streljali po ulicah in v lokalih vsaj v 300 primerih.

Zagreb: Iz Zagreba proti Sarajevu je krenil konvoj petindvajsetih tovornjakov z več kot 500 ton živil, oblek in zdravil. Pri pripravi akcije, ki je vredna 600.000 DEM, je sodelovalo poleg nemškega urada za koordinacijo humanitarne pomoči tudi italijansko veleposlaništvo.

Beograd: Ameriški ambasador v Jugoslaviji Warren Zimmerman je izjavil, da ZDA spoštujejo željo tistih, ki želijo oditi iz Jugoslavije in živeti v neodvisnih državah.

Skopje: Enote makedonske teritorialne obrambe so zamenjale JA na meji z Bolgarijo. Zmenjava je bila v skladu s sporazumom med obrambnim ministrom Blagojem Adžičem in makedonskim predsednikom Kirom Gligorovom, ki med drugim predvideva umik JA iz Makedonije do 15. aprila.

Sarajevo: Poslanci t.i. Skupščine srbskega naroda v BiH so enoglasno zavrnil Bruseljsko izjavo Evropske skupnosti o organiziranosti BiH. V apelu Združenim narodom, zmagovalkam 2. svetovne vojne in evropski dvanajsterici, so poudarili, da je nedopustno Srbom odvzeti državo – Jugoslavijo.

Štip: V središču vzhodne Makedonije so začeli zbirati podpise, da zaradi slabega sprejema ne bi plačali naročnine za makedonski radio in televizijo.

krajši vojaški rok v Evropi, najkrajšo civilno službo in najbolj liberalen postopek, tako da so te zahteve izpolnjene.

Drugi razlog je dejstvo, da je čas – in na žalost neposredne izkušnje – pokazal, da tiste bolj radikalne in utopične zahteve po hitri enostranski razorožitvi niso sprejemljive oziroma da je demilitarizacija lahko samo proces, ne pa enkratno dejanje.

Tretji razlog je, da so tudi mirovna gibanja po svetu ali tisto, kar je iz njih nastalo, postalo bolj pragmatično. Iz utopičnih zahtev se preusmerjajo k praktičnim ali kratkoročnim rezultatom, tako da iščejo načine za nena-

silno razreševanje konfliktov. Mislim, da gredo v podobno smer te pobude tudi pri nas. To pa je tisto, kar je ne le sprejemljivo, ampak za vsako državo tudi koristno.

Pred letom dni je bil tukaj na obisku profesor Fisher, ki je izdelal model za campdavidski sporazum. Ko nam je razlagal, kako mu je uspelo na Bližnjem vzhodu, sem mu predstavil primer Bosne in ga prosil, naj razloži svoj model razrešitve tega konflikta. Priznal je, da je to bistveno večji problem, kot je sporazum med Izraelom in Egiptom. Tukaj je vpleteno mnogo več dejavnikov in neznanj. Toda prav v iskanje možnosti se usmerjajo mirovne iniciative, in to je zelo koristno za vse skupaj.

RES JE...

— da je Televizija Slovenija v ponedeljek začela stavkovni dan s predvajanjem otroškega festivala Vesela pesem iz Krškega letnika 1989. Razlike med navadnim in stavkovnim dnevom pravzaprav ni; v obeh primerih vrtijo stare posnetke.

— da sevnjska županja Breda Mijović zadnje čase piše navijaška pisma bralcev v prid krški Jedrski, ki jih prišepetuje krški župan Vojko Omerzu. Slednji čuva sile za bogat sklad stavbnih zemljišč iz omenjene radioaktivne tovarne. Županja Breda pa je vesela, če dobi koledar.

— da je ljubljansko Delo v »Pa še to« razkrilo vesoljni Sloveniji, s kom vse se mirovni posrednik lord Carrington tika. S tem je samo potrdilo, kako so v prestolnici postali dragi jezikovni tečajji. Angleščina ne pozna oblike kot sta »vi« in »ti«.

— da je sam Emil Milan Pintar odstopil iz svoje stranke, preden so v njej razglasili novo branje kratice SDP, zatem pa je razpuščil še svojo senčno vlado. Da se ne bi pozabilo, kam sodi, se je kot prvi vpisal na teniški turnir prenoviteljev v Rogški Slatini.

— da celjski konvertit Silvester Drevenšek dobro ve, da bodo kmalu volitve. V Novem tedniku vsak teden objavi kakšno »pravilico« o pravični družbi. Dobro bi bilo, če bi se naukov, za katere se zavzema, tudi držal.

— da je Jože Pučnik, prvi slovenski socialdemokrat, izjavil, da je prestar, da bi se potegoval za Peterletovo funkcijo. Ko bodo razpisane volitve, se bo zagotovo — pomladil.

— da je stavka novinarjev RTV odjeknila. Zanimivo je, da večina gledalcev TV in Radia Slovenije nima nič proti, če program ostane še naprej takšen, kot je bil med stavko: obveščeni o bistvenem, sicer pa obilo filmov, nadaljevanj, glasbe...

— da je stavka novinarjev RTV Slovenija pokazala tudi posebno zanimivost: V tej hiši očitno nimajo odgovornih urednikov (ti niso vezani na kolektivne pogodbe), saj so novinarji kar sami določali, kakšen bo program. Lahko bi rekli — nekakšen državni udar v malem.

— da je slovenska država vse bolj protiljudska. Država ne prizna kot davčno olajšavo niti pogrebni stroškov. Tistim, katerih otroci imajo štipendije — tudi za nadarjene učence — ob koncu leta odštejejo prejeto štipendijo od davčnih olajšav. To pomeni, da eden od staršev v bistvu plača štipendijo iz svojega žepa.

— da je med slovenskimi vladajočimi strankami vse več čebel. Čebele namreč vidijo vse — rdeče.

— da je minister Janša v ofenzivi. Trudi se, da bi dokazal, kako smo v samostojni Sloveniji še vedno močno ogroženi od zunanjih sovražnikov. Nič čudnega, rabi denar, čim več denarja, za svoje ministristvo.

— da mag. Janez Eržen, strokovnjak za »Celje — zdravo mesto« še naprej skuša probleme okolja napraviti čim manjše. Tako nadaljuje z znano mislijo: ni nevarno, če je v manjših količinah. Tako niso nevarni slaba voda, zrak, hrup, pa tudi regrat ne, če ga le malo je. Zanimivo pa je, da, kar se regrata tiče, tega veterinarska inšpekcija že nekaj let odsvetuje — živalim.

— da je bil Vane Gošnik na torkovih pogajanjih med novinarji in vodstvom RTV povsem naključno, ni pa naključno opomnil stavkajoče na posledice uresničevanja materialnega dela kolektivne pogodbe. Zgrešil je le za 180 stopinj.

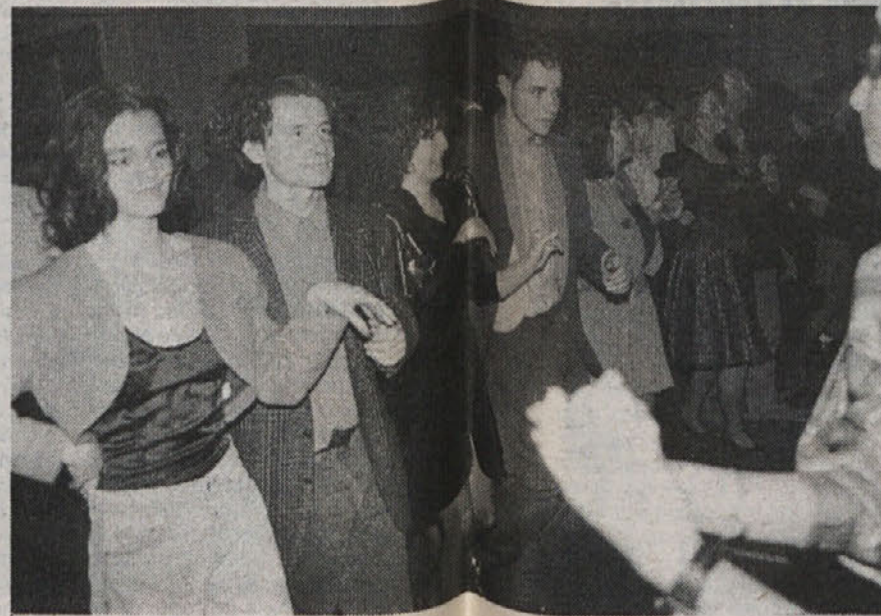
— da lahko Kučan in Rupsi solita pamet novinarjem v Bruslju o tem, kako rešiti jugo krizo. Najbrž še nikoli nista bila v BiH, ker s tako veliko gotovostjo zagovarjata mirovni sporazum, ki naj bi vseboval določilo o nespremenljivosti meja.

— da še vedno velja pravilo »Kdor več ima, več zija«. Ker je tako, kmet — politik Marjan Podobnik prosi za kmete denar iz državnega proračuna. Neumna ideja se mu bo najbrž uresničila, saj slovenska država daje le tistim, ki že kaj imajo.

GAUDEAMUS...

BOG OBVARI ZEMLJO, NA KATERI RASTEJO TAKO LEPI OTROCI IN NAROD, KI SE LAHKO DIČI S TAKO PAMETNO IN BISTRO MLADEŽJO. TRIKAT NAJ BO PREKLETA VLADA, KI TAKŠNI MLADINI ODTEGUJE DOJKO, ONEMOGOČI VEČINI PAMETNIH ŠOLO, JO TIŠČI NA CESTO. ZADNJI PRIZORI VESELJA STARŠEV IN GOSPODA MINISTRA Z NJIMI, KAJTI MLADE BODO ODSLEJ PO PETAH TOLKLE TUJE DVERI.

HUMORESKA
VODA
IZ KOLENA
V GLAVO

Prejšnjega rdečega, sedaj bledega direktorja Pogubarja je na vsem lepem začelo kljuvati v kolenu. Še dobro, da ne kljuva v glavi, je pomislil, saj bi delavci spet rekli, da me trka luna.

»Še dobro, da vam ne kljuva v glavi,« je rekel zdravnik in si ogledal koleno. »To bo prav gotovo burzitis. Voda v kolenu.«

»Borzitis, pravite?« je vprašal Pogubar. »Kot borza.«

»Bur-zit-is, bur-zit-is. To pride do pogostega klečanja.«

»Vodo da bi imel? Od kod pa voda, ko se že štiriinajst dni nisem kopal?« je začudeno vprašal Pogubar.

Zdravnik mu je razložil, da voda ne pride v koleno od zunaj, ker koleno ni posoda, kamor bi jo nataknil, ampak prihaja vedno iz organizma. Dobro bi bilo, če bi veliko hodil na vodo, mu je svetoval.

»Saj za vodo pa kar precej hodim,« je rekel Pogubar.

»Na vodo, sem rekel, ne za vodo,« ga je popravil zdravnik.

»Aha, na malo potrebo? Saj hodim zelo pogosto med službenim časom.«

Dal mu je zdravila in ga poslal v bolnišnico, čeprav ga je direktor prosil, naj ga pusti delati, ker bo sicer podjetje šlo po gobe. On je najvažnejši člen. Ni zastojni pospravil prejšnjega direktorja.

»Aha, torej ste ga s kolonom?« je vprašal zdravnik.

»Udarec, kjer se nabira voda, bi kazal.«

»Ne, s kolonom pa ne,« je rekel Pogubar. »Če bi bil to vzrok za vodo, bi jo moral imeti v obeh komolcih.«

Po štirinajstih dneh bolniške je oteklina v kolenu splahnela. Pogubarja pa je začelo močno kljuvati v glavi. Misli je, da zato, ker se s podjetjem skoraj štiriindvajset ur na dan pogovarjal prek mobilnega telefona, (ki so ga kupili prav za to priložnost), kako bi se rešili potopa. Kaj če ni nekaj tiste vode dobil v koleno? In če zdaj ne sili v glavo?

»Bojim se, da se je voda iz kolena preselila v glavo,« je rekel zdravnik.

»Kaj? V glavo?« je skočil Pogubar. Hotel mu je dopovedati, da po dežju nikoli ne hodi brez dežnika, a bi mu zdravnik pojasnil, da glava že ni posoda, v katero se nataka voda, ampak pride ta vanjo vedno od znotraj, iz telesa.

»Kako pa to?« je vprašal.

»Če bi imel tu notri kakšne mokre ideje, se že ne bi čudil...«

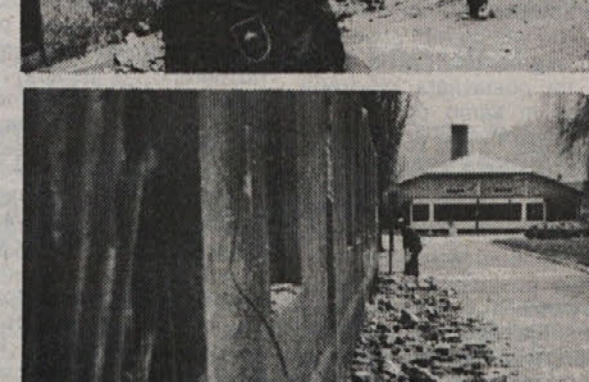
»Ja, veste,« je odvrnil zdravnik, »to pa ne bo odvisno od tega. Samo laiki bi lahko rekli, da ima kdo vodo v glavi namesto idej. Čeprav... med nama reče no... bi bilo lahko nekaj resnice tudi na tem.«

FOTOREPORTAŽA

CIVILISTI
VRAČAJO
UDAREC

Celjska kasarna 13. 3. 1992

Foto LucaS

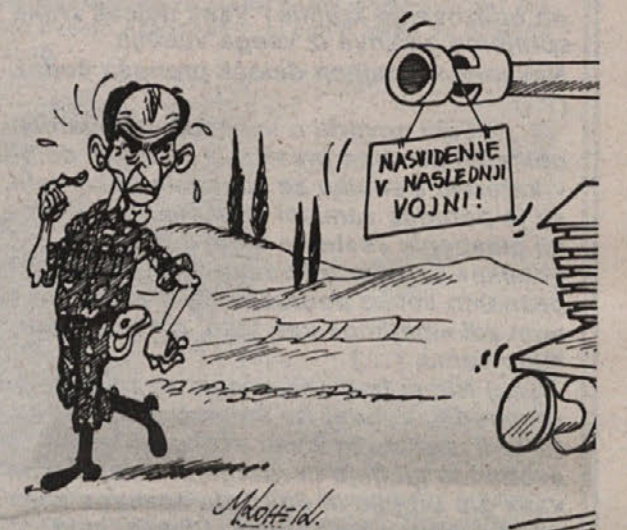

NI RES...

— da bodo slovenske železarne sodelovale pri izdelavi novega srbskega tanka. Srbi so namreč zadovoljni z rusko tehniko. Zato pa železarji nestrno čakajo na Janšev naročilnico.

— da so vse ženske enakopravne, res pa je, da so enakopravni moški in ženske. Veliki govornik Schwarzbartl, ki mnogo govori in nič ne pove, nas bo moral naučiti reševati matematične enačbe s samimi neznankami.

— da je šel Janša nakupovat orožje v Singapur. Njegova pot je bila namenjena le »proučevanju obrambnih izkušenj majhnih držav«. Izbral si je res pravšnjo državo

za pouk. Obrambne izkušnje Slovenije in Singapurja so si podobne le po tem, da oboji vojaki hodijo po tleh, glavo pa nosijo v oblakih.

da bo uvedena preiskava in vložena obtožba zoper bivšega zveznega predsednika Antea Markovića. Zahteva poslanca Vitomirja Grosa na pravosodnem ministristvu ni dobila podpore. Po novem zakonu je namreč sojenje v odsotnosti obtoženega nemogoče, vse dokazuje pa bi morali zbrati zunaj Slovenije. Predvidevamo, da se bo Ante Marković v bodoče na daleč izogibal slovenskega ozemlja.

— da bo Janša postal novi mandatar. Do sedaj se njegovo ime pojavlja brez njegovega soglasja. Morda pa bo o tem še premislil, ko bo videl, da z zmanjšanim deležem iz proračuna ne bo mogel shajati. Če se bodo govorice uresničile, potem ne bomo imeli več proračuna ampak blagajno za obrambo.

— da bo zaživel žensko politično gibanje, kajti novoustanovljena Slovenska zveza žensk, ki deluje pod okriljem krščanskih demokratov, ima osnovna izhodišča: družino, vzgojo in izobraževanje. Takšen program ni zaslediti pri nobeni vladajoči strukturi. Tako bodo lahko ene še naprej ob štedilniku s kuhalnico otroke vzgajale v bodoče moške politike.

Grafična priprava & grafični marketing & oblikovanje
Simona Vovk
Cesta na Ostrovo 113, 63000 Celje, telefon & fax: 06334-222
Izdelujemo filme za offset - sito tisk in štampiljke.
Na vašo željo vam naredimo tudi design - zaščitni znak in oblikujemo celostno podobo: vizitke, dopise, račune, naročilnice, dobavnice, nalepke, plakate, vabila, reklame za časopise, brošure in reklamne letake na barvni papir.
Storitve izvajamo na "fotostavku" in računalniški opremi "Macintosh" z laserskim izpisom (DeskTop Publishing ali "Namizno založništvo" z izhodom 2400 dpi).

NOVA DOBA

OD ČETRTEKA, 19. 3. 1992
DO SREDE, 25. 3. 1992

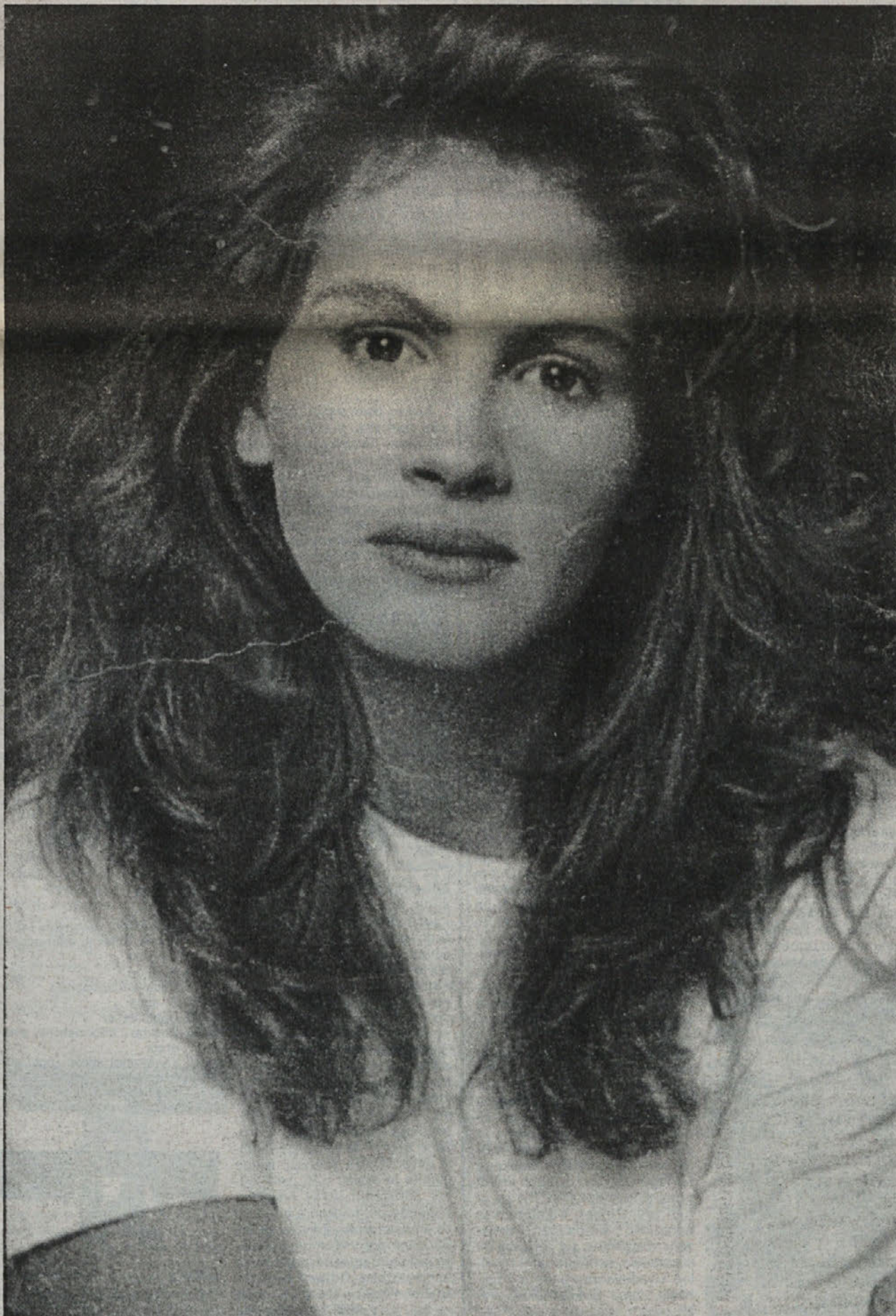

NOVA
PESTREJŠA
PODOBA

SUPER NAPOVEDNIK

JULIA ROBERTS,

usodna lepotica iz filma Lepo dekle je v zadnjih letih doživela nesluten medijski preboj. Njen zadnji film The Hook bomo lahko kmalu videli tudi pri nas. Nemalo gledalcev si bo filmsko zgodbo o Petru Panu ogledalo predvsem zaradi nje. Igralka, ki slovi kot lomilka moških src je po velikih osebnostnih in ljubezenskih težavah zopet trdno v sedlu. Pri štiriindvajsetih letih je ena izmed najpopularnejših igralk na svetu in počasi je iz strani rumenega tiska spet prišla v rubrike filmskih kritikov. Julia Roberts je tudi ena izmed redkih lepotic, ki ji kritiki nedeljeno priznavajo igralski talent. Le kaj več bi si še mogla želeli?

TV PROGRAM

GLASBA

LESTVICE

**PRIREDITVE
PO SLOVENIJI**

**NAGRADNA
KRIŽANKA**

HOROSKOP

**SOS IZ
POSTELJE**

**STOPITE
BLIŽE
SLOVENSKI
VOJAKI**

PETEK, 20. MAREC

SLOVENIJA 1

- 9.20 Video strani
9.20 Program za otroke, Legenda sveta, 9. epizoda kanadske nanizanke
9.40 Pravljičice iz lutkarjevega vozička (9/10)
10.05 Jelenček, ponovitev serije HTV (4/13)
10.40 Euroritem, ponovitev 46. oddaje
11.00 Po sledih napredka, ponovitev
12.00 Poročila
12.05 Video strani
13.50 Video strani
14.00 Napovednik
14.05 Igralec šaha, ponovitev francoskega nemega filma (čb) (VPS 14.05)
16.20 Gospodarska oddaja, ponovitev
16.50 Ep video strani
16.55 Poslovne informacije
17.00 TV dnevnik 1
17.10 Slovenska kronika
17.20 Tok tok, kontaktna oddaja za mladostnike
19.05 Ep video strani
19.10 Risanka
19.17 Napovednik
19.24 Epp
19.30 TV dnevnik 2, vreme, šport
19.55 Forum (VPS 19.55)
20.10 Epp
20.15 R. Giordano-e. Monk: Bertinijevi, nemška nadaljevanka (3/10)
21.05 Epp
21.10 Zgodovina Vatikana III: Od Konstantina v naš čas, 2 del.
22.05 TV dnevnik 3, vreme, šport (VPS 22.05)
22.30 Ep video strani, napovednik
22.35 Sova, Pri Huxtablovih, 34. epizoda ameriške nanizanke (VPS 22.35)
23.00 Božji mlini na veter, ameriška nadaljevanka (2/4) (VPS 23.00)
23.45 Heroin, francoski film (VPS 23.45)

francoski barvni film, 1969, 78 min., (La Horse), scenarij po romanu Michela Lambesea napisala Pascal Jardin in P. C. Defere, glasba: Serge Gainsbourg, režija: Pierre Gremieer-Deferre, v gl. vl.: Jean Gabin, André Weber, Pierre Dux, Elinore Hirt.

Film La Horse je posnet »na kožo« Jeanu Gabinu, ki igra posestnika s prvo in zadnjo besedo v hiši. Vnuček se zaplete v prekupčevanje z mamili. Ko ded do odkrije, vzame stvari odločno v svoje roke.

Skrita mamila uniči, vnuka pa zapre v klet, da bi ga zaščitil. Gangsterji nikakor nočejo prepušiti zadnje besede trmestemu starcu. Hočejo ga ustrašiti: zažgejo mu senik, pobijejo živino, porežejo gume na avtomobilih. Toda mož ne popusti. Tudi s policijo noče sodelovati. Obračun z gangsterji je zanj stvar časti, ki jo hoče urediti v družinskem krogu. S pomočjo najbližjih je zares učinkovit, policija na kraju končne obračuna sicer najde sledove, ne pa dokazov...

SLOVENIJA 2

- 8.40 Video strani
8.50 Crans Montana: Finale SP v alpskem smučanju, ve-

- slalom (M), 1. tek, prenos, reporter: Marko Rožman
11.50 Crans Montana: Finale SP v alpskem smučanju, veleslalom (M), 2. tek, prenos, reporter: Marko Rožman
15.10 Video strani
15.20 Sova, ponovitev, Božji mlini na veter, ameriška nadaljevanka (1/4) Singen, japonska nadaljevanka (1/12)
17.00 Finale SP v alpskem smučanju, veleslalom (M), posnetek iz Crans Montane
17.40 Euroritem, ponovitev 46. oddaje
18.00 Regionalni program - Maribor
19.00 Jazz in blues
19.25 Napovednik
19.30 TV dnevnik ZDF
20.00 Koncert simfonikov RTV Slovenija, prenos 1. dela
20.40 Dobrodošli
21.10 Večerni gost: Janez Lombergar
21.55 Videonoč

Po enomesečnem premoru se bodo v studiu TV Slovenija spet zbrali ustvarjalci Videonoči in poskrbeli za zabavo mladih gledalcev: Saša G. in Saša E. bosta s pomočjo skrivnostnega domačega pevca in avtorja tri ure kramljali z mladimi ljubitelji tujih video spotov (ponudili bodo trideset posnetkov, starih in novih). Predstavili pa bodo tudi nove posnetke ansambla CHATEAU, ki bo gost v studiu.

- 0.55 Yutel, eksperimentalni program

KOPER

- 13.00 Ryan - soap opera
13.20 Amandoti - soap opera
14.00 Ciao, ciao, bambina - italijanska komedija, 1959, igrajo: Elsa Martinelli, Antonio Cifariello; režija: Sergio Grieco
15.35 Arthur, britanski kralj - serijski film
16.00 Qresedici - tv novice
16.10 Čarobna svetilka - otroški program, Don Kihot - risanka
16.30 Juke box - glasbena oddaja - vodi: Alex Bini
18.30 Studio 2
18.50 Odprta meja
19.00 Vse danes - tv dnevnik
19.25 Ryan - soap opera
19.45 Amandoti - soap opera
20.30 Bella tv - razvedrilni program v živo
22.00 Vse danes - tv dnevnik
22.10 Globus
22.40 Ciao, ciao, bambina - italijanska komedija, 1959, igrajo: Elsa Martinelli, Antonio Cifariello; režija: Sergio Grieco

KANAL A

- 9.45 A-shop
10.00 Ponovitev večernega sporeda, dnevno informativni program
10.30 V vrtincu
10.50 Ponovitev celovečernega filma
19.00 A-shop
19.10 Izbran mozaik mojstrov ameriške zabavne glasbe
19.45 A-shop
20.00 Dober večer
20.05 Dnevno informativni program
20.30 Celovečerni film

HTV 1

- 8.10 Test; 8.25 Pregled programa; 8.30 Poročila; 8.35 TV koledar; 8.45 Glasba; 8.55 Horoskop, ponovitev; 9.00 Glasba, risanka; 9.15 Priče preteklosti: Ob večnem ognju; 9.30 Svetovni festivali: Trinidad, ponovitev; 10.00 Poročila; 10.05 TV šola: predmetni pouk: Družbeno

področje, program za učence od V. do VIII. razreda; 11.05 V zdravem telesu zdrav duh: košarka; 11.35 Dragi John, humoristična serija, ponovitev (17/56); 12.00 Poročila; 12.05 Najdražji sin, serijski film, ponovitev (5/); 13.00 Slika na sliko, ponovitev; 14.00 Poročila; 14.10 Spregledali ste, pogledjte; 16.00 Poročila; 16.15 Veni, vidi: Kaštela; 16.20 Pregled programa; 16.25 Poročila v angleščini; 16.30 Gremo naprej, družinsko popoldne; 18.00 Poročila; 18.10 Alpe-Donava-Jadrano, EP; 18.40 Santa Barbara, serijski film (45/50); 19.15 EPP; 19.28 Nocoj; 19.30 Dnevnik I; 19.55 EPP; 20.00 V velikem planu; 21.30 Ekran brez okvirja; 22.40 Dnevnik II, EPP; 23.00 Slika na sliko; 23.45 Poročila v nemščini; 23.50 Horoskop; 0.00 Poročila; 0.05 Odpoved programa.

HTV 2

15.20 Test; 15.35 Napoved programa; 15.40 Video strani; 15.50 TV koledar; 16.00 Crans Montana: Smučanje za svetovni pokal?-veleslalom (M), posnetek; 17.00 Malavizija: Skrivnosti gradu U, serija za otroke (3/6), Risanke; 19.15 Meteor-izložba; 19.20 EPP, Napoved programa; 19.30 Dnevnik I; 19.55 EPP; 20.00 Ček pride po pošti, ameriški film; 21.30 EPP; 21.35 Roseanne, humoristična serija (4/8), EPP; 22.00 Tiralica; 22.30 EPP; 22.35 Faschion Tape; 23.15 Gardijada; 4.00 Odpoved programa. Televizija

AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki; 9.05 Roseanne; 9.30 Ruščina; 10.00 Šolska TV; 10.30 Sovražnikov odvjetnik; 13.00 Čas v sliki; 13.35 Čudovita leta; 14.00 High Chaparral; 14.50 Jutrišnji mojstri; 15.00 Jaz in ti; 15.05 Rakuni; 15.30 Am dam des; 16.06 Superbabica; 17.00 Čas v sliki; 17.10 Wurlitzer; 18.30 Praksa Bülowbogen; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Derrick; 21.15 Zdravje danes; 21.25 Pogledi s strani; 21.35 Mesec nad Paradorjem; 23.15 Šport; 23.35 Lovci zlate boginje; 1.10 Poročila.

AVSTRIJA 2

8.30 Vreme; 8.55 Svetovni pokal v smučanju; 11.55 Veleslalom; 16.05 Leksikon umetnikov; 16.10 Poker s štirimi damami; 17.30 Notetova barka; 18.00 Simpsonovi; 18.30 Kolo sreče; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kultura; 20.15 Knoff Hoff show; 21.15 Šiling; 22.00 Čas v sliki; 22.30 Naked Hollywood; 23.25 Klasiki animacije; 23.50 Pink Flamingos; 1.25 Čas v sliki.

MADRŽARSKA 1

5.45 Dobro jutro, Madžarska, magazin; 8.35 Sotrpini, rehabilitacijski magazin; 8.50 Pomoč v duševni stiski; 9.00 Dallas, 65. del ameriške serije; 9.50 Zrebanje lota; 9.55 Tele video, pon.; 10.00 Sosedje, pon. 128. poglavja tv-romana; 10.30 Frierikusz show, ponovitev; 16.00 Popoldanski saldo, pregled dogodkov dneva; 16.10 Festival tiska; 17.05 Budimpeštanski spomladanski festival '92; 17.15 Obiskovalci, 9. del češke serije; 17.45 Svet denarja; 18.00 Okno, program uslug; 18.55 Vprašanja kristjanov; 19.00 Igra; 19.15 Pravljičica; 19.25 Traffic Jam, zabavna glasba, top lista mladih; 20.00 Dnevnik, telešport; 20.35 Dallas, ponovitev; 21.30 Panorama, svetovna politika; 22.40 Arena; 23.25 Tibor de Nagy, svet galerij v New Yorku; 0.05 Dnevnik; 0.10 Dnevnik Antenne 2.

MADRŽARSKA 2

6.00 Sončni tv, za Budimpešto; 12.00 Siesta, regionalni studio Szeged; 13.45 Regionalni studio Pécs; 15.20 Popoldne; 15.25 Magazin za Cigane; 15.50 Filmski program: Paoptikum mesta Prage, češka serija; 16.50 Pater Regöczi, dokumentarni film; 17.23 Spomladanski festival; 17.30 Za otroke, risanka; 18.00 Dnevnik, vreme; 18.15 Olimpiada; 18.43 Kviz; 19.05 Škorpionov prstan, 1. del avstralske serije; 20.00 Rock; 20.37 50 minut o... umetnosti; 21.27 Meje znanosti; 22.00 Večerni saldo, pregled dogodkov dneva, vreme; 22.25 Pred koncem dneva; 22.50 Angelski prah, francoski film.

SOBOTA, 21. MAREC

SLOVENIJA 1

- 8.35 Video strani
8.45 Izbor, Angleščina - Follow me, 41. lekcija
9.05 Radovedni taček: Jež
9.15 Klub klubuk
11.00 Zgodbe iz školjke
12.00 Poročila
12.05 Tok, tok, ponovitev
13.50 Večerni gost: Janez Lombergar, ponovitev (VPS 13.50)
14.35 Ep vido strani
14.40 Maja vam predstavlja, ponovitev
15.45 Video strani
15.55 Napovednik
16.00 Tednik, ponovitev
16.50 Ep video strani
16.55 Poslovne informacije
17.00 TV dnevnik 1
17.10 Palček Tom, ameriški film

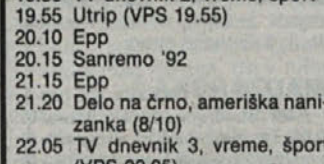
ameriški barvni film, 1958, 88 min., (Tom Thumb), scenarij: Ladislav Fodor po motivih pravljice bratov Grimm, režija: George Pal; v gl. vl.: Russ Tamblyn, Alan Young, Jaun Thornburn, Terry Thomas, Peter Sellers, Bernard Miles, Jessie Mathews, Ian Wallace.

Pravljičice bratov Grimm so znane po vsem svetu, mnoge so ponarodele in če omenimo naslove: Pepelka, Trnuljčica, so tudi primerna osnova za slavne Disneyeve risanke. Film Palček Tom je torej posnet po predlogi, dobrih šest strani »debeli« pravljici. Scenarist in režiser sta s sodelavci predložila razširila, motiv volka, ki je palčka pojedel pa sta celo izpustila. Palček (v predlogi sploh nima imena) je velik kot mezinec na roki, dobra vila ga je podarila starejšemu zakonskemu paru, ki ni mogel imeti svojih otrok. Živahen in navihant fantič je novima staršema v veliko veselje in celo v pomoč, saj zleze domačemu konjičku v uho in ga vodi tja, kamor je treba. Toda vidita ga tudi dva nepridiprava, ki hočeta na nepošten način do zlatnikov. Tom je ravno prav velik (ali majhen), da bi ga spustila na vrvi skozi rešetko, ki brani nepridipravoma pot do zaklada. Tom sicer mora ubogati, toda ves čas tudi razmišlja, kako bi razbojnika opetnajstil nato pa mora še pohiteti, saj so oblasti obtožile njegova dobra krušna starša za rop zlatnikov. Le z zvijačo se mu bo posrečilo razbremeniti starša krivde in dokazati zločin pravima krivcema. Tolovaja v interpretaciji Terryja Thomasa in Petra Seltersa sta neponovljivo smešna v svoji grabežljivi pogoltnosti, nerodnosti in neumnosti. Tom pa je pravi akrobat, kajti eden najboljših plesalcev v številnih muziklkih, Russ Tamblyn, svoje znanje večje izkorišča v sijajni koreografski obdelavi plesa z igračkami, ki dopolnjuje osnovno zgodbo.

18.40 Alf, ponovitev 66. epizode ameriške nanizanke
19.05 Risanka
19.10 Napovednik
19.15 Zrebanje 3x3
19.25 Epp
19.30 TV dnevnik 2, vreme, šport
19.55 Utrip (VPS 19.55)
20.10 Epp
20.15 Sanremo '92
21.15 Epp
21.20 Delo na črno, ameriška nanizanka (8/10)
22.05 TV dnevnik 3, vreme, šport (VPS 22.05)
22.30 Ep video strani, napovednik
22.35 Sova, Murphy Brown, 16. epizoda ameriške nanizanke (VPS 22.35)
23.00 Božji mlini na veter, ameriška nadaljevanka (3/4)
23.45 Tolažba in veselje, angleški film (VPS 23.45)

KANAL-A

- 9.45 A-shop
10.00 Ponovitev večernega sporeda, dnevno informativni program
10.30 Ponovitev celovečernega filma
20.00 Dober večer
20.05 Dnevno informativni program
20.30 Intervju, Ervin Hladnik z gostom
21.00 Vihre vojne, 8/18 ameriška nadaljevanka
22.00 Video grom, glasbena oddaja
23.15 Starejši mojstri ameriške zabavne glasbe
00.15 Erotična uspavanka, lahko noč

HTV 1

- 8.10 Test; 8.25 Pregled programa; 8.30 Poročila; 8.35 TV koledar; 8.45 Glasba; 8.55 Horoskop, ponovitev; 9.00 Glasba, Risanka; 9.15 Priče preteklosti: V carstvu starih pragov; 9.30 Svetovni festivali: Kanarski otoki, ponovitev; 10.00 Poročila; 10.05 TV šola: Odprta ura; 11.05 Zagrebški otroci sreče, posnetek koncerta; 12.00 Poročila; 12.05 Oddaja resne glasbe; 13.05 Slika na sliko, ponovitev; 14.00 Poročila; 14.10 Spregledali ste, pogledjte; 16.00 Poročila; 16.15 Glasba; 16.25 Pregled programa; 16.30

SLOVENIJA 2

- 8.50 Crans Montana: Finale SP

v alpskem smučanju, veleslalom (Z), 1. tek, prenos, reporter: Miha Žibrat
11.50 Crans Montana, finale SP v alpskem smučanju, veleslalom (Z), 2. tek, prenos, reporter: Miha Žibrat
15.40 Video strani
15.50 Sova, ponovitev, Pri Huxtablovih, 34. epizoda ameriške nanizanke, Božji mlini na veter, ameriška nadaljevanka (2/4)
17.05 Klasika
17.30 Svetovalna oddaja
17.45 Angleščina v poslovnih stikih
18.00 Pogled in zadeni
18.30 Videomeh, 65. oddaja

Petinštirideseti Videomeh bo ubran na temo materinskega dne. Snemalna ekipa se boposlovila od škotskega gosta Davida Granta, popotnika, ki je nastopil tudi v novoletnem Videomehu. Če pa vas zanima, kdo bodo ostali glasbeni gostje v oddaji, ki jo oglejte v soboto, 21. marca, pozno popoldne na 2. programu TV Slovenija.

- 19.00 Kremenčkovi, 3. epizoda ameriške risanke serije Napovednik
19.30 TV dnevnik RTV Srbija
20.15 Filmske uspešnice: Škratna barva, ameriški film
22.20 Alternativni program
23.50 Yutel, eksperimentalni program

KOPER

- 13.00 Ryan - soap opera
13.20 Amandoti - soap opera
14.00 Kako ubiti lastnega morilca - ameriški barvni policijski film, 1972, igrajo: Tom Tryon, Carolyn Jones, režija: Edie Davis
15.30 Čarobna svetilka - otroški program, Asterix proti cesarju - risani film
16.45 Can't stop the music - ameriški barvni glasbeni film, 1979, igrajo: Village People, Valerie Perrine, režija: Nancy Walker
18.30 Globus
19.00 Vsedanes - tv dnevnik
19.25 Jutri je nedelja - verska oddaja
19.35 Ryan - soap opera
19.55 Amandoti - soap opera
20.35 Agora' - razmišljanje o našem vsakdanjiku, Mamila: O odvisnosti
22.15 Vsedanes - tv dnevnik
22.25 Agora' dokumenti: Dosje o mamilih
23.25 S.W.A.T. - serijski film

KANAL-A

- 9.45 A-shop
10.00 Ponovitev večernega sporeda, dnevno informativni program
10.30 Ponovitev celovečernega filma
20.00 Dober večer
20.05 Dnevno informativni program
20.30 Intervju, Ervin Hladnik z gostom
21.00 Vihre vojne, 8/18 ameriška nadaljevanka
22.00 Video grom, glasbena oddaja
23.15 Starejši mojstri ameriške zabavne glasbe
00.15 Erotična uspavanka, lahko noč

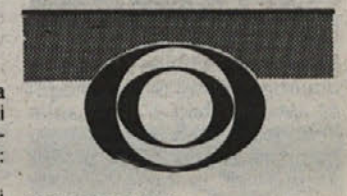
HTV 1

- 8.10 Test; 8.25 Pregled programa; 8.30 Poročila; 8.35 TV koledar; 8.45 Glasba; 8.55 Horoskop, ponovitev; 9.00 Glasba, Risanka; 9.15 Priče preteklosti: V carstvu starih pragov; 9.30 Svetovni festivali: Kanarski otoki, ponovitev; 10.00 Poročila; 10.05 TV šola: Odprta ura; 11.05 Zagrebški otroci sreče, posnetek koncerta; 12.00 Poročila; 12.05 Oddaja resne glasbe; 13.05 Slika na sliko, ponovitev; 14.00 Poročila; 14.10 Spregledali ste, pogledjte; 16.00 Poročila; 16.15 Glasba; 16.25 Pregled programa; 16.30

Poročila v angleščini; 16.35 Denver-zadnji dinozaver, risanja serija (1/21); 17.00 Istrske teme, oddaja narodne glasbe in običajev (2/6); 17.30 Hrvaška knjiga; 18.00 Poročila; 18.10 V registraturi, dramska serija, ponovitev (6/9); 19.05 Dopolnitev; 19.15 V začetku je bila beseda; 19.25 EPP; 19.28 Nocoj; 19.30 Dnevnik I; 20.00 EPP; 20.05 Vi in vaš video; 21.00 Hrvaške Atene - Dubrovnik, dokumentarna serija (13/14); 21.30 Dnevnik II; 21.55 Nogometno prvenstvo Hrvaške; 22.55 EPP; 23.00 Slika na sliko; 23.45 Poročila v nemščini; 23.50 Poročila v angleščini; 23.55 Horoskop; 0.00 Poročila; 0.05 Odpoved programa.

HTV 2

8.20 Test; 8.35 Napoved programa; 8.40 TV koledar; 8.50 Crans Montana: Smučanje za svetovni pokal, veleslalom (M), prenos 1. vožnje; 10.00 Harakow: Svetovni pokal v smučarskih poletih, prenos; 14.00 Crans Montana: Smučanje za svetovni pokal, veleslalom (M), posnetek 2. vožnje; 15.55 Test; 16.10 Pregled programa; 16.15 Video strani; 16.25 »Nonni in Manni«, serijski film (3/6); 17.15 Zlatko in detektivi; 18.00 Turbo limanch show; 19.10 Risanka; 19.20 EPP, Napoved programa; 19.30 Dnevnik; 20.00 EPP; 20.50 Cosby Show (4); 21.15 EPP; 21.20 »Onion Fields«, ameriški film; 23.25 Polnočni klic, serijski film; (5) 0.05 HIT DEPO; 2.45 Odpoved programa.

AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki; 9.05 Simpsonovi; 9.30 Angleščina za začetnike; 10.00 Francoščina; 10.30 Ruščina; 11.00 Jesse; 12.30 Halo Avstrija, halo Dunaj; 13.00 Čas v sliki; 13.35 Komedija; 14.55 Slike iz živalskega sveta; 15.30 Jaz in ti; 16.00 Wurlitzer; 17.10 Otroški magazin; 18.00 Čas v sliki; 18.05 Nogomet; 18.30 Praksa Bülowbogen; 19.20 Dobesedno; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Cirkus iz Monte Carla; 21.55 Zlata dekleta; 22.20 Njegovo življenje v moji moči; 0.10 Čas v sliki; 0.15 Črta pod računom; 1.35 Čas v sliki, Ex libris.

AVSTRIJA 2

8.30 Vreme; 8.50 Šport; 15.25 Leksikon umetnikov; 15.30 Visoko plačilo; 16.30 Pogled v Laternser-tal; 17.00 Dragi družina; 17.45 Kdo me hoče; 18.00 Roseanne; 18.30 Alpe Donava Jadrano; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kultura; 20.15 Kaltenbachovi papirji; 21.50 Čas v sliki; 22.00 Šport; 22.40 Bilgeri show; 1.05 Čas v sliki, Ex libris.

MADRŽARSKA 1

6.15 Vaška tv, magazin; 7.30 Za otroke; 7.55 Za evangeličanske otroke; 8.30 Medigra; 8.35 Za otroke - in ne le za njih, risanke, kratki filmi, kviz; 11.00 TV - magister; 12.30 Panorama, svetovna politika, pon.; 13.30 Sezamova ulica, za otroke; 14.30 Festival tiska; 15.00 Barometer, politični magazin; 16.00 Festival tiska; 16.20 Čeprav angeli, Disneyjev film; 17.55 Za otroke; 18.25 Bosi, umetna obrt v modi; 19.00 Apropro, Andrés Képes; 20.00 Dnevnik, telešport; 20.35 Lovejoy, angleška serija; 22.25 Medigra; 22.30 Kumara, politična solata; 22.50 Bil je nek festival, 7. del; 23.45 Lepo počesana pijavka, tv - film; 1.10 Dnevnik.

MADRŽARSKA 2

7.00 Sončni tv, za Budimpešto; 10.05 Prizma, način življenja; 11.00 Za otroke: Čebelica Maja - Pravljična igra - Risanka - Otroci svobode; 13.17 Pop rock; 13.45 Spomladanski festival; 13.55 Varstvo živali; 14.15 Edina Zemlja, poljudnoznanstvena serija; 15.04 Angleščina; 15.29 World Press Photo 1991; 15.50 Po sejmu; 16.00 Kino top 10; 16.30 Potovanje '92; 16.50 Spomladanski festival; 17.04 Za otroke, Smrci; 17.35 Knight Rider, ameriška serija; 18.35 Telešport; 19.05 Škorpionov prstan, 2. del avstralske serije; 20.00 Idealna družina, kviz, iščemo idealno babico; 21.15 Izza luči; 22.00 Večerni saldo, pregled dogodkov dneva; vremen-ska napoved; 22.25 Slovo od Moskve, italijanski film.

NEDELJA, 22. MAREC

22.25 TV dnevnik 3, vreme, šport
22.45 Ep video strani
22.47 Napovednik
22.50 Sova,
Ko se vname star panj, angleška nanizanka, 10/13, Božji mlini na veter, ameriška nadaljevanka, 4/4
0.05 Video strani

SLOVENIJA 1

8.30 Video strani
8.40 Program za otroke, Živ žav
9.35 Superbabica, angleška nanizanka, 10/13
10.00 Zvoki tamburic
10.30 Križkrač, ponovitev
11.30 Obzorja duha
12.00 Poročila
12.05 Ep video strani
12.10 Kremenčkovi, ponovitev ameriške risane serije
12.35 Videomeh, ponovitev, 65. oddaja
13.05 Video strani
14.20 Video strani
14.30 Snežni metež, ponovitev kanadskega filma

kanadski barvni film, 1990, 86 min. (Blizzard, Rafaels), scenarij in režija: Andre Melancon, fotografija: Pierre Mignot, glasba: Osvaldo Montes, igrajo: Marcel Leboeuf, Denis Bouchard, Claude Blanchard, Guy Thauvette, Remy Girard. Nagrada za moško vlogo Marcel Leboeuf, Montreal 1990.

Zgodba se prične nekaj ur pred Božičnim večerom, trije možakarji načrtujejo rop v veleblagovnici v času božičnega drendaja, ki naj bi jim omogočil lahek pobeg z naropanim denarjem. Toda tik pred ropom se eden od trojice ustraši in premisli in tako ostaneta brata Crepeau sama. Gerard vztraja, da rop vseeno izvršita, čeprav je sedaj možnost za uspeh veliko manjša. Rop ne uspe, pri streljanju pade ena žrtev, Gerardovega brata ujamejo, medtem ko uspe Gerardu v metuž pobegniti. Sedaj je kot preganjana zver, ki išče pomoči in zatočišča, vendar povsod naleti na zaprta vrata. Ropu je sledil radijski reporter Trepanier, ki beguncu skrivoma sledi, saj si obeta bombastično radijsko novinarsko temo. Zaradi tega Gerardu ponudi pomoč in možnost izhoda iz slepe ulice. Zaigrala naj bi ugrabitev v radijskem studiju, od koder bi imel Gerard možnost postavljati pogoje za izpustitev radijskega reporterja.

In res se prične odvijati radijska oddaja v živo. Preko radijskih valov Gerard lahko postavlja pogoje za izpustitev reporterja, odvijati se prične medijski dogodek prve vrste, za katerega se prično zanimati tudi sponzorji, ki želijo umeščati svoja propagandna sporočila med napeto oddajo v živo, ki ji je prisluhnilo vse mesto. Manipulacija je radijskemu reporterju uspela, toda cena, ki jo bo treba za to nemoralno dejanje plačati, bo visoka.

Film Snežni metež je režiral znani kanadski režiser Andre Melancon, naši televizijski gledalci ga poznajo po filmih Pes, ki je ustavil vojno in Bach in ohrovtček, in z njim požel velik uspeh na Montrealskem filmskem festivalu leta 1990, na njem so nagradili igralca Marcela Leboeufa s priznanjem za najboljšo moško vlogo.

15.55 Napovednik
16.00 P. Yeldham: Kapitan James Cook, angleška nadaljevanka (4/8)

16.50 Ep video strani
16.55 Poslovne informacije
17.00 TV dnevnik 1
17.10 Dvomljiva slava, ameriški film (čb)
18.50 TV mernik
19.05 Risanka
19.13 Napovednik
19.20 Slovenski loto
19.24 Epp
19.30 TV dnevnik 2, vreme, šport
19.55 Zrcalo tedna
20.10 Epp
20.15 Zdravo
21.15 Epp
21.20 Podarim-dobim
21.40 V navzkrižnem ognju, kanadska dokumentarna oddaja, 2/2

SLOVENIJA 2

8.50 Crans Montana, finale SP v alpskem smučanju, sl (M), prenos, 1. tek, reporter: Marko Rožman
11.50 2. tek
18.00 Video strani
18.10 Napovednik
18.15 Sova, ponovitev, Murphy Brown, 16. epizoda ameriške nanizanke, Božji mlini na veter, ameriška nadaljevanka, 3/4
19.25 Napovednik
19.30 TV dnevnik HTV
20.00 Potovanja, angleška poljudnoznanstvena serija (8/9)
20.50 Dekalog, poljska nanizanka (4/10)
21.45 Športni pregled
22.05 Dominik Smole: Zlata čevljička, gledališka predstava SNG Drama Ljubljana
23.45 Yutel, eksperimentalni program

KOPER

13.00 Ryan - soap opera
13.20 Amandoti - soap opera
14.00 Can't stop the music - ameriški barvni glasbeni film, 1979; igrajo: Village People, Valerie Perrine, režija: Nancy Walker
15.40 Super classicš Carton show - risanke
16.00 Čarobna svetilka - otroški program, Srečanja - teatro del canguro (lutke), Risanke
16.40 Agorá - razmišljanje o našem vsakdanjku, Mamila: O odvisnosti
18.20 Meridiani - aktualna tema
19.00 Vsedanes - tv dnevnik
19.25 Ryan - soap opera
19.45 Amandoti - soap opera
20.30 Midva - ameriški film, 1978, igrajo: Louise Lasser, Charles Grodin, režija: John Erman, Dekle odgovori na oglas, ki vabi na avtomobilsko popotovanje po Ameriki z neznancem
22.05 Zrebanje loto
22.10 Vsedanes - tv dnevnik
22.20 Na kalifornijskih cestah - serijski film
23.10 Yesterday - zgodovina Pop Music

KANAL A

9.00 Ponovitev filmskega sporeda prejšnje nedelje
13.05 Video grom, glasbena oddaja
20.00 Celovečerni film
21.40 Ponovitev intervjuja Ervina Hladnika z gostom
21.55 Kupček za davek, ponovitev torkove davčne napovedi
22.10 Ponovitev filma po želji gledalcev

HTV 1

8.10 Test; 8.25 Pregled programa; 8.30 Poročila; 8.35 TV koledar; 8.45 Glasba; 8.55 Horoskop, ponovitev; 9.00 Glasba, risanka; 9.15 Priče preteklosti: Stroji in ulice; 9.30 Svetovni festivali: Papua, Nova Gvineja; 10.00 Nedeljski živec, oddaja

za otroke; 11.00 Risanke; 11.30 Naredi malo - privarčuj veliko; 12.00 Poročila; 12.05 Plodovi zemlje, oddaja za kmetovalce; 13.00 Mir in dobro; 13.30 Slika na sliko, ponovitev; 14.25 Poročila; 14.35 Glasbena oddaja; 15.05 Risane serije: Lisica in »Lokviči« (1/11); 15.30 Nedeljsko popoldne; 17.00 Poročila v angleščini; 17.05 Mozart na turneji, glasbeno-dokumentarna serija (12/13); 18.00 Poročila; 18.10 Skušnjave življenja, tuja dokumentarna serija (11/12); 19.05 Dopolnitev; 19.25 EPP; 19.28 Nocoj; 19.30 Dnevnik I; 19.55 EPP; 20.00 Sedma noč; 21.30 Tujec, dramska serija (3/3); 22.30 Dnevnik II; 22.50 Šport; EPP; Poročila v nemščini; Poročila v angleščini; Horoskop; Poročila; Odpoved programa.

HTV 2

8.30 Test; 8.35 Pregled programa; 8.40 TV koledar; 8.50 Crans Montana: Smučanje za svetovni pokal - slalom (M), prenos 1. vožnje; 10.00 Harakov: SP v smučarskih poletih, prenos; 14.00 Crans Montana: 16.30 Test; 16.45 Napoved programa; 16.50 Video strani; 17.00 »Bringing Up Baby«, ameriški film; 18.50 Busove zgodbe, risana serija (13/13); 19.15 TV fortuna; 19.20 EPP, napoved programa; 19.30 Dnevnik I; 19.55 EPP; 20.00 Hollywoodski spomini (3); 20.50 Avtomobilizem: F 1 za Veliko nagrado Mexica, prenos; 22.45 EPP; 22.50 Clarino koleno, francoski film; 0.30 Oddaja programa, video strani.

AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki; 9.05 Živi svet kulis; 9.30 Kultura; 10.15 Lov za jetimom; 11.00 Ura za tisk; 12.00 Tedenski pregled; 12.30 Usmeritev; 13.00 Čas v sliki; 13.10 Roseanne; 13.35 Scotova zadnja vožnja; 15.20 Laft - Bits; 15.30 Jaz in tič; 15.55 Sedemkrat jaz in ti; 16.10 Dekle iz mesta; 17.10 Velikih deset; 18.00 Čas v sliki; 18.30 Praksa Bülowbogen; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Zadnji cesar; 21.05 Kot bog v Franciji; 21.50 Čas v sliki; 21.55 Vizije; 22.00 L.A. Law; 22.50 Class; 0.25 FBI; 1.10 Čas v sliki.

AVSTRIJA 2

8.30 Vreme; 9.00 Čas v sliki; 9.25 Zaklad Aztekov; 11.00 150 let dunajske filharmonije; 13.30 Domovina, tuja domovina; 14.00 Športno popoldne; 17.15 Klub seniorjev; 18.00 Roseanne; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Bančni trio; 21.55 Šport; 0.00 Čas v sliki.

MADŽARSKA 1

6.45 Vaška tv, magazin; 7.30 Za otroke; 7.55 Biblijsko sporočilo; 8.00 Kava s smetano; 8.30 Nedeljski magazin, ne le za tiste, ki doma sedijo; 11.00 Za boljši jezik; 11.15 Paravan, Judit Endrei; 11.45 Domoznanstvo, madžarska serija; 12.00 Glasbeni butik; 13.00 Financial Times, poslovne novice; 13.30 Festival tiska; 14.00 Arhitektura na razpotju, dokumentarna serija; 14.45 Zaznavanje, poljudnoznanstvena serija; 15.15 Festival tiska; 16.00 Igra Barkochba; 16.40 Verski program; 17.00 Walt Disney vam predstavlja, risanke, serijski film; 18.45 Gool, nogometni pregled; 19.30 Teden, dnevnik, telešport; 20.33 Kabaret, ameriški glasbeni film (podnaslovi); 22.40 Medigra; 22.45 Kramljanje; 23.10 Spomladanski festival; Mahler: simfonija št. II; 0.45 Video strani.

MADŽARSKA 2

7.00 Sončnica, za Budimpešto; 9.00 Za otroke; 10.05 Magazin Alpe-Jadran; 10.35 Spomladanski festival; 10.40 Na sejmu; 10.55 Odbojka; 12.30 Hrvaški begunci; 13.10 Kanon, vera in kultura; 13.50 Tretji kanal; 14.20 Usode; 15.30 Kviz; 16.00 Nogomet na angleški način; 16.23 Sándor Pécsi, 70-letnik; 16.35 Zorž Dandin, ali osramočeni soprog, madžarski film; 17.55 Potovanje '92; 18.25 Delta, znanstveni poročevalec; 18.50 Spomladanski festival; 19.05 Familia DD, madžarska serija; 19.40 Škorpionov prstan, 3. del avstralske serije; 20.35 Dogodki tedna, vreme; 21.35 V čast mi je, Peter Balázs; 22.15 Telešport Formula I. iz Mehike.

PONEDELJEK, 23. MAREC

SLOVENIJA 1

9.15 Video strani
9.25 Program za otroke, Festival otroške in vedre pesmi
10.15 R. Giordano: Bertinijevi, ponovitev nemške nadaljevanke (2/10)
11.00 TV mernik, ponovitev
11.15 Forum, ponovitev
11.30 Utrip, ponovitev
11.45 Zrcalo tedna, ponovitev
12.00 Poročila
12.05 Video strani
16.15 Video strani
16.25 Napovednik
16.30 Podarim-dobim, ponovitev
16.50 Ep video strani
16.55 Poslovne informacije
17.00 TV dnevnik 1
17.10 Slovenska kronika
17.20 Program za otroke, Radovedni taček: Most
17.35 Jelenček, serija HTV (7/13)
18.10 Obzorja duha, ponovitev
18.40 Ep video strani
18.45 Boj za obstanek, angleška poljudnoznanstvena oddaja
19.10 Risanka
19.17 Napovednik
19.24 Epp
19.30 TV dnevnik 2, vreme, šport
20.00 Epp
20.05 Gospod Bean, angleška nanizanka, 3/4
20.30 Epp
20.35 Dosje
21.20 Kole Čašule: Vejica, drama MTV

Makedonski pisatelj Kole Čašule za dramo »Vejica v vetru« ni ustvaril le preobrata v svojem pisateljevanju, ampak je odprl tudi novo pot v sodobni makedonski dramatik. Drama »Vejica v vetru« je sodobna inačica zdomske tematike, kajti problem zdomstva je prenešen v naš čas.

Zgodba se začne neposredno - s prepričom Magde, Veljka in Jimmyja. Zakonca Magda in Veljko sta osrednja lika dramskega spopada. Magda je bistveno mlajša od svojega moža, kar ne bi bil problem, če se v zadevo ne bi vmešal Jimmy, Veljkov sin iz prvega zakona. Drama se nato nadaljuje z zvišanimi toni in naglo drsi v tragični finale.

V gledališču je bila ta drama predstavljena z naslovom Vejica, delo pa je režiral Meto Jovanovski. Ta predstava pa je na Festivalu jugoslovskega alternativnega gledališča prejela nagrado za žensko vlogo, ki jo je oblikovala Ljiljana Blagojević-Jovanovska. Ob njej igrajo še: Aleksandar Caminski, Valentina Božinovska in drugi.

22.40 TV dnevnik 3, vreme, šport
23.05 Ep video strani
23.07 Napovednik
23.10 Sova, Coplan, francoska nanizanka, 1/10, Zvezdne steze, 12. epizoda ameriške nanizanke

francoska barvna nanizanka, 1988, 10 epizod, režija: Gilles Behat, Peter Kassowitz, Yvan Butler in drugi, igrajo: Philippe Caroit, Pierre Cux, Daniel Oibrychski in drugi.

Marčna Sova je res v znamenju tajnih agentov - po švedskem obveščevalcu Carlu Hamiltonu in angleškem bon vi-

vantu Simonu Templarju prihaja na naše ekrane francoski tajni agent Coplan, ki je značilen junak poznih osemdesetih in zgodnjih devetdesetih let: sofisticiran, ležeren, samozavesten. Rad ima humor, zaupane primere pa rešuje s pomočjo sivih celic in ne s tehnolo-

škimi pripomočki. Ker je v svojem poklicu zelo uspešen, mu njegov delodajalec, gospod Pascal, sicer šef tajne službe, zaupa predvsem zelo zahtevne naloge. Tako Coplan išče vrhunskega matematika, katerega so ugrabili neznanci. Onemogočiti pa mora tudi teroristično skupino, ki je napadla njegovega šefa Pascala. Eden izmed primerov ga vodi tudi na Karibsko otočje, kjer mora odkriti trgovce s krvjo. Še zlati pa je zanimiv primer, ko mora Coplan razkrinkati avtorja dezinformacije, zaradi katere se je zelo poslabšal odnos med francosko in britansko tajno službo...

0.40 Video strani

SLOVENIJA 2

16.15 Video strani
16.25 Sova, ponovitev, Ko se vname star panj, angleška nanizanka, 10/13, Božji mlini na veter, ameriška nadaljevanka, 4/4
17.40 Euroritem, 47. oddaja
18.00 SP v poletih, posnetek iz Harachova
19.00 Videošpon
19.25 Napovednik
19.30 TV dnevnik Koper-Capodistria
20.00 Epp
20.05 Žarišče
20.30 Zelena ura
21.30 Videogodba
22.00 Alpe-Donava-Jadran
22.30 Sedma steza
22.50 Ciklus filmov A. Hitchcocka: Tajni agent, angleški film (čb)
0.15 Yutel, eksperimentalni program

KOPER

13.00 Ryan - soap opera
13.20 Amandoti - soap opera
14.00 Midva - ameriški film, 1978, igrajo: Louise Lasser, Charles Grodin, režija: John Erman
15.35 Super Classicš Cartoon show - risanke
16.00 Oresedici - tv novice
16.10 Čarobna svetilka - otroški program, Don Kihot - risanke, S. O. S. posebna enota - serijski film
17.00 Na kalifornijskih cestah - serijski film
18.00 Yesterday - zgodovina Pop Music
18.30 Studio 2
18.50 Odprta meja
19.00 Vsedanes - tv dnevnik
19.25 Ryan - soap opera
19.45 Amandoti - soap opera
20.30 Ponedeljkov športni pregled
22.00 Vsedanes - tv dnevnik
22.10 Princ Regent - angleška barvna nadaljevanka v osmih delih (šesti del), igrajo: Peter Egan, Nigel Davenport, Susannah York, režija: Michael Simpson
23.00 Na kalifornijskih cestah - serijski film

KANAL - A

09.45 A shop
10.00 Ponovitev sobotnega programa; A shop
19.15 Glasbena oddaja
19.45 A shop
20.00 Dober večer
20.05 Informativno dokumentarni program
20.30 Borza
21.00 Celovečerni film; po filmu: Lahko noč

HTV 1

8.10 Test; 8.25 Pregled programa; 8.30 Poročila; 8.35 TV koledar; 8.45 Glasba; 8.55 Horoskop, ponovitev; 9.00 Glasba, risanka; 9.15 Priče preteklosti: Najslavnejši Betlehem na svetu; 9.00 Svetovni festivali: Turčija, ponovitev; 10.00 Poročila; 10.05 TV šola - razredni pouk; Program za učence I. in II. razreda;

11.05 Srečni ljudje, serija za otroke (9); 11.20 Zlatarjevo zlato, lutkovna serija (6/6); 11.35 Dragi John, humoristična serija, ponovitev (18/56); 12.00 Poročila; 12.05 Najdražji sin, serijski film, ponovitev (6/7); 13.00 Slika na sliko, ponovitev; 14.00 Poročila; 14.10 Spregledali ste, pogledajte; 16.00 Poročila; 16.15 TV izložba; Zlatko Keser, pregled programa; 16.25 Poročila v angleščini; 16.30 Greto naprej, družinsko popoldne; 18.00 Poročila; 18.10 Besede, besede, besede, EPP; 18.40 Santa Barbara, serijski film (46/50); 19.25 EPP; 19.28 Nocoj; 19.30 Dnevnik I; 20.00 EPP; 20.05 Svet športa; 20.50 Hrvaška v svetu; 21.30 »7/7«, pregled zunanjepolitičnih dogodkov; 21.50 Glasba; 22.10 Dnevnik II; 22.35 B. Bersa: Ogenj, opera (3/3); 22.25 EPP; 23.00 Slika na sliko; 23.45 Poročila v nemščini; 23.50 Poročila v angleščini; 23.55 Horoskop; 0.00 Poročila; 0.05 Odpoved programa.

HTV 2

16.20 Test; 16.35 Napoved programa; 16.40 Video strani; 16.50 TV koledar; 17.00 Malavizija: Dakarti, serijski film, ponovitev (17/39), Pozabljena zgodba, serija za otroke (2/7), Risanke; 19.15 Meteor - izložba; 19.20 EPP, napoved programa; 19.30 Dnevnik; 20.00 EPP; 20.05 Popolni tujci, serijski film (10/28); 20.30 EPP; 20.35 Mala Gloria, serijski film (1/1); 21.25 Električni cowboy; 21.55 EPP; 22.00 Gabrijelov ogenj, serijski film (4/21); 22.50 Izven tokov; 23.50 Odpoved programa, video strani.

AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki; 9.05 Roseanne, 10.00 Šolska TV; 10.30 Poker s štiri damami; 11.50 Narava pod drobnogledom; 12.00 Nočni studio; 13.00 Čas v sliki; 13.10 Konflikti; 13.35 Podjetje Arche Noah; 14.05 High Chaparral; 15.00 Jaz in ti; 15.05 Nils Holgerson; 15.30 Am dam des; 16.50 Supergran; 16.30 Ding dong; 17.10 Wurlitzer; 18.00 Čas v sliki; 18.30 Praksa Bülowbogen; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 21.15 Pogled s strani; 21.45 Miami vice; 22.10 Pogovor s Claudio Cardinale; 22.45 Sandra; 0.20 Čas v sliki.

AVSTRIJA 2

8.30 Vreme; 16.25 Leksikon umetnikov; 16.30 Halo Avstrija, halo Dunaj; 17.00 Široke ceste sveta; 17.30 Lindenstrasse; 18.00 Roseanne; 18.30 Show Rudija Carrella; 19.00 Zvezna država danes; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kultura; 20.15 Podedeljski zdravnik; 21.00 Novo v kinu; 21.15 Telekom; 22.00 Čas v sliki; 22.30 Skrivnost rib; 0.00 Čas v sliki.

MADŽARSKA 1

5.45 Dobro jutro, Madžarska, magazin; 8.30 Medigra; 8.35 Angleščina; 9.05 Doktor Faustus, nemška serija; 10.05 La Sept, film Alaina Jauberta; 10.55 Serijski film; 16.00 Popoldanski saldo, pregled dogodkov dneva; 16.10 Sci-fi magazin; 16.35 Zajtrk plus, ponovitev; 17.20 Obiskovalci, 10. del češke serije; 17.50 Katoliška kronika; 18.00 Prehod, magazin; 18.40 Svet denarja; 18.50 Videoklipi; 19.00 Igra; 19.15 Za otroke; 20.00 Dnevnik, telešport; 20.35 Vloge Antala Pagerja; Zdravnikova smrt, madžarski čb film (966); 22.10 Medigra; 22.15 Moj teden; 20.35 Umetnostna revija; 23.15 V ZDA živeči profesor Zoltan Bay, portret; 23.40 Dnevnik; 23.45 Dnevnik BBC.

MADŽARSKA 2

6.00 Sončni tv, za Budimpešto; 15.00 Prenos iz Parlamenta; 17.00 Popoldne; 17.05 Naš ekran, v hrvaškem in srbskem jeziku; 17.30 Za otroke; 17.48 Zrebanje loto Sestica; 18.00 Dnevnik, vreme; 18.14 Pop real; 18.40 Telefonska igra; 19.00 Škorpionov prstan, 4. del avstralskega tv filma; 19.50 Svetovni dan meteorologije; 20.05 Telešport; 21.00 Studio '92, kulturni tednik; 22.00 Večerni saldo; vremenska napoved; 22.25 Pred koncem dneva; 22.45 Noči s polno luno, francoski film.

TOREK, 24. MAREC

ane Dangely, Riccardo Pradella, režija: Francesco Canova

SLOVENIJA 1

- 8.40 Video strani
- 8.50 Program za otroke, Zgodbe iz školjke
- 9.50 Šolska TV, Boj za obstanek: Življenje na robu
- 10.15 Angleščina-Follow me, 43. lekcija
- 10.35 Balastne snovi
- 10.45 Zakaj kopriva peče
- 10.50 Euroritem, ponovitev 47. oddaje
- 11.10 Sedma steza, ponovitev
- 11.30 Svetovalna oddaja, ponovitev
- 11.45 Angleščina v poslovnih stikih, ponovitev
- 12.00 Poročila
- 12.05 Video strani
- 14.40 Video strani
- 14.50 Napovednik
- 14.55 Ciklus filmov A. Hitchcocka, Tajni agent, angleški film, ponovitev (čb)
- 16.20 Alpe-Donava-Jadran, ponovitev
- 16.50 Ep video strani
- 16.55 Poslovne informacije
- 17.00 TV dnevnik
- 17.10 Slovenska kronika
- 17.20 Program za otroke, P. Golia: Jurček, posnetek 2. dela gledališke igre
- 17.35 Alf, 67. epizoda ameriške nanizanke
- 18.00 Vida Jerajeva: Bajke med rožami
- 18.20 Ep video strani
- 18.20 Svet poroča
- 19.07 Risanka
- 19.12 Epp
- 19.17 Napovednik
- 19.24 Epp
- 19.30 TV dnevnik 2, vreme, šport
- 20.00 Epp
- 20.05 C. Matthew: Pravi junak, angleška nadaljevanka (6/6)
- 20.55 Epp (+sejem)
- 21.00 Novosti založb
- 21.10 Osmi dan
- 22.00 Ep video strani
- 22.05 TV dnevnik 3, vreme, šport
- 22.30 Poslovna borza
- 22.40 Avstralija, prikloni se, avstralska dokumentarna oddaja (5/7)
- 23.10 Napovednik
- 23.15 Sova, Chelmsford leta 123, angleška nanizanka, 4/7, Coplan, francoska nanizanka, 2/10
- 0.25 Video strani

KANAL - A

- 10.00 Ponovitev večernega sporeda; A shop
- 19.00 A shop
- 19.15 Glasbena oddaja
- 19.45 A shop
- 20.00 Dober večer
- 20.30 Celovečerni film
- 22.15 Glasbena oddaja; po oddaji: Lahko noč

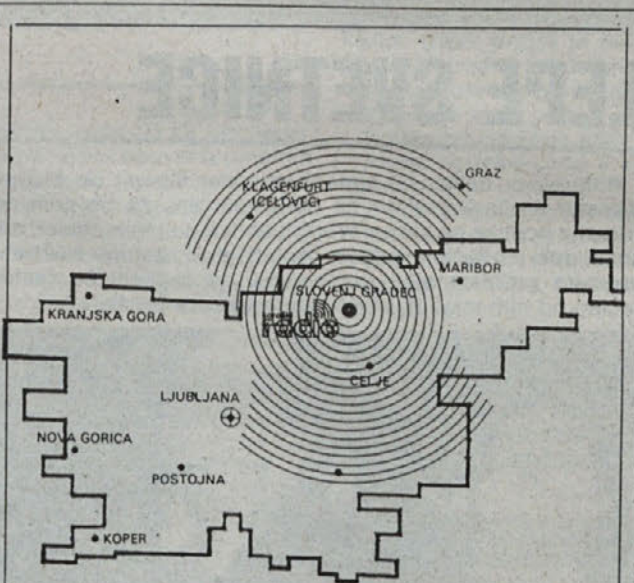

HTV 1

- 8.10 Test; 8.25 Pregled programa; 8.30 Poročila; 8.35 TV koledar; 8.45 Glasba; 8.55 Horoskop, ponovitev; 9.00 Glasba, risanka; 9.15 Priče preteklosti; 9.30 Svetovni festivali: Tahiti, ponovitev; 10.00 Poročila; 10.05 TV šola: Predmetni pouk-Jezikovno umetniško področje, program za učence od V. do VIII. razreda; 11.05 Veliki svet malih; 11.35 Dragi John, humoristična serija, ponovitev (19/56); 12.00 Poročila; 12.05 Hiša za počitek, serijski film, ponovitev (1/4); 13.00 Slika na sliko, ponovitev; 14.00 Poročila; 14.10 Spregledali ste, poglejte; 16.00 Poročila, pregled programa; 16.10 Poročila v angleščini; 16.15 Malavizija; 16.45 Gremo naprej, družinsko popoldne; 18.00 Poročila; 18.10 Mamica ni šla v službo; 18.40 Santa Barbara, serijski film (47/50); 19.25 EPP; 19.28 Nocoj; 19.30 Dnevnik I; 20.00 EPP; 20.05 Spekter; 21.05 Glasbeni oder; 21.50 Glasba; 22.00 Dnevnik II; 22.25 Fluid-rock cafe; 22.55 EPP; 23.00 Slika na sliko; 23.45 Poročila v nemščini; 23.50 Poročila v angleščini; 23.55 Horoskop; 0.00 Poročila; 0.05 Odpoved programa.

HTV 2

- 15.35 Test; 15.50 Napoved programa; 15.55 Video strani; 16.05 TV koledar; 16.15 Malavizija: Kapetan James Cook, serijski film (2/8), Batman, serijski film (21/34), Risanka; 19.15 Loto! 19.20 EPP, napoved programa; 19.30 Dnevnik; 20.00 EPP; 20.05 Treterjevi, serijski film (1/6); 20.55 EPP; 21.00 Kavarna Na zdravje, humoristična serija (18); 21.25 Jazz; 21.55 EPP; 22.00 Mala Gloria, serijski film (2/2); 22.50 Odpoved programa, video strani.

koroški
radio
slovenj gradec
UKV 97,2 IN 88,9 MHz STEREO

SREDA, 25. MAREC

Črno belo v barvah seveda možna. Predvsem pa se izkaže, da je zgodovina izredno krut razsodnik, te razsodbe pa bodo z distančne odmaknjenosti deležni tudi naši časi.

21.30 Mali koncert, Darijan Božič "To duke", za klarinet, klavir in sintetizator

SLOVENIJA

- 8.30 Video strani
- 8.40 Program za otroke, Geniji in Genijalci, igrana serija (3/8)
- 9.30 Dominik Smole: Zlata čelveljčka, ponovitev gledal. predst., SNG Drama Ljubljana
- 11.00 C. Matthew: Pravi junak, angleška nadaljevanka (6/6)
- 12.00 Poročila
- 12.05 Video strani
- 15.45 Video strani
- 15.55 Napovednik
- 16.00 Potovanja, angleška poljudnoznanstvena serija, (7/9)
- 16.50 Ep video strani
- 16.55 Poslovne informacije
- 17.00 TV dnevnik 1
- 17.10 Slovenska kronika
- 17.20 Klub klobuk, kontaktna oddaja za otroke
- 19.00 Ep video strani
- 19.05 Risanka
- 19.12 Epp (sejem)
- 19.17 Napovednik
- 19.24 Epp
- 19.30 TV dnevnik 2, vreme, šport
- 20.00 Epp
- 20.05 Film tedna, črno belo v barvah

Slonokoščena obala, Francija, Svica, barvni film, 1976, 99 min., (Black and White in Color, La Victoire en Chantant), scenarij in režija: Jean Jacques Annaud, fotografija: Claude Agostini, glasba: Pierre Bachelet, igrajo: Jean Carmet, Jacques Dufillon, Catherine Rovel, Dora Doll, Jayques Speiser, Oskar 1977 za najboljši tuji film.

Že prvi film diplomanta pariške IDEHEC Jean Jacques Annauda je predstavljal več kot impresiven debut. Ne samo da je film Črno belo v barvah ameriška Akademija leta 1977 nagradila z Oskarjem za najboljši tuji film, ob tem je njegov prvenc izredno toplo sprejela tudi filmska kritika in seveda kinobiskovalci. Zaradi neizkušnosti in nespretnosti distribu-

terjev film sicer ni postal veleuspešnica, toda, če se spomnimo, je bil v Ljubljani pred tistimi davnimi 15 leti med najbolj gledanimi filmi sezone. Sicer pa vežemo Annaudovo ime vsaj še na dva filma, ki smo ju videli na naših velikih platnih, na Vojno za ogenj in na ekranizacijo slovitega romana Umberto Eca ime rože. Po svoji simpatičnosti in sarkastičnem, humorno satiričnem odnosu pa se je film Črno belo v barvah še najbolj vtisnil v spomin, saj je to tudi film o človekovi zaslepljeni neumnosti, ta pa nima meja, kot je v svoji knjigi Zgodovina človeške neumnosti zapisal Tabori.

Zgodba se dogaja leta 1915 v francoski koloniji Slonokoščena obala. Lagodno življenje belih kolonizatorjev vznemiri zapoznela novica, da v njihovi Evropi že eno leto divja I. svetovna vojna. Ta novica jih vznemiri in vse bolj so prepričani, da morajo izpolniti svojo patriotsko dolžnost in prispevati svoje k zmagi zavezniške koalicije. V sosesčini je naselje nemških kolonizatorjev, prav tako lagodnih uspavancev, ki so pravnjini cilj za pričetek vojskovanja na afriških tleh. Iz svojih temnopoltih podanikov sestavijo vojsko in vse je pripravljeno za francosko nemški vojaški obračun kot odmev na svetovno vojno v Evropi...

Marsikatera aktualna asociacija je tudi dandanes in v naših prostorih ob gledanju filma

SLOVENIJA 2

- 15.30 Video strani
- 15.40 Osmi dan, ponovitev
- 16.30 Sova, ponovitev, Chelmsford leta 123, angleška nanizanka, 4/7, Coplan, francoska nanizanka, 2/10
- 17.40 Euroritem, ponovitev 47. oddaje
- 18.00 regionalni programi - Maribor
- 19.00 Psiho
- 19.25 Napovednik
- 19.30 TV dnevnik ORF
- 20.00 Epp (sejem7)
- 20.05 Žarišče
- 20.30 Športna središča
- 21.00 Komorna glasba skozi stoljetja: Neoklasicizem, ponovitev 9. oddaje
- 21.30 Yutel, eksperimentalni program

KOPER

- 13.00 Ryan - soap opera
- 13.20 Amandoti - soap opera
- 14.00 Marino in morje - švicarski barvni film, 1981, igrajo: Diane Dangely, Riccardo Pradella, režija: Francesco Canova
- 15.30 Arthur, britanski kralj - serijski film
- 16.00 Oresedici - tv novice
- 16.10 Čarobna svetilka - otroški program, Don Kihot - risanka, S.O.S. posebna enota - serijski film
- 17.00 Južnjak - ameriška drama, 1946, igrajo: Zachary Shott, Betty Field, režija: Jean Renoir
- 18.30 Studio 2
- 18.50 Odprta meja
- 19.00 Vsedanes - tv dnevnik
- 19.25 Ryan - soap opera
- 19.45 Amandoti - soap opera
- 20.30 Kramljanja - v studiju Tatjana Juratovec
- 21.00 Sever vzhod - aktualne oddaje
- 22.00 Vsedanes - tv dnevnik
- 22.10 Spoznavanje preteklosti - dokumentarna oddaja
- 22.40 Lepe, plavalase in zagorele - francosko-špansko-nemška barvna komedija, igrajo: Philippe Klebert, Xavier Lepetit, režija: Max Pecas

KANAL - A

- 0.45 A shop
- 10.00 Ponovitev večernega programa; A shop
- 19.00 A shop
- 19.15 Glasbena oddaja
- 19.45 A shop
- 20.00 Informativno dokumentarni program
- 20.30 Oddaja o malih živalih
- 21.00 Celovečerni film

HTV 1

- 8.10 Test; 8.25 Pregled programa; 8.30 Poročila; 8.35 TV koledar; 8.45 Glasba; 8.55 Horoskop, ponovitev; 9.00 Glasba, risanka; 9.15 Priče preteklosti: Prva na evropski celine; 9.30 Svetovni festivali: Mexico, ponovitev; 10.00 Poročila; 10.05 TV šola: Razredni pouk, program za učence III. in IV. razreda; 11.05 Risanka; 11.35 Dragi John, humoristična serija, ponovitev (20/56); 12.00 Poročila; 12.05 Hiša započitek, serijski film (2/4); 13.00 Slika na sliko, ponovitev; 14.00 Poročila; 14.10 Spregledali ste, poglejte; 16.00 Poročila; 16.15 Glasbena točka; 16.20 Pregled programa; 16.25 Poročila v angleščini; 16.30 Gremo naprej, družinsko popoldne; 18.00 Poročila; 18.10 Potopis; 18.40 Santa Barbara, serijski film (48/50); 19.25 EPP; 19.28 Nocoj; 19.30 Dnevnik I; 20.00 EPP; 20.05 V velikem planu; 22.00 Dnevnik II; 22.25

HTV 2

- 16.20 Test; 16.35 Napoved programa; 16.40 Video strani; 16.50 TV koledar; 17.00 Malavizija: Polna hiša, humoristična serija, ponovitev (13/22), Muppet Show, Risanke; 19.15 Meteor-izložba; 19.20 EP, napoved programa; 19.30 Dnevnik; 20.00 EPP; 20.05 "Bexcar Bertha", ameriški film; 21.35 EPP; 21.40 Mala Gloria, serijski film (3/4), EPP; 22.30 D. J. is so hot; 23.30 Odpoved programa, video strani.

AVSTRIJA 1

- 9.00 Čas v sliki; 9.05 Roseanne; 9.30 Francoščina; 10.00 Šolska TV; 10.30 Iskanje Abebe; 12.10 Poročila; 13.00 Čas v sliki; 13.35 Čudovita leta; 14.00 High Chaparral; 14.50 Visoka moda; 15.00 Jaz in ti; 15.05 Niklaas iz Flandrije; 15.55 Dobro pogled; 16.05 Supergran; 16.30 Za in proti; 17.10 Wurlitzer; 18.00 Čas v sliki; 18.30 Praksa Bülowbogen; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kultura; 20.15 Julija, ti si čudovita; 21.50 Pogled s strani; 22.00 Model in vohun; 22.50 Grofica in njen polkovnik; 0.15 FBI; 1.00 Čas v sliki.

AVSTRIJA 2

- 8.30 Vreme; 16.55 Leksikon umetnikov; 17.00 Multikulturalno življenje; 18.00 Roseanne; 18.30 Mrmrajoči lev; 19.00 Zvezna država danes; 19.25 Sport; 21.15 Priče ledene dobe; 22.00 Čas v sliki; 22.25 Sport; 22.50 Skrivnost rib; 0.20 Čas v sliki.

MADŽARSKA 1

- 5.45 Dobro jutro, Madžarska, magazin; 8.30 Medigra; 8.35 Sezamova ulica, za otroke; 9.35 Derrick, pon. kriminalke; 10.35 Letni kolo-barji, za upokojence; 16.00 Popoldanski saldo, pregled dogodkov dneva; 16.10 Arhitektura na razpotju, dokumentarna serija; 16.55 Obiskovalci, 12. del češke serije; 17.25 Igra Barkochba; 18.05 Dimenzija, o rezultatih znanstvenih raziskav; 18.40 Svet denarja; 18.50 Videoklipi; 19.00 Spomladanski festival; 19.15 Za otroke; 20.00 Dnevnik, teleshport; 20.35 Muhasti letni časi, zabavni magazin; 21.40 Medigra; 21.45 Novi svet, ilustrirana zunanje-politična kronika; 22.30 Makovi cvetovi, dokumentarni film; 23.10 Spomladanski festival, Bartokov večer; 23.50 Pardon; 24.00 Dnevnik; 0.05 Dnevnik ZDF.

MADŽARSKA 2

- 6.00 Sončni tv, za Budimpešto; 16.00 Popoldne; 16.05 Naš ekran, v nemščini; 17.30 Od pet do šest, magazin; 17.30 Za otroke; 18.00 Dnevnik, vreme; 18.15 Teleshport; 18.38 Telefonska igra; 18.53 Spomladanski festival; 19.00 Minute za poezijo; 19.20 Madžarska-Avstrija, meddržavna nogometna tekma, prenos iz Népstadiona; 21.20 Miss Universe Hungary, predstavitev finalistkinj; 21.35 Spomladanski festival; 22.00 Večerni saldo, vreme; 22.25 Ponujam, spored Györgya Pomezanskega; 23.10 Jazz festival 20. 8. 1991, 1. del.

APRILA ODPIRAJO PRI PARIZU PRVI
EVROPSKI DISNEYLAND

AMERIŠKE SANJE NA STARI CELINI

Okoli trideset kilometrov vzhodno od Pariza bodo 11. aprila s filmskim razkošjem, ki ga bodo od Elizabeth Taylor pričarali še drugi ameriški zvezdniki Kevin Kostner, Cher, Tom Cruise, Gloria Estefan, odprli veliki zabavišni park, imenovan Euro-Disneyland.

Američani so vanj vložili pet milijard dolarjev in v vsega štirih letih napravili kopijo zabavišnih prostorov v Kaliforniji, na Floridi in na Japonskem. Stari celini želijo

ponuditi doslej nedoživete zanimivosti, razvedrila in zabavo.

Euro-Disneyland zavzema toliko prostora, kot ena petina francoske prestolnice, v njem je šest hotelov z več kot pet tisoč sobami, zabavišni park meri 18 tisoč kvadratnih metrov. Za obiskovalce bo skrbelo dvanajst tisoč zaposlenih z tisoč dvesto različnimi poklici.

In to je šele začetek. Poslovneži nameravajo do leta 2017 postaviti še Disney

MGM Studio Europe, zgraditi 13 tisoč hotelskih sob, kongresni center, akvarij in dve igrišči za golf.

Po ameriškem prepričanju bo že letošnje leto ta zabavišni kolos postal najbolj priljubljena evropska izletniška točka. Letno naj bi vanjo priromalo enajst milijonov ljudi, ki bodo za dnevno vstopnico plačali od 45 (za otroke) do 60 nemških mark, pojedli trideset milijonov obrokov hrane in popili poltretji milijon litrov Coca-Cole. Mnogi naj bi se zadržali po več dni in prenočili v enem razkošnih hotelov, kjer stane nočevanje v dvoposteljni sobi najmanj šeststo nemških mark, najcenejši bungalov za šest oseb pa še vedno zajetnih 250 DEM.

Američani so optimisti, mnogi v Evropi pa menijo, da delajo račun brez krčmarja in da posli še zdaleč ne bodo tako cveteli.

BODO KITAJCI PRODALI CESARJEVO
ARMADO IZPRED 2200 LET

MILIJONI ZA TERAKOTNEGA VOJAKA

Morebiti se še spominjate, kakšne medijske pozornosti povsod po svetu so bili deležni znameniti vojniki iz terakote, stari 2200 let, ki so jih blizu mesta Xian na Kitajskem povsem slučajno odkrili med gradbenimi deli. Te plastike v naravni velikosti in vsaka z drugačnim izrazom na obrazu že dolgo mikajo sladokusce z zahoda, zbiralci zanje ponujajo bajne vsote, tudi sto milijonov dolarjev za eno samcato postavbo vojakov. Zato je nekdo v kitajskem parlamentu predlagal, naj nekaj statui prodajo in s tem denarjem financirajo kulturne potrebe v državi.

Pri gradnji temeljev tedaj so izkopali pravo cesarjevo armado sedem tisoč vojaških postav, ki jo hranijo v še vedno ne popolnoma odkriti grobnici Čin Ši Huangdija, cesarja, ki je združil kitajsko državo. Takoj po odkritju so jih imenovali osmo svetovno čudo.

Predlog kitajskega parlamentarca Cai Zimina, ki ga je takoj prenesel kitajski tisk, je v kulturnih vrstah izzval šok in ogorčenje. In tudi obrazložitev, da bi z izkupičkom od prodaje le nekaj izmed sedem tisoč vojakov močno pokrpali kulturne potrebe države s prebogato kulturno dediščino, ni odvrnila dvomov. Eno osnovnih kitajskih pravil namreč je, da morajo nacionalne umetnine ostati v državi in ob kitajski vdanosti tradiciji je le malo možnosti, da bi petični kolekcinarji prišli do starih kitajskih mojstrov.

NAJNOVEJŠE EGIPČANSKO ODKRITJE

FARAONSKO MESTO

V puščavskem pesku nedaleč od Kaira so arheologi izkopali pravo mesto, staro okrog 3750 let, naselje tako imenovanega prehodnega obdobja faraonske civilizacije. Na sled kamnitim blokom je prišla skupina strokovnjakov newyorškega metropolitanskega muzeja.

Odkrite hiše so bile sezidane z opeko, pečeno na soncu, in to je prvo odkritje te vrste, ki dokazuje, da se pod puščavskimi nanosi morebiti skrivajo še velika presenečenja. Južno od Kaira in v bližini treh velikih piramid odkrite izkopanine naj bi bile točno nad ostanki še starejšega mesta iz obdobja srednjega kraljestva, najverjetneje prestolnice faraona Amenemheta I., ki jo je preselil iz starodavnega Thebesa, sedanjega LukSORJA.

Ameriški arheologi so ugotovili, da je omenjeni faraon, ko je dal sezidati svojo piramido, dovolil kot gradbeni material uporabljati kamnite bloke, modernejšje od tistih, s katerimi so sestavljali stare piramide iz časov Keopsa, Kefrena in Unasa.

Med odkritji naselja v El Lasthu so našli tudi na zidove z napismi, ki govore o tem, da je Amenemhet I. sebi dodelil naslov sin sonca, sinovi sonca pa so bili v starem Egiptu neposredni potomci faraona Keopsa, ki je samega sebe razglasil za boga sonca.

MILIJARDE ZA BREŽNJEVA

V ruski prestolnici so v arhivih tajne obveščevalne službe KGB pred kratkim našli na izdajalske sledove za izgubljenimi milijardami. V dokumentih so prebrali zabeleške vseh nakazil nekdanjih najvišjih sovjetskih politikov tujim bankam.

Najdba bo gotovo podžgala dedičem Leonida Brežnjeva, kajti najdebelejši sveženj bančnih izpiskov sodi k nekdanjemu partijskemu sekretarju in državniku Brežnjevu. Na računih tujih bank so se nabrali milijardni zneski zanj in za njegove družinske člane.

MAFIJA TOŽI BENETTON

Družina ubitega sicilskega mafijca je objavila, da bo tožila italijanskega industrijalca Luciana Benettona, ker je ta fotografijo pokojnika v luži krvi uporabil v reklamne namene.

Sporno fotografijo so posneli leta 1983 in prikazuje truplo Benedeta Grada, prekrito z belo rjuho, nad njim pa se sklanjajo tri ženske v črnini. To in pa fotografijo umirajočega za AIDSOM, dva šokantna posnetka, izrablja podjetje Benetton v svojem zadnjem reklamnem nastopu, pokojnikova hči Rosalia Grado, ena od treh žensk s fotografije, pa se čudi, kaj ima smrt njenega očeta opraviti z jeansom. Najela je odvetnika, s katerim se bosta dogovorila, koliko denarja bosta zahtevala od Benettona.

LADY McDI

Človek bi rekel, da kraljevski kuharji kuhajo. In morda so bili Britanci prav zato tako šokirani, ko so izvedeli, da se njihova princesa Diana s sinom Williamom na skrivaj sprehaja od Kensingtonske palače do bližnjega McDonaldas-a.

Neko nedeljo ob času za čaj, je stala Lady Di v kačasti vrsti cele tri minute. Kraljevski nasmešek in princ William je naročil: Dva Big Mac-a, šest koščkov ocvrtega piščanca s curry prelivom, porcijo pommes fritesa, jabolčni zavitek in Coca-colo. Zraven je zastoj dobil dva rdeča mini avtomobilčka. Plačala sta približno 900 tolarjev. O tem, ali je mali princ pojedel vse, ne poročajo.

LEPE SVETNICE

Priljubljeni italijanski zunanji minister Gianni de Michelis rad izjavlja, da ne želi biti minister štiriindvajset ur na dan, noči ima za povsem neministrske posle. Prvi Italijan zunanje politike ne skriva svojih slabosti do lepih deklet, disco klubov in plesnih vratolomnosti, dobre pijače in jedače. Četudi je ob nastopu službe v svojem ministertvu podedoval osemsto profesionalnih diplomatov, je zaposlil še šestdeset vrhunskih strokovnjakov, večino od njih mladih, bleščečih in izrazito ženskih.

150-LETNICA ROJSTVA KARLA MAYA

IZ CELICE MED INDIJANCE

Pred stopetdesetimi leti se je rodil Karl May, potepuh in tatič, neustavljivi prevarant, a hkrati eden največkrat prevajanih piscev, katerega knjige so tiskane v več kot osemdeset milijonih primerkov. Možak, ki ni ločil domišljije od stvarnosti, človek, ki je, ne da bi enkrat samkrat do pozne starosti stopil na ameriška tla, ustvaril lik, ki ga pozna domala vsak otrok na zemeljski obli: apaškega poglavarja Winnetouja.

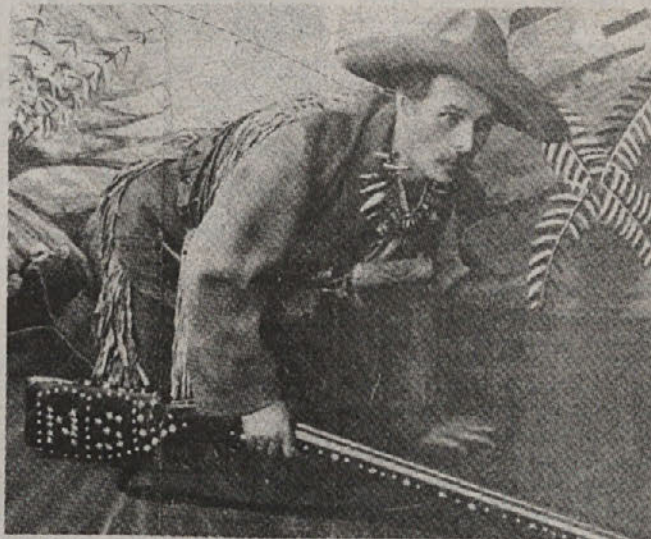
Karl Friedrich May se je leta 1842 rodil v revni delavski družini v Ernstthalu. Siromaštvo in pomanjkanje mu je nadomeščala babica s sijajnimi pravljicami in zgodbami. V mladosti je odkrival svet pustolovskega romana, požiral Grofa Monte Christa, Skrivnosti Pariza, zgodbo o Rinaldu Rinaldiniju. Ker za gimnazijo in fakulteto ni bilo denarja, je postal učitelj, a posej mu ni šel dobro od rok. Na posameznih šolah je vztrajal le po nekaj dni, njegovi dolgi prsti pa so ga kmalu spravili za zapah. V življenju je igral vlogo za vlogo, varal, si sposojal denar, si umišljal, da je zdaj to, zdaj to in marsikatero teh preoblek kasneje opisal v svojih romanih. Med zaporskim postanki je imel dovolj časa za razmišljanje in odkril je način, kako ubežati sivi resničnosti. Odkril je pisateljevanje.

Po vrnitvi iz zapora se je zaposlil pri založniku cenejih romanov in začel objavljati prve zgodbe v nadaljevanjih. Leta 1877 se je prvič pojavil Old Firehand in zatem plemeniti Indijanec Innu-woh, leta 1881 Kara Ben Nemzi in Hadži Halef Omar, ključni osebi kasnejšega cikla iz Orienta.

Prišla so leta uspehov, 1883 je napisal prvi del Winnetouja, delal je kot obseiden, noč in dan je sedel za pisalno mizo, zasut s knjigami in zemljevidi, si pomagal s potopisi nemškega pustolovca Friedricha Gerstäckerja in še zlasti Američana Jamesa Fenimora Cooperja, pri katerem je odkril lik indijskega poglavarja.

Pri petdesetih je bil nadvse priljubljen pisatelj in postal je milijonar. Občinstvo je prepričeval, da je svoje življenje prebil na potovanjih, da je bil večkrat hudo ranjen in da je doživel še mnogo več, kot je uspel napisati v svojih knjigah. Rad se je preoblačil v osebe iz svojih knjig, najpogosteje v Old Shatterhanda in Kara Ben Nemzija. Obnašal se je, kot da so resnični ljudje in njegovi prijatelji, hranil je umišljeni koder Winnetoujevih las, v svoji imenitni hiši Vile Statterhand je razkazoval medvedarico in s srebrom okovano puško krvnega brata Winnetouja.

Na svojo prvo veliko potovanje je krenil star 57 let in z ladjo pristal v Port Saidu, tedaj pa se je v Nemčiji proti njemu začela prava gonja, trdili so, da je prevarant, ki je

Karl May v priljubljeni preobleki silnega Old Shatterhanda in s srebrno okovano dvocevko krvnega brata Winnetouja.

potoval samo po zemljevidih, da nihče od njegovih toliko opevanih prijateljev v resnici ni obstojal. Njegov odgovor je bila knjiga Zaklad v Srebrnem jezeru in govorice so potihnile. Leta 1907 je odpo-

toval v daljno Ameriko in našel tam tisto, kar je tako podrobno opisoval, Indijance in rezervate.

Leta 1912 ga je zadela srčna kap.

MEL GIBSON NOVI JAMES BOND

V filmski svet prihaja peti agent 007. Po Seanu Conneryju in Rogerju Mooru ter precej manj uspešnem zadnjem elegantnem vohunu v službi Njenega veličanstva Timotyju Daltonu bo njegov lik upodobil priljubljeni Mel Gibson. Producentu Joelu Silverju je namreč za 180 milijonov dolarjev uspelo kupiti pravice za snemanje filmov o Jamesu Bondu in želi jim dati novo popularnost.

INTIMNA TELOVADBA ZA LJUBIMCE

Konec meseca bodo v Veliki Britaniji dali v prodajo video kaseto s telovadnimi vajami, ki jih v različnih erotičnih položajih izvajajo goli pari. Imenuje se Intimna telovadba za ljubimce in je mlajšim od osemnajst let ne smejo prodati. Njena avtorica je Američanka Susan Stadner.

Po besedah britanskih producentov na kaseti sicer ni videti intimnih odnosov, je pa mnogo golote in erotičnih gibov. So pa to zelo spodbudne vaje, pravijo. Isti producent Screen Entertainment namerava v kratkem izdati tudi kaseto z demonstracijo vzhodnjaške masaže.

NAJBOLJ SEKSI MOŠKI

Bralci in bralke visokonakladnega ameriškega časopisa People so letos za najbolj seksi moškega razglasili ameriškega igralca Nicka Nolteja, enega letošnjih kandidatov za oskarja. Laskavi naslov najbolj privlačnega moža so si predtem že pridobili Tom Cruise, Sean Connery, Patrick Swayze, John Kennedy mlajši in Mel Gibson.

DOMAČI ZDRAVNIK

ČE SE POTIJO NOGE

Prof. Hademar Bankhofer svetuje vsem, ki se jim neprijetno potijo noge, naj predvsem ne nosijo obuval iz umetnih snovi. Nogavice naj bodo iz bombaža, ki jih menjavajo vsak dan. Po stanovanju naj hodijo bosi. Vsak večer naj si pripravijo vročo kopel za noge: v posodo naj dajo za pest kuhinjske soli in žlico melise ali liter žajbljevega čaja in četrt litra jabolčnega kisa. Dodatno pomaga, če tri tedne pijejo dnevno nesladkan žajbljev čaj (tri žlice listov kuhamo v litru vode tri minute).

AIDS ČEZ DESET LET

Znanstveniki menijo, da bo aids ozdravljiv najkasneje v desetih letih. Od 1987. leta so, na primer, v Kölnu podaljšali bolezen, ko je bila ta v polnem stadiju, na 595 in v Frankfurtu celo na 736 dni. To so dosegli predvsem z zdravilom AZT, ki je odtlej v uporabi. Zdaj daje več upanja zdravilo DCT (dihydrothiocarbamat). Ne zdravi samo smrtonosne bolezni, ampak tudi infekcije, ki se ob njej pojavljajo. DCT je zdravilo, ki bo podaljšalo bolezen, dokler ne bodo odkrili učinkovitega medikamenta. Tako je raziskovalna skupina v Münchenski univerze iz svinjske repe izolirala kompleks bryodin, ki ga testirajo na bolnikih. Kot ugotavljajo, močno deluje na rast celic in preprečuje njihovo razmnoževanje.

KAJ POMAGA PRI NIZKEM PRITISKU

Utrujenost, neposobnost koncentracije, popadki panike in depresije so posledica nizkega krvnega pritiska, ker možgani zlasti pod kritično mejo 100/60 mm Hg ne dobijo dovolj kisika. Nizek pritisk je neke vrste superstres, ki odločilno (slabo) vpliva na voljo človeka. Kaj naj po mnenju angleških raziskovalcev naredi človek, ki ima nizek pritisk?

Zjutraj je treba počasi vstati. Pred tem »voziti kolo«. Potem pri odprtem oknu narediti deset počepov. Prhati se izmenično z vročo in mrzlo vodo (z mrzlo na koncu).

Zajtrk naj bo močno soljen (6 do 10 g soli dnevno). Kava stabilizira pritisk, če jo zjutraj popije dve skodelici. Dražljive pijače nikakor ne smejo nadomestiti »medicine«. Dobro učinkujejo banane, orehi, krompir (vsebujejo veliko kalija).

Dobra je večkratna kopel v rožmarinu. Boljša je hoja po stopnišču kot vožnja z dvigalom. Sicer pa še kolesarjenje, joga in plavanje.

Krvni pritisk ne pade pod spodnjo polovico telesa ob jemanju medikamenta Vingsal (lekarna), ki zvišuje odpornost perifernega ožilja.

MAGNEZIJ PROTI STRESU

Stresi lahko povzročijo srčne težave, mišične krče in druge nevšečnosti. Vzroki za to so različni, največkrat pa v organizmu primanjkuje magnezija. Ugotovitve strokovnjakov kažejo, da bi morali odrasli zaužiti dnevno od 300 do 350 mg magnezija, nosečnice celo 450 mg. Magnezijeve in kalcijeve tablete krepijo telo in ga učinkovito varujejo pred stresnimi obremenitvami.

PRIHAJA ČAS HERPESA

Herpes uvrščajo med najbolj razširjena virusna obolenja sploh. Domnevajo, na primer, da je v ZDA inficiranih kar kakih 80 odstotkov prebivalcev, starejših od štirinajst let. Pri tem ne gre samo za boleče mehurčke na ustnicah, virusi herpesa povzročajo mnoga težka obolenja, kot smrtno nevarno vnetje možganske mreže, norice in pasasti izpuščaji. Terapija je za zdaj omejena na zdravljenje simptomov. Pri zdravljenju mehurčkov na ustnicah pomagajo kreme, ki vsebujejo aciclovir. Preprečujejo razmnoževanje in ponovno delovanje virusov. Pravočasna uporaba lahko celo popolnoma prepreči nastanek mehurčkov. Znanstveniki si že dlje časa prizadevajo, da bi odkrili cepivo, ne vedo pa še, kdaj se bo to zgodilo.

Dotlej so lahko toliko koristnejši nasveti. S pomladjo, na primer, prihaja čas herpesa. Prav močni sončni žarki namreč povzročajo nastanek bolečih mehurčkov na ustnicah, ki se jim reče herpes labialis. Lahko se pojavijo nenavadno in največkrat izginejo v tleh, štirih dneh. Toda povzročitelja se človek nikoli ne znebi. Pogosto so virusi herpesa prikriti v organizmu tudi leta, ob stresih, vročinskih stanjih, žledodnih ali črevesnih motnjah, pri ženskah tudi v času menstruacije, postanejo aktivni in se pokažejo v obliki mehurčkov. Herpes posebej cveti ob močnem sončenju na morju ali v hribih, tega pa bi se naj zdravstveno labilni ljudje varovali.

DEPRESIJE UTRUJAJO

Angleški raziskovalci pravijo, da imajo kronične utrujenosti v mnogih primerih svoj vzrok v duševnosti. Vsaj ko je šlo za ločitve ali smrt matere, so se pokazali v tej luči. Kdor je kronično utrujen, potrebuje tako rekoč duševno oskrbo. Ta mu bo dala moč in vitalnost.

MUZIKA JE BIZNIS

Na, pa smo spet v krasnih novih časih. Kot tolikokrat doslej se v pop in rock dogajanju/produkciji kao vse spreminja, nove skupine, s kobajagi svežim zvokom rasejo kot gobe po dežju, nekje v vlažni in megleni Britaniji gorijo kresovi punk revivala, vse skupaj pa prav nevarno smrdi po postanem ajmohcu, ki vam ga servirajo teden dni po ohceti. Novo vrijeme, staro stanje. Slednje bi držalo bolj kot karkoli drugega.

Ti Angleži znajo biti res zabavni. V glasbenih tabloidih tipa New Musical Express se starejši mladostniki v pismih bralcev prepucavajo ali je izraz Novi Punk primeren za letošnji trend, imenovan Techno, bendi kot so Manic Street Preachers žanjejo gnus in oboževanje bolj zaradi šokantnih izjav kot zaradi česa drugega. Bratje in sestre, v tem ne vidim čisto nič novega. Še ena generacija najstnikov bo odrasla ob pop glasbi, na koncu si bo večina izbila bube iz glave, poiskali si bodo dostojne službe (ali pa ne), nakar se bodo dvakrat do trikrat razmnožili ter

počasi začeli obujati spomine na tiste čudovite čase, ko so se ga našli, nakadili in odšli na koncert. Le kdo vidi v tem kaj novega? Ta sistem je bil star, že ko je Hendrix žgal na Woodstocku. Ludnica.

Roko na srce, tudi tole trobežljanje ni nič manj nadležno od nenehnega bombardiranja z večno »novimi« iznajdbami v popu, le tistega žalostnega občutka, da nekaj ne dihta je v prvem primeru manj. Javkati je kajpak najlažje in tudi kasneje se zdi, kot da smo s tem stresli breme z ramen. Toda natančno to so počeli stari, izmučene hipiji pred petnajstimi leti. In le redki so našli čas za simpatiziranje z njimi.

Kaj posebno velikega se tudi ne da storiti. Treba si je pač priznati, da je rock prišel v menopavzo in da bodo zanimive novosti vse redkejšje. Malo več bomo plesali in malo manj zbrano poslušali. V časih, ko sta besedici pop in rock tako tesno povezani kot še nikoli, je tarnanje nad neumno mladino in vzdihovanje za starimi dobrimi časi tipičen primer asocialnega dinovozverstva. Pokojni Frane Milčinski-Ježek je pred davnimi časi prepeval pesmico z naslovom Darwin nima prav. Ta trditev drži še danes. Novo vrijeme, isto sranje.

NOVICE

KLF sta spet priredila totalno sranje. Na podelitvi britanskih glasbenih nagrad Brits Awards sta si v scenariju nastopa zamislila polivanje s krvjo in mesarjenje mrtve ovce na odru. Zataknilo se je že na generalki, ko so zgroženi odvetniki Brits Award zagrozili s tožbo in bog ve s čim še vse. KLF naj bi izvajala svoj program v sodelovanju z ultra grind bendom EXTREME NOISE TERROR. Da bo vsa stvar še bolj smešna, so vsi člani te skupine pravzaprav miroljubni rastlinojedi fantje (kar pa iz njihove glasbe ni najbolj razvidno) in so ob sprjeni ideji prismuknjenih techno genijev popenili in hoteli odpovedati sodelovanje. Seveda komedije s tem še ni bilo konec. Ko sta acid mesarja na generalki privlekla na oder vedra s svinjsko krvjo in truplo mrtve ovce, ki sta ga staknila v neki klavnici v Northamptonu, je prekipelu Siru Georgeu Soltiju, eminentnemu madžarskemu skladatelju. Stari gospod, ki bi naj dobil nagrado za najboljšo klasično delo je sklenil zapustiti brezbožno prireditev in organizatorji so ga le stežka prepričali, naj vendarle sodeluje na prireditvi. Drummond in Cauty torej svoje namere nista uspela udejaniti, da pa bo cela zadeva še bolj absurda, se je na podelitvi izkazalo, da sta proglašena za najboljšo britansko skupino. Ker sta stavbo zapustila še pred podelitvijo, sta po nagrado poslala kar motoriziranega kurirja, vendar režiser prireditve ni dovolil, da bi prejel nagrado namesto njih. Nagrado bi naj vročila pop zvezdica Martika. Očitno sta se fanta veliko naučila od velikega mojstra Malcoma McLarena. Prav tako pa se vse bolj zdi da je po petnajstih letih situacija v pop glasbi popolnoma obrnjena: tipi, ki žgejo disco, so neznansko bolj odtrgani od punkerjev, punksi pa so si pustili rasti lasne in prežvekujejo rastline. Pa naj še kdo reče, da ve za kaj gre.

LOKALISTI

NON FINIRE MAI, demo '92
Ob poslušanju štirih posnetkov, ki so jih vrlji muzikantje izdali na demo kaseti, vam takoj postane jasno, da bo leto 1992 na slovenski underground sceni preteklo v znamenju treh italijanskih besed. Non Finire Mai so te posnetke izgotovili v studiu Bon-Ton ob producerski pomoči Zvoneta Tepeža in

NON FINIRE MAI: progressive hardcore jazz metal.

po kvalitati sodeč bi lahko prav vsak izmed njih našel mesto na kakšni internacionalni kompilaciji.

O (pred)zgodovini benda tokrat nič, saj smo o tem že pisali v prejšnji številki, zato malce več o glasbi sami: progressive hardcore jazz metal, kot so jo NFM precizno označili, predstavlja na naših tleh novost, saj gre za resnično mnogostilno fuzijo in ne le za križanje dveh zvrsti. Torej ne hardcore jazz ali kaj podobnega v zvezi z metalom, temveč luciden crossover zgodnjih devetdesetih. Non Finire Mai napovedujejo temu desetletju nastop nove melodičnosti v sicer težavni zgradbi samih pesmi; to sicer počnejo tudi Voivod, vendar s tem še nismo povedali vsega. Energijsko polna in hkrati senzibilna glasba, kot jo igrajo NFM zahteva predvsem razmišljujoč pristop ter natančno obvladovanje instrumentov. To dvojje pa je pravzaprav zadnje, kar bi lahko očitali tako dobremu bendu. Na koncu si NFM zaslužijo še en glas, nedvomno prav na račun dobrih de-

mo posnetkov in sploh zrelega pristopa k celi zadevi. O njih se bo še pisalo. Če ne pri nas pa zunaj. Ocena: vzorno. P. S. Zdi se mi, da sem v pesmih »Swallows« in »Glass for Two« na trenutke zaznal nekaj daljnih odmevov Hüsker Dü in The Police. Naključje?

KONCERTI

V KUD France Prešeren v Ljubljani bo 1. aprila eden izmed vse redkejših dogodkov – rock koncert namreč. Na odru trnovskega hrama kulture se bodo na dan lažnivcev zvrstili kar tri skupine: DEMOLITION GROUP, nizozemska skupina HARDHEADED SOUL in ljubljanski metal bend OBSCURITY. Med tem, ko DEMOLITION GROUP ni treba posebej predstavljati, pa recimo nekaj besed o HARDHEADED SOUL. Skupina prihaja iz Eindhovna in igra trd, ekspresiven zvok, ki ga nadgrajujejo z zvoki, posnetimi na traku. Frontman in basist

skupine Scheet je bivši član skupin Afflict in Strelnikoff. V kratkem času svojega obstoja je skupina izdala več kaset, pojavili pa so se tudi na kompilacijskem kompletu plošč Zood Second Compilation, trenutno pa pripravljajo LP ploščo. HHS so kot ogrevalna skupina sodelovali na turneji ameriških odtrganec Victims Family. Na kratki slovenski turneji se bodo HHS ustavili tudi v Ilirski Bistrici in 4. 4. še v celjskem KLJUB-u.

THE SUGACUBES: »Evo ti hit – jedan kroz jedan«.

TIRALICA

Na željo naših mladih bralcev bomo na glasbeni strani uvedli novo rubriko po zgledu nekaterih glasbenih časopisov. V njej bodo lahko mladi fani našli vse najpomembnejše osebnostne podatke njihovih ljubljencev. Kot prvi nam bo svojo osebnostno izkaznico pokazal Hammer

Umetniško ime:
HAMMER (prej M. C. HAMMER)

Ime in priimek:
Stanley Kirk Burrell
Datum rojstva:
30. 3. 1963
Kraj rojstva:
Oakland/Kalifornija
Višina:
1,73 m
Telesna teža:
80 kg
Barva las:
črna
Barva oči:
temno rjava

Družinski stan:
poročen, žena Stephanie, hčerka Akeiba Monique

Albumi:
Feel the Power, Please Hammer don't hurt 'em, Let's get it started

TREND

Proglasiti vsak drug bend za nove Stooges.

BILL DRUMMOND iz KLF brez crknjene ovce na podelitvi Britsov.

REVOLTING COCKS: »I'm gonna make you squel like a pig, boy!«

LESTVE

- ZDA (Billboard) – singli**
1. RIGHT SAID FRED – I'm Too Sexy
 2. SHANICE – I Love Your Smile
 3. PRINCE – Diamonds & Pearls
 4. GEORGE MICHAEL & ELTON JOHN – Don't Let The Sun Go Down On Me
 5. Mr BIG – To Be With You
 6. COLOR ME BADD – All 4 Love
 7. TEVIN CAMPBELL – Tell Me That You Want Me
 8. MICHAEL JACKSON – Remember The Time
 9. NIRVANA – Smells Like Teen Spirit
 10. MARIAH CAREY – Can't Let Go

- Velika Britanija (NME) – klubska plesna glasba**
1. THE SUGARCUBES – Hit
 2. NIRVANA – Smells Like Teen Spirit
 3. PRIMAL SCREAM – Mo'N On Up
 4. DAISY CHAINSAW – Love Your Money
 5. THE WONDER STUFF – Welcome To The Cheap Seats
 6. TEENAGE FANCLUB – What You Do To Me
 7. SENSELESS THINGS – Easy To Smile
 8. RIDE – Leave Them All Behind
 9. CARTER USM – Rubbish
 10. REVOLTING COCKS – Beers Steers & Queers

- Velika Britanija – singli**
1. SHAKESPEARE'S SI-STER – Stay
 2. THE PASADENAS – I'm Doing Fine Now
 3. WET WET WET – Good-night Girl
 4. MICHAEL JACKSON – Remember The Time
 5. CURTIS STIGERS – I Wonder Why
 6. THE TEMPTATIONS – My Girl
 7. SIMPLY RED – For Your Babies
 8. 2 UNLIMITED – Twilight Zone
 9. MICHAEL BOLTON – Steel Bars
 10. SHANICE – I Love Your Smile

- Velika Britanija – neodvisni singli**
1. RIDE – Leave Them All Behind
 2. PRIMAL SCREAM – Dixie – Narco EP
 3. TEENAGE FANCLUB – What You Do To Me
 4. BUFFALO TOM – Velvet Roof
 5. SMASHING PUMPKINS – Lull
 6. DAISY CHAINSAW – Lovesick Pleasure
 7. MEGA CITY FOUR – Stop
 8. KICKS LIKE A MULE – Bouncer
 9. SILVERFISH – Silverfish With Scrambled Eggs
 10. SULTANS OF PING FC – Where's Me Jumper?

- Slovenija – Vibratorjeva lestvica Koroškega radia**
1. CENTER ZA DEHUMANIZACIJO – Hanging Paradise
 2. SEX GUNFIGHTERS – Groznica
 3. SOKOLI – Še je čas
 4. PSIHOMODO POP – Frida
 5. 1 x BAND – Prva zapoved
 6. DON MENTONY BAND – Mrtve rože
 7. U'REDU – Le en dan
 8. MIZAR – Svjat Dreams
 9. LET 3 – El Desperado
 10. RDEČI BARON – Sexopati

- Slovenija – lestvica ultra-zvočnih erozij na radiu MARŠ**
1. ZERO BOYS – Indianapolis
 2. AMERICAN MUSIC CLUB – Rise
 3. URBAN DANCE SQUAD – Routine
 4. WALKABOUTS – Stir The Ashes
 5. EKATARINA VELIKA – Dum dum
 6. SOUNDGARDEN – Outhined
 7. SUGACUBES – Hit
 8. OVERFLOW – I Don't Know Why
 9. MUDHONEY – Good Enough

DP REKLAMA, opravljanje storitev s področja ekonomske propagande in trgovine. CELJE, Ul. XIV divizije 6

REKLAMA

PRIREDITVE OD ČETRTEKA 19. 3. 1992 DO SREDE 25. 3. 1992

Četrtek, 19. marca

Ljubljansko

Ljubljana: 20.00 D. Jančar Zalezujoč Godota, za izven, Mala drama, SNG; 17.00 Slovenščina v šoli in javni rabi, okrogla miza Društva slovenskih pisateljev, Štihova dvorana, CD; 19.00 Labirintski misterij poezije, Niko Grafenauer, Valvazorjeva dvorana, CD; 21.00 koncert Leteča potepuha in Smeha polna skleda, K 4; 16.00, 18.15, 20.30 M. Scorses Taksist, ZDA, Kinoteka; 19.00 Afrika, Zvone Šeruga, KD Španski borci.

Štajerska

Trbovlje: 17.00 Barton Fink, am. črna komedija, delavski dom; 19.00 Nikoli ne spi sama, am. trda erotika.

Velenje: 19.30 koncert Dubravke Tomšič, klavir, za glasbeni abonma in izven, Glasbena dvorana Glasbene šole.

Rogaška Slatina: 17.00, 19.00 Fantastični bratje Backer, am. film, kino Zdravilišče.

Celje: 16.40, 18.30, 20.30 Riff raff, angleška drama, Union; 19.00 Šofer gospodične Daisy, am. drama, Mali Union. 16.30, 18.30 Dober policaj, am. kriminalka, Metropol.

Maribor: 19.30 Carmen, režija Tomaž Pandur, za red drama in izven, drama SNG. 21.00 kabaret XX. stoletja, F. Milčinski-Ježek Ne smejte se, umrl je klovn, izvaja Vita Mavrič Ruič, za red izven, Mali oder, SNG; 18.00 Dobrodelni koncert za obnovo glasbene šole v Dubrovniku, za izven, Kazinska dvorana.

Gorenjska

Škofja Loka: 18.00 Foto-kino klub, Narodopisje, diapozitivi, knjižnica Ivana Tavčarja.

Kranj: 16.00, 18.00 Hladen kot kamen, am. akcijski film, Center. 20.00 filmsko gledališče Srečanje z Venero, evropska melodrama, Center. 18.00, 20.00 Razvedenka, ital. trda erotika, Storžič; 18.00, 20.00 Devet noči in pol, am. melodrama, režija Zelm King, Železar; 20.00 Mundial '90, ital. trda erotika, Duplica.

Koroška

Slovenj Gradec: 9.00 Jožefov sejem, Kramarski sejem.

Primorska

Nova Gorica: 11.30 S. Becket O, krasni dnevi, PDG, za srednjo šolo NCS, mala dvorana KD Nova Gorica.

Solkan: 20.00 S. Shepard Pokopani otrok, Pdg, režija Dušan Jovanovič, za red četrtek A in izven, Kulturni dom.

Petek, 20. marca

Ljubljansko

Ljubljana: 20.00 P. Shaffer Lecitija in Luštrek, režija Dušan Jovanovič, Štihova dvorana, CD. 20.00 koncert simfonikov RTV Slovenija, dirigent Marko Munič, solist Aldo Tramma, klavir, sodeluje zbor, Gallusova dvorana, CD. 20.00 M. Zupančič Izgnjalci hudčiča, za izven, Mala drama SNG. 19.30 W. A. Mozart Lažna vrtnarica, opera, za izven, SNG. 19.00 koncert Leather face, London in Non finire mai, Zalec, dvorana na Gerbičevi 51 a. 16.00, 18.00, 20.00 W. Friedkin Francoska zveza, ZDA, Kinoteka. 17.00 J. Pengov - N. Simončič Zlata ribica, lutkovno gledališče.

Štajerska

Trbovlje: 19.00 Nikoli ne spi sama, am. trda erotika, delavski dom.

Laško: 19.00 Salonski večeri, specialitete madžarske in prekmurske kuhinje, Zdravilišče Laško.

Rogaška Slatina: 19.00 Fantastični bratje Backer, am. film, kino Zdravilišče. 21.00 Poredna dama, am. erotični, kino Zdravilišče.

Celje: 16.30, 18.30, 20.30 Riff raff, angleška drama, Union. 19.00 Šofer gospodične Daisy, am. drama, Mali Union. 16.30, 18.30 Dober policaj, am. kriminalka, Metropol.

Dobrna: 20.00 Celjski večer, Kiro Gligorov in Milan Kučan, Jože Volfand, hotel Dobrna.

Slovenske Konjice: 19.30 koncert Celjskega okteta Celje, vodja Franjo Bobinac, kulturni dom.

Velenje: 19.00 Bencik Dare Po Aziji, predavanje z diapozitivi, dom kulture.

Maribor: 19.30 Carmen, režija Tomaž Pandur, SNG Drama. 21.00 kabaret XX. stoletja, F. Milčinski-Ježek Ne smejte se, umrl je klovn, izvaja Vita Mavrič, za red sobota I. in izven, Mali oder, SNG.

Gorenjska

Škofja Loka: 18.00 klub škofovskih študentov, knjižnica Ivana Tavčarja.

Kranj: 19.30 E. Albee Kdo se boji Virginije Woolf, za izven, Prešernovo gledališče. 16.00 Hladen kot kamen, am. akcijski, Center. 17.45, 20.00 Srečanje z Venero, evropska melodrama, Center.

Primorska

Sežana: 19.30 G. Feydeau Poskrbi za Amelijo, PDG, gostovanje, kulturni dom.

Sobota, 21. marca

Ljubljansko

Ljubljana: 19.30 G. Feydeau Poskrbi za Amelijo, PDG, za izven, drama SNG. 20.00 A. Nicolaj Prva klasa, za izven, Mala drama, SNG. 17.00 Cufek, lutkovna skupina Fru fru, KUD France Prešeren. 10.30 Folklor ob prvem pomladnem dnevu, Kosovelova dvorana, CD. 16.00, 18.00, 20.00 W. Friedkin Francoska zveza, ZDA, Kinoteka. 9.00 memorial Zvonka Rrunka, tekmovanje v ženski in moški gimnastiki vseh kategorij, Gimnastična zveza Slovenije. 11.00, 17.00 N. Simončič Veliki kikiriki, lutkovno gledališče. 16.00 Sobotno popoldne za otroke, KD Španski borci. 19.00 Krščanska vzgoja slovenskega značaja, predava dr. Anton Trstenjak, CD.

Litija: 10.00 srečanje tamburaških skupin Slovenije, ZKO Slovenije.

Štajerska

Rogaška Slatina: 19.00 Crkni Fred, am. komedija, kino Zdravilišče. 21.00 Poredna dama, am. erotični, kino Zdravilišče.

Maribor: 19.30 Carmen, režija Tomaž Pandur, za red sobota II, Drama SNG. 21.00 kabaret XX. stoletja, F. Milčinski-Ježek Ne smejte se, umrl je klovn, v izvedbi Vite Mavrič, za sobota in izven, Mali oder, SNG.

Celje: 16.30, 18.30, 20.30 Riff raff, angleška drama, Union. 19.00 Šofer gospodične Daisy, am. drama, Mali Union. 16.30, 18.30 Dober policaj, am. kriminalka, Metropol.

Ljubno ob Savinji: 19.00 Našli so te, ljudska igra, režija Zvonka Kladnik, Meta Marolt, Kulturni dom.

Rogaška Slatina: 19.00 Crkni Fred I, am. komedija, kino Zdravilišče. 20.00 koncert celjskega okteta Celje, vodja Franjo Bobinac, Razstavnica salon.

Drešinja vas: 18.30 C. Golar Vdova Rošinka, KUD Pivovarna Laško, Gasiški dom.

Gorenjska

Kranj: 19.30 recital Dubravke Tomšič, ob 500 letnici dograditve Kranjske župnijske cerkve in 1250 letnici krščanstva na slovenskem, Prešernovo gledališče.

Tržič: 19.00 Ljudski godci, pevci in plesalci, Kinodvorana.

Škofja Loka: 10.00 Mala čarovnica, ki ni mogla biti zlobna, otroška predstava OŠ Lucijan Seljak, Stražišče, Kranj, Loški oder.

Nedelja, 22. marca

Ljubljansko

Ljubljana: 17.00 A. Adam Giselle, balet, za izven, SNG Opera in balet, Gallusova dvorana, CD. 18.00 B. Slade Ob letu osorej, režija Boris Kobal, Štihova dvorana, CD. 19.00 Consortium musicum, dirigent Mirko Cuderman, Slovenska filharmonija. 16.00, 18.00, 20.00 R. Marquand Vohun, imenovan šivanka V. Britanija, Kinoteka. 11.00 M. Kubatova - M. Loboda Oh, te princeze, lutkovno gledališče. 22.00 Kletka norcev, I., II., III. del, francosk italijanska komedija, Roza disko K 4.

Štajerska

Trbovlje: 19.00 Nikoli ne spi sama, am. trda erotika, delavski dom.

Zalec: 17.30, 19.30 Rocketeer, am. pustolovski film, kino Zalec.

Rogaška Slatina: 17.00, 19.00 Crkni Fred I, am. komedija, kino Zdravilišče.

Maribor: 21.00 Kabaret XX. stoletja, F. Milčinski-Ježek Ne smejte se, umrl je klovn, izvaja Vita Mavrič, za red sobota I. in izven, Mala drama SNG.

Celje: 16.30, 18.30, 20.30 Riff raff, angleška drama, Union. 19.00 Šofer gospodične Daisy, am. drama, Mali Union. 16.30, 18.30 Dober policaj, am. kriminalka, Metropol.

Ponedeljek, 23. marca

Ljubljansko

Ljubljana: 20.00 B. SLADE Ob letu osorej, režija Boris Kobal, Štihova dvorana, CD. 19.30 koncert Jasminka Stančul, klavir, za srebrni abonma, dvorana Slovenske filharmonije. 16.00, 18.00 R. Marquand Vohun, imenovan šivanka, V. Britanija, Kinoteka. 20.00 A. Vrdoljak Metež, SFRJ, Kinoteka. 10.00 otvoritev 31. mednarodnega sejma Alpe - Adria - Svobodna gibanja, odprto do 28. marca, Gospodarsko razstavišče. 9.00 II. spomladanski sejem, odprto do 28. marca, Miklošičeva ulica.

Štajerska

Trbovlje: 19.00 Nikoli ne spi sama, am. erotični, delavski dom.

Laško: 20.00 Glasbeni večer ob zvokih citer, zdravilišče Laško.

Velenje: 19.30: koncert, akademski pevski zbor Tone Tomšič, dirigent Jože Furst, dvorana glasbene šole.

Maribor: 21.00 S. Grum - D. Zlatac Frey Dogodek v mestu Gogi, Minoritska cerkev, na Lentu. 19.00 E. Kalman Kneginja čardaša dirigent Stane Jurgec, za red modri in izven, Opera in balet SNG.

Celje: 16.30, 18.30, 20.30 Riff raff, angleška drama, Union. 19.00 Šofer gospodične Daisy, am. drama, Mali Union. 16.30, 18.30 Dober policaj, am. kriminalka, Metropol.

Slovenske Konjice: 17.00 Prireditve ob materinskem dnevu, VVO Slovenske Konjice, kulturni dom.

Gorenjska

Tržič: 19.00 Pot upanja, švicarska drama, kino Tržič. Kranj: 19.30 M. Zupančič Slastni mrlič, za abonma sobota I. in izven, Prešernovo gledališče.

Torek, 24. marca

Ljubljansko

Ljubljana: 19.30 W. Shakespeare Timon Atenski, abonma torek in za izven, Drama SNG; 19.00 A. Adam Giselle, balet, za izven, Gallusova dvorana, CD; 10.00 Total odštekan dan, otroški musical, traja do 27. marca, Linhartova dvorana, CD; 21.30 Garry Thomas' Seventh Quadrant, jazz koncert, klub CD; 20.00 Kecses Ensemble, stara turška glasba v Evropi, Slovenska filharmonija; 16.00, 18.00, 20.00 V. Chytilová Igra z jabolkom, CSR, Kinoteka.

Štajerska

Trbovlje: 17.00, 19.00 Orel smrti, am. akcijski, delavski dom.

Rogaška Slatina: 18.00 nastop otroških in mladinskih pevskih zborov Rogaška, kino Zdravilišče.

Maribor: 19.00 E. Kalman Kneginja Čardaša, dirigent Stane Jurgec, za red oranžni, Opera in balet SNG.

Celje: 16.30, 18.30, 20.30 Skodrana Suzi, am. komedija, Union; 19.00 Pleše z volkovi, am. western drama, Mali Union; 16.30, 18.30 Najboljši strelec, am. western, Metropol.

Kompolje nad Štorami: 16.00 C. Golar Vdova Rošinka, komedija v izvedbi KUD Pivovarna Laško, osnovna šola.

Gorenjska

Kranj: 19.30 G. Feydeau Do-re-mi-fey-deau, za izven, Prešernovo gledališče.

Škofja Loka: 17.00 Ura pravljic, Matjaž Eržen, knjižnica Ivana Tavčarja; 19.00 galerija ZKO - knjižnica, knjižnica Ivana Tavčarja.

Sreda, 25. marca

Ljubljansko

Ljubljana: 20.00 Vesela znanost; Črna fotografija, blues in jazz dvajsetih in tridesetih let, predava Ičo Vidmar, KUD France Prešeren; 19.00 G. Verdi Traviata, opera, za izven, Opera SNG. 19.30 W. Shakespeare Timon Atenski, za abonma sreda in izven, Drama SNG; 20.30 P. Lužan Živelo življenje, Luka de, za izven, Klub drama SNG; 19.30 šanson Vite Mavrič, KD Španski borci; 17.00, 19.30 I. Szabó Mefisto, Madžarska, Kinoteka.

Štajerska

Trbovlje: 19.00 Orel smrti, am. akcijski, delavski dom.

Velenje: 9.00 Pozdravljen materinski dan, dobrodelna akcija za slovenski Karitas, veleblagovnica Nama.

Šmartno ob Paki: 18.00 Njena podoba, prireditve ob materinskem dnevu, dom kulture.

Maribor: 20.00 P. I. Čajkovski Hrestač, dirigent Samo Hubad, balet, za red rumeni, Opera in balet SNG.

Celje: 16.30, 18.30, 20.30 Skodrana Suzi, am. komedija, Union; 19.00 Pleše z volkovi, am. western drama, Mali Union; 16.30, 18.30 Najboljši strelec, am. western, Metropol.

Dobrna: 19.30 koncert celjskega okteta Celje, vodja Franjo Bobinac, avla hotela Dobrna.

**BREZ
DLAKE
NA
JEZIKU**

UKV stereo
MARIBORSKI RADIO ŠTUDENT 95.9MHz •

kajti če bom moral v tožbo, bo zame prepozno. Prosim vas tudi, da me ne vlačite več po ambulantah in bolnicah (slikanja).

Ne razumem, zakaj je zdravstvo finančno na robu, ko pa nudite tako malo, v primerjavi z našimi prispevki, ki so obvezni in dokaj visoki. Brez zamer: če bi ta denar nalagal v tujni 20 let, bi lahko danes nekaj storil zase, saj je to cca 1000 DEM letno. Moj oče je vlagal v zdravstvo 26 let in v treh tednih umrl od raka. Tudi on je bil zaposlen v TEŠ. Samo od obresti vložnega bi se lahko sam zdravil. To je dejstvo, ki pove vse.

Prosim, da temu primerno ukrepate, ker dokler roka piše in lahko govorim, ne bom nehal zahtevati pravice, ki sem jih in jih še plačujem. Vam in meni je znano, da se ta bolezen (Sarkoidoza) pojavlja pod slabimi socialnimi pogoji (kot tuberkuloza). Le teh sem bil deležen v službi: prah vseh vrst, pepel, več vrst razpadanja radona (sevanja), velike temperaturne razlike (-20°C, +80°C), prepih, vlaga, hrup, vibracije in vse vrste magnetizma - osem ur na tri izmene s hladno malico. Zakaj se to ne primerja in pogojuje? Zakaj zdravstvo ne daje poudarek na škodljivih pogojeh dela??!

Zakaj štiti podjetja??!

Dokazano je, da so bolzni, invalidnosti in smrtnosti (karcinomi) na teh delovnih mestih (dvanajst smrtnih primerov v desetih letih) močno čez povprečje dovoljenega. So moji dvomi nerealni??!

Je človek samo potrošni material (porabi in odvzri)?!! Zakaj v športu niso dovoljeni stimulansi (kortizoni), v službo pa lahko hodiš pod vplivom možnih poživil??! Ogromno vprašanj in nobenega odgovora! Kdo je pristojen in odgovoren??!

ACO FERENC, Šoštanj

Ali zaupamo vladi

Spoštovani g. Lojze Peterle!

V javnih občilih se zadnje čase pogosto pojavljajo članki in prispevki o problematiki nove igralniške zakonodaje. V njih je zaslediti močno nezadovoljstvo igralniškega lobija na račun predloga zakona, ki predvideva podzaviljanje slovenskih igralnic. Pobude za vrnitev zakona v fazo osnutka prihajajo predvsem iz goriške igralnice, kjer se dejanska lahko pohvalijo z zavirljivimi rezultati, ki pa bi morali služiti le kot orientir za čim strokovnejše rešitve. Menim, da smo se s predlogom zakona zelo približali evropskemu modelu igralniške ureditve,

Opravičilo

Podpisani Brane Piano se kot takratni odgovorni urednik Nove dobe iskreno opravičujem univerzitetnemu docentu dr. prim. Fazarinc Francu, zdravniku specialistu službujočem na oddelku za nuklearno medicino celjske bolnišnice za objavo žaljivih in netočnih navedb, objavljenih pod naslovom Černobil v bolnišnici in Za vselej brez otroka - prvi objavljen dne 23. 1. 1991 v 3. št. Nove dobe in drugi objavljen v 5. št. istega časopisa in istega leta - s katerimi je bil prizadet imenovani osebno kot tudi njegov strokovni ugled.

Brane Piano

pri tem pa bi bilo dobro analizirati tudi pristop k temu poslu, ki ga ponuja g. Kovačič s svojo ekipo in sicer s stališča maksimalnega stimuliranja tistih menadžerjev, ki bodo ponudili državi najboljše model upravljanja, saj je pričakovati tudi blokade, da ne rečem diverzije, v kolikor se obstoječi oblastniki ne bodo sprijaznili s tem, da ne bodo lastniki igralnic. Družbena lastnina v igralnicah je namreč nakazala celo paleto opcij in scenarijev možnih ureditev, končna rešitev pa bo pokazala dejansko stanje naše družbe, bojim pa se, da ga ne bomo morda nekoč poimenovali v »nadaljevanje boljše vizija z drugimi sredstvi s preobratom v vulgarni kapitalizem«, v kolikor bodo sedanji dejanski oblastniki uspeli zaprivatizirati celotno gospodarstvo. Tako se g. Kovačič obnaša kot dejanski lastnik igralnic, ki z dobro ekipo odkriva Ameriko, pri tem pa mu rezultati na videz dajejo prav, sicer pa v igralništvu drugače sploh ne more biti. Glede na to, da družba, v kateri se ta igralnica nahaja, nima niti najosnovnejše analize tega, kaj sploh je igralništvo, da o kaki strategiji razvoja te panoge niti ne govorimo, je polet in elan g. Kovačiča razumljiv, saj je to področje v obstoječi anarhiji prepuščeno stihiji, v kateri mu je uspelo kolektivno olastniti že večinski delež igralnice. Če odmislimo to, da bi g. Kovačič ostal anonimen direktor z vsemi problemi, ki jih imajo danes turistična podjetja, ko mu g. Spinelli ne bi po direktivi tedanjega predsednika vlade podaril sredstva in igralniški know-how, če ne bi bilo umazane nadržobnosti imenovane politika in če ne bi v igralništvu imeli opravka z ekstra profiti in monopolnim položajem igralnic, bi bilo njegovo zavzemanje za »tržni« pristop popolnoma na mestu.

Goričanom vsekakor ne gre odrekati zaslug za nekatero potezo, ki so jih porabili drugod, še največ pa so se naučili na napakah portorške igralnice, predvsem pa se vsi v igralništvu predobro zavedajo, kako se da s tem denarjem krojiti lokalno politiko.

Vredno bi bilo tudi preučiti vsesplošne strahove o tem, da bo država izničila ves denar, ki ga bodo igralnice zaslužile. To se bo zgodilo v primeru polovičarskih zakonskih rešitev, ki bi nastale na podlagi približnih ocen in prikrivanju namembnosti uporabljenih sredstev. V ta namen predlagam, da bi bile soubstanovitelj novih družb za prirejanje posebnih iger na srečo tudi občine ali regije in sicer tiste, ki bi jih zakon posebej navedel seveda na podlagi analize stanja in strategije razvoja. Na ta način bi regije lahko izkoristile za svoje potrebe del dobička igralnic poleg tistega, ki bi si ga pridobile na podlagi ekonomske upravičenih investicijskih projektov.

Če imamo na eni strani management, ki ga dnevniki iztržki stimulirajo k ekspanziji in razvoju in poživljanju lokalnega gospodarstva z novimi investicijami in jim je podzaviljanje kot zla usoda nad eksplozijo zadovoljstva v vlogi »lastnikov« igralnice, pa imamo v primeru portorške igralnice sliko popolne blokade, ki jo je povzročilo obstoječe vodstvo na čelu z g. Spinellijem, g. Polajnarjem in g. Prelcem. Dosegli so, da realizacija od iger ne pokriva več stroškov, da so zaradi fašistične kadrovske

politike medsebojni odnosi popolnoma zastrupljeni, da vlada brez zakonje itd., na kar sem vlado večkrat opozarjal, a žal brez najmanjšega učinka. Edini možen odgovor je bil, da je zadeva predana družbenemu pravobranilcu samoupravljanja, kar je pomenilo, da se ne misli ničesar ukreniti. Nihče v vladi očitno ne more razumeti, da se zaradi kompromitiranosti večine zaposlenih, pomanjkanja visokošolskih kadrov, relativno visokih plač, sistema podkupovanja in izsiljevanja, itd. znotraj podjetja ne more ničesar spremeniti in so zato potrebni zunanji arbitri in ukrepi, da se blokada odpravi in sicer z zamenjavo celotnega vodstva.

V nasprotju z goriško igralnico, kjer dajo precejšen podarek novim idejam, strokovnosti, izobraženosti in solidnemu odnosu do zaposlenih, so v Portorožu te prvi ne popolnoma izkoreninjene in zato kolektiv dejansko životari v pasti tistih, ki si delijo torto iz treh milijard lir namenjenih za tako imenovano posojilniško službo in se temu deležu ne mislijo odreči.

Obvestiti vas moram tudi, da bomo o zakolisju sprejemanja zakona o igran na srečo seznanili tuje novinarje, saj v Sloveniji obstaja skoraj popolna blokada mnenj, ki niso povšeči udbovsko igralniškemu lobiju, s strani tako imenovanih uredniških politik. Edina možnost informiranja javnosti o nepravilnostih v igralništvu so mi delno dane v rubrikah za pisma bralcev, pa tudi tam mi jih celo vrsto niso objavili. Večini novinarjev, ki sem jih založil z gradivom o igralništvu je bilo svetovano, naj o teh zadevah ne pišejo. Velikokrat novinarji o zadevi poročajo enostransko, saj jih vežejo osebna znanstva z direktorji, le-ti pa znajo izkazati svojo hvaležnost z celostranskimi barvnimi oglasi ali pa s sponzoriranjem smučarsko žuraških večerij. Poslovodstva igralnic se predobro zavedajo, kaj bi pomenilo, uperiti pozornost javnosti na nepravilnosti v igralništvu, pa čeprav me skušajo nekateri novinarji prepričati, da je drugod še slabše, in da ta tema razen morebitnih škandalčkov tipa mala nočna kronika, ni dovolj zanimiva za bralce časopisov, ob morebitnih objavah v tujem tisku pa se bo izkazalo, če so imeli prav. Zagotovo pa bodo z zanimanjem prebrali podatek, da krupjeji ne dobijo napitnin, obiskovalci igralnic, ki mesečno pustijo v naših igralnicah milijardo lir za napitnine zaposlenim.

Ponovno apeliram za vas, da podkrepite sprejem zakona v taki zasnovi, kot ga podaja predlog s strokovno pripravljeno vizijo oz. strategijo razvoja igralništva in dovršite predlog zakona z odredbami, ki bi se najbolj približale možnosti uresničitve takega projekta. Sugeriral bi vam ponovno, da ne izpustite možnosti soudeležbe lokalnih družbenopolitičnih skupnosti z manjšinskimi deležem pri razpolaganju z dobičkom, pravtako pa ne tudi stimulativenega nagrajevanja zaposlenih preko napitnin ter primerno stimuliranje managerjev, ki bi ponudili igralnicam najproduktivnejše modele vodenja. Mislim tudi, da je potrebno dati večji poudarek organiziranosti igralnic v sklopu družbe, ki bi povezovala nekatero funkcije za vse igralnice. Tako podjetje imenovano Igralnica Slovenije sicer že obstaja, toda glede na način kako je bilo ustanovljeno, bi si dovolil trditi, da je to podjetje čisti bluf, poslovodstvom je namreč v interesu predvsem to, da sama razpolagajo z igralniškimi devizami in jim je taka organiziranost povsem v napoto.

Za zaključek si vam dovolim poočiliti, da po mojem mnenju vlada premalo upošteva mnenja in sugestije delavstva

Križanka puzzle grid with a central image of a town and various clues in Slovenian.

Nagradna križanka section with a list of prizes and submission instructions.

Nagrajenci nagradne križanke iz prejšnje številke section listing winners and their prizes.

in sindikatov, ki zaradi svojega položaja v družbi ne hlepijo po oblasti ampak le po spodobnemu in človeka vrednemu življenju in so njihove zahteve obrnjene predvsem v to smer, v nasprotju z največkrat oblatstajelnimi in pohlepni povzpetniki, ki v tem trenutku vidijo priložnost za lahko pridobivanje skupnega premoženja, do obstoječih položajev pa so se povzpeli s partijskimi knjižicami in kriteriji, ki so dobršen del prebivalstva, ki se takim kriterijem ni prodal, potisnili v vlogo drugorazrednih državljanov. Slabe direktorje je danes praktično nemogoče vreči z njihovih položajev razen s fizično silo, saj so delavski sveti nemočni napram sistemu podkupovanja, ko direktorji z nagradami najzvestejšim in povzpetnim plač v zanje kritičnih momentih ohromijo težnje po njihovih razrešitvah. Poslovodstva v družbenih podjetjih tako praktično nikomur ne od-

govarjajo, saj poleg delavskih svetov ni instrumentov, ki bi jih zaradi slabega poslovanja uspeli razrešiti. Upam si trditi, da so to tudi razlogi za nedavno izgubo podpore vladi pri precejšnjem številu državljanov, ki so upali tako kot jaz, da bo diskriminacija vsaj delno odpravljena, danes pa smo v položaju, ko bivši komunisti utrjujejo svoje položaje v podjetjih s podeljevanjem položajev svojim kameradam, sicer danes tobože »demokratom« ali podobnim, važno je le, da so v udbovskih kartotekah označeni pod »Ne dela problemov«. Če se prične človek pritoževati pa pade v karkovsko situacijo, ko npr. minister za pravosodje preda pritožbo v obdelavo »Pravobranilstvu samoupravljanja«, kjer se vnaprej ve, kdo bo potegnil ta kratk, ostale institute družbene kontrole pa so bivši oblastniki med sestopanjem z oblasti pravočasno eliminirali. Čas bo pokazal v kolikšni meri je bila nemoč vlade odvisna od dejanskega razmerja moči v družbeni podstati, ki je še vedno v rokah prenovljenih, prelevljenih in drugih renegatov bivšega sistema in kolikšen del krivde za obstoječe stanje gre nespodobnosti vlade, da angažira tiste strokovnjake, ki jim oblast ni prvo in zadnje merilo in ki bi bili sposobni trgati verige, ki jih je vzpostavil boljševisko udbovski način razmišljanja in posledično organiziranja gospodarstva. Zgražanje nad besedami rdeča mafija tistih, ki iz svojih funkcionskih foteljev še niso videli čez zidove tovarn ali podjetij, ne more biti razlog, da se v naši družbi ne bi osvetlilo te pojava in se jih poskušalo odpraviti. Vašega cenjenega odgovora iz izkušenj ne pričakujem in vas z izrazi dolžnega spoštovanja v ljudno pozdravljam. MIRAN LIPOVEC, Portorož

STOPITE BLIŽE, SLOVENSKI VOJAKI

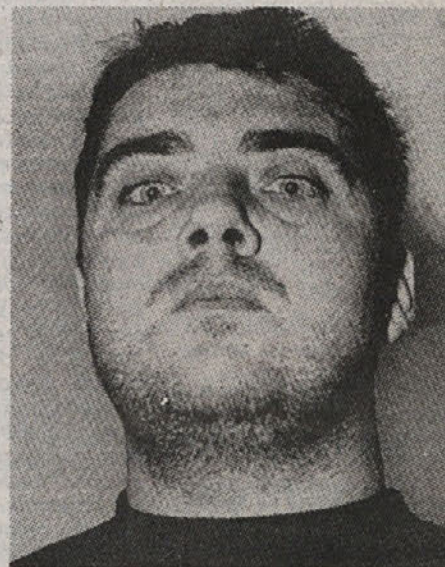

S.O.S. IZ POSTELJE

**NA VPRAŠANJA
BRALCEV ODGOVARJA
SEKSOLOG AMATER,
g. ANTON KORITNIK**

Dragi gospod Koritnik
Imam en problem, ki me muči že nekaj časa. Stara sem osemnajst let. Moj problem je, da z nobenim fantom ne morem zdržati dlje kot mesec dni. Vsak mi postane dolgočasen, čeprav sem zaljubljena. Ne vem, kaj je to. Tudi s spolnimi odnosi je isto. V začetku mi je zelo lepo, potem pa mi vse skupaj postaja nadležno in na koncu fanta pustim. Ali mislite da je to normalno? Prosim vas, da mi daste kakšen nasvet.

SAŠA

Draga Saška,
to kar počneš, je sicer normalno, nisem pa prepričan da je tudi povsem pametno. S tabo dejansko ni nič narobe, imaš pač precej razširjen sindrom, ki mu mi, seksologi amaterji pravimo cipus vulgaris. Kaj to pomeni? To pomeni, preljuba moja Saša, da si navadna lajdra. Če bi bila moški, bi se govorilo, da si kurbir ali fukftehtar, tako pa si pač navadna lajdra. Vidiš, kako je krut ta patriarhat.

Prosim te, da ne razumeš napak moje diagnoze. To ni nič slabega. Ljudje to venomer počnejo. Še v politiki je tako, da zagrizeni ljudski tribuni nenehno menjujejo stranke in politična prepričanja kot da ne bi šlo za usodne zadevsčine. Pa pustiva to, raje se posvetiva tvojemu problemčku. Kar se mene tiče, ne bi na tvojem mestu prav nič ukrepal. Moški pridejo in grede, vnesejo malce razvedrila v tvoje pusto življenje, popestrijo ti dan ali dva, okužijo te z virusom HIV in tako dalje. Princa na belem konju verjetno res ne boš našla, se boš pa zato poročila s tistim, ki bo imel največ pod palcem.

Takšne so vrednote zahodnega sveta v dvajsetem stoletju. Sicer pa si za poroko res še malce premlada. Zdaj si v letih, ko bi se morala veliko ukvarjati s športom in ročnimi spretnostmi, ko bi si morala širiti duha s svetovnimi klasiki in doktor romani, ne pa ves čas oprezati za fanti. No, ja, tega pravzaprav nihče ne počne več, zato tudi tebi ne bo hudega. Poglej, pomlad se bliža, ptički že pojejo, narava se prebuja, tudi ti boš kaj kmalu zbežljala in si poiskala novega fanta. Ker zaradi svojega načina življenja sodiš v rizično skupino, ti svetujem, da uporabljaš kondome. To je pravzaprav edini nasvet, za katerega vem, da ti lahko kaj pomaga. Tisto klobasanje pred njim pa je bilo bolj iz navade kot česa drugega.

HOROSKOP

Oven 21. 3. – 20. 4.

 Čas je, da razmislite, kaj vam v osebnem življenju res največ pomeni. Skoncentrirajte se potem samo na tisto in ne dovolite, da bi se v poslovnih zadevah ukvarjali s tem, do česar vam sploh ni.
Srečne številke: 3, 5, 9, 17, 21, 25.

Bik 21. 4. – 20. 5.

 Zdaj je primeren čas za uresničitev nekaterih dobrih načrtov. V zasebnem življenju igra harmonija odločilno vlogo, zato je ne skušajte porušiti z nepremišljenostmi. Odločite se za krajši dopust.
Srečne številke: 3, 7, 13, 23, 29, 45.

Dvojčka 21. 5. – 21. 6.

 Prizadevanje v poklicnem delu bo prineslo nekaj sadov. Ni izključeno, da boste napredovali in dobili kakšno nagrado. V zasebnem življenju pokažite več trdnosti in zvestobe. Partner to pričakuje.
Srečne številke: 11, 13, 20, 30, 38, 41.

Rak 22. 6. – 22. 7.

 Pogovori s prijatelji vam bodo dali pobude in podporo za zanimivo dejavnost, ki vam bo prinesla nenačakovit uspeh. Življenje bo postalo zelo pestro. Pazite predvsem na zdravje in na denarnico.
Srečne številke: 6, 14, 27, 37, 39, 40.

Lev 23. 7. – 23. 8.

 Če boste vse svoje moči usmerili v delo na neko dobro stvar, boste bogato nagrajeni. Za vas bo še važnejše, da boste s tem dosegli notranje zadovoljstvo. Škodilo vam ne bi nekaj rekreacije.
Srečne številke: 4, 7, 14, 19, 27, 30.

Devica 24. 8. – 23. 9.

 Vaš položaj se nekoliko umirja. Razjasnile se vam bodo reči, ki jih doslej niste prav razumeli. V partnerski zvezi bo nekaj manj škripalo. Napravite tudi kaj za svoje zdravje, se bo obrestovalo.
Srečne številke: 1, 11, 18, 22, 39, 41.

Tehtnica 24. 9. – 23. 10.

 Do zdaj ste res prenapenjali svoje moči, zato je zadnji čas, da malo izprežete in si odpočijete. Novi napori vas čakajo v prihodnjem tednu. Potem bo šlo vse hitreje od rok in v vaše zadovoljstvo.
Srečne številke: 9, 17, 26, 31, 33, 44.

Škorpion 24. 10. – 22. 11.

 Druga polovica tedna bo za vas posebej osrečujoča. Bo primeren čas za važne pogovore in odločitve o prihodnosti. V ljubezni je ljubosumnost čisto odveč. Kaže, da se boste tudi zdravstveno okrepili.
Srečne številke: 8, 9, 18, 33, 35, 39.

Strelec 23. 11. – 21. 12.

 Načrtujete večji nakup. Trenutek je ugoden, da ga tudi uresničite. V službi lahko pride do nespornosti, ki bo imela za posledico spremembo delovnega mesta. Morali bi se dosti več gibati na svežem zraku.
Srečne številke: 8, 15, 22, 31, 41, 42.

Kozorog 22. 12. – 20. 1.

 Pravzaprav prihajate zdaj v kritično obdobje. Če ne boste dopustili, da vas prisilijo v hitre odločitve, boste nastale probleme rešili v svoje zadovoljstvo. Na delovnem mestu vas bodo zelo upoštevali.
Srečne številke: 4, 7, 11, 19, 23, 44.

Vodnar 21. 1. – 19. 2.

 Čakajo vas naporni dnevi. Pazite, da boste dovolj spali, sicer bo utrujenost še večja. Kritične situacije boste premagali s humorjem. Šele čisto na koncu tedna boste za trenutek sproščeno zadihali.
Srečne številke: 1, 3, 12, 28, 33, 41.

Ribi 20. 2. – 20. 3.

 Imate toliko energije, da bi gore premikali, zato se odločite za spremembo, z lahkoto jim boste kos. Če boste prizanesljivo ravnali s partnerjem, vam bo sreča mila. Bodite previdni v prometu.
Srečne številke: 11, 15, 20, 24, 35, 42.

BESEDE UMETNIKA

MAKS FABIANI

(...) Vedno sem imel vtis, da pri presoji ljudi ne upoštevamo dovolj neprestanih sprememb, ki so jim podvržene stvari in tudi mi sami, še manj pa velike razlike v miselnosti posameznikov in narodov. In vendar so prav te razlike in te spremembe prvi predpogoj življenja, vsemogočnega popravljalca človeških napak. (...)

(...) Vajeni smo uporabljati izraz materija za vse, kar se ravna po fizikalnih zakonih. Kam naj tedaj uvrstimo misel, ki se porodi ob opazovanju krajine? Vsak delček zraka sprejema glasove iz vsega vesolja. Neskončno majhen delček prenaša čudež. (...)

(...) Tudi govoriti o »začetku« in »koncu« običajno nimamo pravice. Kdo lahko določi, v katerem trenutku se je začelo neko delo, se je porodila zamisel ali melodija? Mislec ali glasbenik vesta še manj kot drugi. »Velika« se nam zdi vsaka stvar, o kateri poznamo veliko podrobnosti, medtem ko se nam zdi »majhno« vse tisto, o čemer zelo malo vemo. (...)

(...) Nič ni bolj naravnega od zahteve po »svobodi«. Vendar ne smemo pozabiti, da se tudi rastline in živali vsaj navidezno svobodno gibljejo in razvijajo. V resnici pa vsak gib urejajo in določajo neznane sile: naša svoboda ne obstaja. Človek, ki jo zahteva, se hoče osvoboditi določenih ovir človeškega izvora. Najobčutljivejši in najmodrejši to ve, zato ji pri svojih sodelavcih, kjer le more, daje prednost – sebi v prid. Ničesar ne moremo izsiliti, noben umetnik ne more ustvarjati na ukaz. Srečen pa je samo, kdor zna uživati umetniško ubranost, skladnost zvokov in stvari, kdor zna v srcu doživljati neskončno lepoto narave. (...)

izbral: Slavko Gaberc

OB RAZSTAVI IZTOKA OSOJNIKA IN DUŠANA PIRIHA HUPA V MODERNI GALERiji

KAJ POČNE BOTTICELLI

Brez dvoma razpolaga umetnost z učinkovitim instrumentarijem, ki na senzibilen način razkriva plasti družbenega ustroja in pojave nejasne racionalnemu duhu definira skozi črto, barvo, gib, besedo. Na voljo ima bogastvo različnih pomenskih enot, ki so nastale v okviru posamezne discipline ali s prepletanjem več njih. Njihov izvor ima lahko zelo dolgo zgodovino z začetkom v globoki temi nastanka civilizacije, kjer je prevladovalo razmišljanje, ki nam je danes povsem tuje in s katerim ne najdemo nikakršnih stičišč. Znaki in simboli, katerih značaj se skriva v okrilju ritualov, tabujev ali samo po sebi razumljivih konvencij, pa nas s skrivnostnostjo vznemirjajo in njihovo dejansko sporočilo dojemamo predvsem skozi mehanizme nezavednega.

In v tem pogledu je naredila zelo veliko moderna umetnost, ki je aktualizirala in spravila na površje prikritih vsebin z namenom, da jih razjasni in pozabljen, da jih obudi. V smiselnosti in po svoje tudi nujnosti raziskovalne človeške narave nas prepričajo nosilci umetnosti kubizma, nadrealizma, primitivne in abstraktne umetnosti ter mnogo drugih smeri, ki so se uveljavile v našem času.

Slikarstvo Iztoka Osojnika in Dušana Piriha Hupa posega v raznoliko in bogato zgodovino likovne umetnosti, ki jo samosvoje prirejata ter z domiselnimi izvedbami postavljata v kontekst s povsem drugačno ideologijo. Merila lepote, simetrija, proporcije, skladnost in uravnoteženost, kar uveljavi stara Grčija, obstajajo skozi stoletja in stoletja edino veljavno merilo okusa in kvalitete.

Zato je toliko bolj zanimiv Osojnikov in Hupov poseg v tradicionalno umetnost, pri katerem jima ne manjka sarkazma ter radoživosti in kjer se milina ženskega lika izgubi v agresivnem rdečilu, Kupidu se spremeni v satira, Mona Lisa pa je to le še po imenu.

S tako zastavljenim konceptom umetnika drzno drsita v področje Umetnosti, ki ga z vsako svojo sliko vedno znova postavljata na preizkušnjo. Soočenje s slikami Osojnika in Hupa postavlja gledalca v vlogo, ko mora tudi sam pretehtati svoj odnos do kompleksa kulturne zgodovine ali njenih posameznih segmentov. Ko na maja va tla postavljata zakoreninjene in samo po sebi razumljive miselne vzorce, pretresata tudi samo družbo v širšem smislu in njena sporočila, s katerimi tke družbeni organizem z vsemi dobrimi in slabimi lastnostmi. Gledalca poskušata angažirati, ga postaviti v vlogo aktivnega subjekta, ki naj ponovno definira kulturo civilizacije in svoje mesto v njej. V tem smislu tudi ni namen njune umetnosti postaviti odgovore na niz mnogih vprašanj, ki se odpirajo, temveč opozarjanje na njih.

Estetika Osojnikovega in Hupovega slikarstva ima mnogo sorodnega z estetikom pop kulture, stripa, grafitov, katerih status je bil dolgo časa nejasen in za katere je pluralizem osemdesetih let

pokazal precej več zanimanja kot čas pred njim. S tem je tudi ločnica med elitno in marginalno umetnostjo postala tanjša in prehodnejša, izdelki, ki so bili nekdanj možni le kot dekoracija kakšnega

vanji o slikarstvu kot umetnosti in obrti.

Pri tem pa gre tudi za ujetje trenutka, kot ga občuti avtor in doživi gledalec. Vendar to ni primer fotografskega

tudi skozi slike Osojnik in Hupa.

Umetnika, ki s skupnimi akcijami sodelujeta že sedemnajst let, sta se mnogo ukvarjala tudi z drugimi dejavnostmi, ki niso samo sli-

zidu v metroju, danes dopolnjujejo muzejske zbirke in dobivajo svoj prostor na zidovih galerij, znanih po ek-sluzivizmu in prestižu.

Eden od odmevov teh tokov je tudi postavljena razstava slik Iztoka Osojnika in Dušana Piriha Hupa v Moderni galeriji. Ker gre v slovenskem primeru za precej zadržano in tradicionalnim vrednotam naklonjeno okolje, je pomen razstave še toliko večji, ker prinaša več sproščenosti in neobremenjenosti z ustaljenimi pojmo-

trenutka, ko se v časovnem delcu zamrzne odsev stvarnosti, temveč za trenutek v okviru dimenzij, ki združuje različne časovne danosti, kajti kratek hip je dovolj, da preidemo od da Vincija do Picassa ali Botticellija. Takšno zgostitev lahko razumemo tudi kot dejanje v okviru postmoderne prakse, ki vzpodbuja historicizme različnih vrst in oblik, s katerimi želi opozoriti na njihovo nedoživetost in še vedno na svoj način aktualnost. To tudi drži in podobnosti s to vrsto razmišljanja so razvidne

karske narave, kar s scenografijo za gledališke predstave in performanci, skozi katere sta si izostrila občutek za vzpostavitev komunikacije z gledalcem. Tako je razstava dober primer, kjer slike intenzivno delujejo in ob katerih gledalec ne more ostati nevtralen, temveč mora izbrati med sprejetjem ali zavrnitvijo vsebine, kajti v slike je vložena energija, ki se ji ni moč izogniti in ki po svoje ponazarja nekonformizem in vztrajanje na poti, na kateri nastaja njuna umetnost.

Boris Gorupič

»RDEČI« MUZEJI BREZ RAZSTAV

To, kar jim ni uspelo na občinski ravni, ker muzeji revolucije sodijo pod republiško kapo, so potlej lepo opravili na republiškem nivoju, ni se bilo treba potruditi vladi ali ministru, pač pa je denar zamrznila kar muzejska programska komisija. Razdella je slovenske muzeje po barvah, »rdečim« all tako imenovanim trem Muzejem NOB zaprla za leto ali več dotok denarja za razstavno dejavnost.

O usodi teh muzejev v Ljubljani, Mariboru in v Celju so spregovorili na nedavni okrogli mizi v ljubljanskih Križankah, razpravljali so o bivših rdečih muzejih danes in skušali opredeliti njihovo mesto in možne preobrazbe v Skupnosti slovenskih muzejev. Žal ni bilo pravega dialoga med raznobarnimi, kajti zvečine so bili prisotni predstavniki bivših muzejev revolucije.

Ponekod, na primer v Celju, so pričeli s preobrazbo že pred več leti, se preimenovali v Muzej novejšje zgodovine in s Pokrajinskim muzejem razmejili delovna področja. Te muzeje bi vsekakor veljalo oblikovati za raziskovanje tokov in dogajanj celotnega dvajsetega stoletja, vendar celovite preobrazbe ni pričakovati čez noč in mnogo pametneje in za slovensko nacionalno zgodovino koristnejše bi bilo, če jim ne bi kar tako na hitro zamrznil delo denarja in s tem v veliki meri zavrl raziskovalno obdelavo obdobja, stoletja, ki ga iz zgodovine nihče ne more izbrisati.

Vprašljive pa v današnjih dneh postajajo tudi različne lokalne zbirke, ki jim, tako kot, denimo na Čebinah, grozi samoodmiranje, vsi se jih branijo in dvigajo roke od njih, zaslužile pa bi vsaj selektivni pristop, da ne bi z novim vetrom žrtvovali vsega po vrsti, česar so se na sosednjem Hrvaškem že mnogo radikalneje lotili. V prostore nekaterih zbirk so namestili otroške vrtnice, uknili Muzej revolucije in ga pridružili Hrvaškemu zgodovinskemu muzeju, nekaj so jih jadrno preoblikovali ali pa njihovo dejavnost zamrznil.

Poteza, ki jo je sprejela muzejska programska komisija na Slovenskem, je milo rečeno nerazumna. Plačujejo ljudi, plačujejo prostore v treh bivših slovenskih muzejih NOB, jih vzdržujejo in ohranjajo njihovo dejavnost, ne dovolijo pa jim komunicirati z javnostjo in jim omogočiti, da poiščejo nove vsebine in sodobne kvalitete muzejskega dela. Ob takih odločitvah bog pomagaj slovenski nacionalni dediščini.

E. Š.

DRUGI CELOVEČEREC JURETA PERVANJE MOŠKA RAZMERJA

V teh dneh prihaja na slovenska platna v hudi ustvarjalni slovenski suši težko pričakovani novi slovenski celovečerni film scenarista, režiserja in snemalca številnih slovenskih filmov Jureta Pervanje. Film po scenariju Dimitrija Kralja nosi naslov Triangel, filmska zgodba pa je stkana iz pripovedi o moških razmerjih, o usodah treh med seboj povezanih mož.

Sceno in kostume sta pripravila Dušan Milavec in Alenka Bartl, masko Gabriela Fleischmann, montaža je delo Stanka Kostanjevca, skladatelj je Zoran Predin. Kameron je vodil direktor fotografije Valentin Perk, direktor filma je Pavle Kogoj, producent pa Milan Ljubič, ki je ministrstvu za kulturo republike Slovenije uspel izdreti potrebne novce.

Nastajal je zvečine v hrvaških vojnih razmerah, med obstreljevanjem Zagreba, zračnimi alarmi, večurnimi postajanjem v zakloniščih, kar je v določeni meri vplivalo na kvaliteto filma, napravljenega v laboratorijih Jadran filma, medtem ko je tehnične

usluge nudila Viba film v likvidaciji.

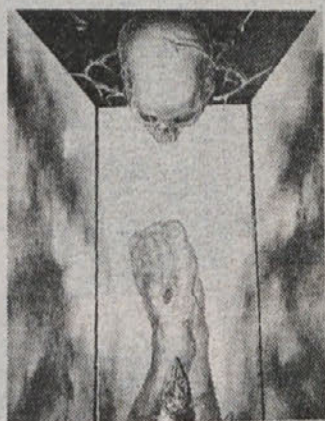
Film so v Ljubljani že zavrteli, prvi pa so ga videli obiskovalci in kupci na filmskem sejmu v Berlinu.

Glavno žensko vlogo igra Barbara Lapajne, ob njej pa nastopajo še Janez Škof, Stojan Colja, Miran Plohl-Dornik, Alojz Svete, Boris Cavazza in Brane Grubar.

OPOZORILO TUJINI UGRABLJENI MEŠTROVIČ

V teh dneh s Hrvaške razpošiljajo v svet velik plakat anonimnega avtorja, ki želi svetovno javnost opozoriti na ukradene, zaplenjene mojstrovine velikega hrvaškega kiparja Ivana Meštroviča. Ta plakat je neke vrste tiralica za umetninami, ki so izginile iz drniškega pokrajinskega muzeja, smer je bil verjetno Knin, je angažirano politično in kulturno sporočilo. Hrvaška hoče nazaj svojo kulturno in umetniško dediščino, kliče nepodpisani avtor in hkrati poziva ljudi, naj bodo pozorni, če bi se v tujini

na trgih pojavila Meštrovičeva dela.

OB GOSTOVANJU GRŠKEGA PIANISTA DIMITRISA SGOUROSA V LJUBLJANI

GLASBA JE DAJANJE LJUBEZNI

»Z genialnostjo obdarovani glasbenik,« kot Dimitrisa Sgourosa imenuje Svatoslavl Richter, se je rodil v Atenah, kjer je z dvanajstimi leti že končal konservatorij, s štiriinajstimi leti pa je diplomiral še v Washingtonu in na Kraljevi akademiji v Londonu.

O mami

Mati je njegov menadžer, prijatelj in stalni spremljevalec. Pomaga mu pri odločitvah, kje naj nastopa.

Samozavestna in nepremagljiva je svojemu sinu ne samo opora, ampak tudi najmočnejši obrambni zid.

Marko Letonja

O gostovanjih

Vsako leto ima vsaj enkrat koncerte v vseh večjih mestih sveta. Ko pride nekam, rad spozna tamkajšnje ljudi. Skoraj povsod, kjer nastopa, ima prijatelje, s katerimi se zelo rad sreča.

Mest ne spoznava kot turist, ampak gre raje tja, kamor hodijo domačini.

O repertoarju

Skladbe za recitale in koncerte zbira sam. Včasih, ko pozna dirigenta, izbere program v dogovoru s njim.

V Ljubljani je Brahmsa že igral pred leti. S tokratnim koncertom je predstavil svojo celotno vizijo Brahmsa.

Glasba me vodi, saj jih zna vse na pamet – ves klasični repertoar se je naučil pri dvanajstih letih in od takrat ga ima v prstih.

O koncertih

Nekajkrat se mu je zgodilo, da je bilo občinstvo navdušeno nad njegovim igranjem, vendar mu po koncertu nihče ni prišel osebno to tudi izraziti. Takrat se je počutil osamljenega.

Koncerti zanj niso napor. Glasba, ki jo igra, zanj ni breme, ampak ljubezen, ki jo da je drugim, občinstvu.

V Ljubljani in nastopanju v Ljubljani

V Ljubljani se počuti kot doma. Mesto in vsa Slovenija sta mu zelo všeč, tu ima nekaj zelo dobrih prijateljev. V svojem prenatrpanem urniku vedno skuša najti čas za koncerte v Sloveniji. Orkester Slovenske filharmonije ima zelo rad in se počuti, kot da bi bil to njegov orkester. Ljubljana je bila prva, ki je imela festival z njegovim imenom in to mu je bilo v veliko čast in veselje. Singapur in Hamburg sta bila na to tako ljubosumna, da sta še sama priredila festival z njegovim imenom.

Dimitris pravi, da je zaljubljen v Ljubljano in njene ljudi: »Tako toplega občinstva, kot me je v ponedeljek pričala

kalo na recitalu v Cankarjevem domu, že dolgo nisem imel.«

O prostem času

Ima ga veliko, saj mu ni treba ves dan vaditi. Rad bere knjige, predvsem leposlovje v jeziki, ki jih govori (angleščina, nemščina, francoščina, španščina, portugalsščina, italijanščina), bere grške tragedije v stari grščini; ukvarja se z astronomijo in matematiko. Zelo rad plava.

Poleti si vzame nekaj tednov prosto. Takrat je doma, v Grčiji, hodi na plažo, bere.

Včasih se je rad vozil s hitrimi avtomobili, ker je mislil, da je hitrost pomembna. Ko je spredel, koliko je nesreč, je opustil nore vožnje. Spoznal je, da je njegovo poslanstvo dati ljudem glasbo pomembnejše od vsega drugega.

V kaj verjame in v kaj ne

Rojen je v znamenju device, vendar ne verjame v horoskope. Verjame v fiziko in matematiko. Verjame, da obstajajo nerazložljive stvari, vendar še bolj verjame znani.

Verjame v boga, vendar se čuti premajhnega, da bi govoril o tem. Svoje verovanje izkaže s tem, da gre od časa do časa v cerkev in prižge svečo.

O zasebnem življenju

Rad ima lepa dekleta, vendar pravi, da je za družino še prezgodaj, saj je pred njim še veliko nastopov. Vendar pa bi v življenju rad počel vse, kar počnejo drugi ljudje – se poročil, imel otroke...

O tem, kaj rad igra

Vse.

In glasba je užitek

Stalni dirigent Slovenske filharmonije Marko Letonja se je rodil v Mariboru, leta 1985 je na ljubljanski Akademiji za glasbo diplomiral iz klavirja in leta 1987 iz dirigiranja. Leta 1988 je na dunajski Visoki šoli za glasbo in upodabljanjo umetnost diplomiral iz dirigiranja.

O tem, kako je postal dirigent

Povsem slučajno. Proti koncu študija klavirja so ga prijatelji prepričali, naj poskusi s sprejemnim izpitom za dirigenta. Pianistov je veliko, dirigentov ne toliko. Odločil se je in bil sprejet. V Ljubljani je bil edini v letniku, na Dunaju jih je bilo osem. Njegovi prvi stiki z dirigiranjem »v živo« so bili že med študijem. Zgodnjemu sodelovanju z orkestrom pripisuje velik pomen v razvoju vsakega dirigenta.

O tem, kako je začel z delom v Italiji

V neapeljskem Teatro San Carlo so iskali nekoga, ki bi dirigiral baletno predstavo na glasbo Stravinskega. Program je bil zahteven, en dirigent je odpovedal sodelovanje in Marko je »vskočil« v predstavo. Pri tem mu je pomagal dejstvo, da je končal šolo na Dunaju, ki je med glasbeniki zelo priznana.

O delu v Italiji

Do sedaj je delal večinoma za balet, ker je to za dirigenta najlažji način, da vstopi v te-

Dimitris Sgouros

ater. Hkrati je dirigiranje baleta za dirigenta zelo težko, saj se mora ravnati po tempu plesalcev. Vaje za baletne predstave so zelo naporene, saj ima vsak od ustvarjalcev svoje videnje in včasih prihaja zaradi tega do trenj.

V orkestru Slovenske filharmonije

Vedno se veseli dela s tem orkestrom, saj ga pozna bolj kot ostale orkestre. To pa je za dirigenta zelo pomembno saj mora vedeti, na koga se lahko obrne, če potrebuje pomoč.

Pri orkestru Slovenske filharmonije je prisotna visoka stopnja profesionalnosti in discipline, ki jo v Italiji pogreša.

O dirigentih

Mnogo je poklicanih, malo izvoljenih. Da postaneš dirigent, moraš imeti ne samo znanje, ampak tudi veliko sreče. To je spoznal na Dunaju, ko je bilo med stotimi kandidati izbranih le osem. Dirigent mora imeti v sebi tisto nekaj, kar mu omogoči, da mu orkester sledi in zaupa.

O svojem študiju v tujini

Za vsakega mladega človeka je zelo pomembno, da v nekem obdobju zamenja okolje, v katerem živi. To pomeni, da gre živeti v drugo državo, v večjo mesto, da se nauči še en jezik in da se mu odprejo obzorja. S tem spozna, da se kosmos ne vrti samo okoli tega, kar je v Sloveniji. Slovenija je majhna in če se človek zapre v ta krog, v njem tudi ostane in zelo težko pogleda ven.

O njegovih preferencah v glasbi

S svojim delom v Ljubljani želi opozoriti na skladbe, ki

so nastale v zadnjih dvajsetih letih. Pri nas se je v nekem smislu ta razvoj ustavil, saj je pretok ljudi majhen in je zato tudi manj možnosti priti v stik s tem, kaj nastaja v svetu.

Kam naprej?

Prihodnji teden začne z delom v milanski Scali. Nato bo v Veroni dirigiral najprej koncert in nato še balet Petruška in Pulcinella na glasbo Igorja Stravinskega.

Za tem bo v Palermu sodeloval pri multimedijem spektaklu na glasbo Artura Onegerija.

O delu in prostem času

Koncerti zanj niso napor, saj je glasba užitek in daje zadovoljstvo, ki traja še nekaj ur po koncertu.

Ker pa v zadnjih treh letih ni imel počitnic, se veseli letošnjega poletja, ko si bo lahko oddahnil.

V prostem času se ukvarja z glasbo in plavanjem.

Je popoln športni antitalent.

O družini še ne razmišlja, saj mora kot mlad, še ne dovolj uveljavljen umetnik, sprejeti vsako delo, ki mu ga ponudijo.

Ne dela razlik med igranjem v milanski Scali ali Ravnah na Koroškem: »Za nekoga, ki ima rad glasbo, je vseeno, kje igra.«

Pianist in dirigent sta se prvič srečala na vaji nekaj dni pred koncertom. »Kateri jezik govorite?« »Nemško.« »Dobro.«

Usedla sta se za klavir in šla skozi partituro. Ko si ju pogledal, se je zdelo kot da sta že nešteto delala skupaj.

Letonja: Do Sgourosa sem imel poseben »rešpekt«, saj je svetovno priznan pianist. Brahmsov Drugi koncert za klavir in orkester, ki smo ga izvajali v Ljubljani, je Sgouros pri dvanajstih letih posnel s Karajanom! Že ko sva se prvič usedla skupaj, so bile najine osnovne predstave o tempu zelo podobne, kar je zelo pomembno. S Sgourosom je veselje igrati, saj ima izkušnje igranja na svetovnih odrih.

Sgouros: Zelo me veseli, da sva se z dirigentom takoj dobro ujela. To se ne dogaja vedno. Zdi se mi, da je to dober mlad dirigent in v veliko veselje mi je igrati z njim.

Katarina Klemenc

SLOVENSKA KULTURNA PROMOCIJA NA VZHODU

PRIČEVANJE POLITIČNE FOTOGRAFIJE

V madžarskem mestu Bekescaba so od četrta, 12. marca, do nedelje, 15. marca, pripravili vzhodno – evropski kulturni sejem in na njem predstavili gledališke, filmske, literarne, fotografske, plesne, glasbene in druge kulture dosežke iz povabljenih držav. Organizatorji so se ob Bolgarjih, Poljakih, Romunih, Čehih, Srbih in Hrvatih spomnili tudi Slovencev.

Iz Slovenije so na madžarsko kulturno manifestacijo vzhodnih držav odpotovali Tone Stojko z razstavo Politična fotografija zadnjih treh let in Trio Lolita, povabilu pa so se zaradi zasedenosti in zapoznelega obvestila morali odreči ansambel Betontanc z Romeom in Julijo, Drago Jančar in Vili Ravnjak. Kot gosta in udeleženca simpozija sta nas na razgovoru ob vlogi kulture v času vzhodnoevropskih sprememb predstavljala režiser Uroš Trefalt in voditeljica Gledališke in lutkovne šole Metka Zobec.

RETROSPEKTIVA TOULOUSE-LAUTRECA V PARIŠKI GRAND PALAIS GENIJALNI PRITLIKAVEC

Dobesedno v silu žarometov so v pariški Grand Palais odprli veliko retrospektivno razstavo Henria de Toulouse-Lautreca, osrednji letošnji francoski pomladdanski kulturni dogodek. Podprti z velikodušno možno mogočnih sponzorjev so jo pripravili strokovnjaki muzeja d'Orsay v sodelovanju s kolegi Muzeja Toulouse-Lautreca iz Albija. Uspel jim je pravi podvig, doslej najpopolnejša predstavitev mojstrovih del, približno dvesto eksponatov, ki so jih iskali po enajstih državah.

Ob gledanju njegovih platen in posterjev pred obiskovalcem oživljajo čudoviti pogledi Monmartra in okolice, gledališča in kabareti, boemsko življenje pariza konec preteklega stoletja, kamor je pritikavi grof prišel kot dvajsetletnik leta 1884. Impresioniste so že zamenjali post-impresionisti, po kabaretih je odzvanjala razigrana Offenbachova glasba, Pariz se je sončil v razkošju svetovne prestolnice, v katere blišč se pohabljeni slikar nikoli ni mogel vključiti, svojo življenjsko bolečino pa je pretakal v čudovito lepe slike s svojevrstno poetiko.

Na ogled je galerija najrazličnejših moških in ženskih likov, ki jim je skupno to, da so živeli ponoči in spali podnevi, prekriti z maskami, a polni človeške topline v atmosferi močnih barv in oglatih plošev, v umetni svetlobi, daleč od impresionistične zračnosti.

Toulouse-Lautrec je postal legenda, njegove slike in plakati pa del masovne pop-kulture. Bil je ne samo slikar, ki je izoblikoval individualno sintezo francoskega slikarstva 19. stoletja, temveč tudi klasični umetnik 20. stoletja, v katerem je živel eno samo leto, saj vpliva globoko v sodoben čas.

In retrospektiva velikega gospoda, ki z okrutnim sladostrastjem in navidezno ravnodušnostjo slika svoje cenene modele, njihovo propadanje, intimno stisko, bolezen in staranje, vnovič spominja za nemisljivo mogočnost njegovega po številu slik sicer skromnega slikarskega opusa.

PO DESETIH LETIH NAZAJ V LOUVRU NAŠLI UKRADENE SLIKE

Francoska policija je sporočila, da je prišla na sled štirim slikam iz 16. in 17. stoletja, ki so jih zmikavti pred desetimi leti odnesli iz pariškega Louvra, zdaj pa sta jih dve osebi skušali prodati.

Gre za tri olja na leseni in eno olje na bakreni podlagi, za katere strokovnjaki pravijo, da so neprecenljive vrednosti, izginila pa so iz muzeja v letih 1979, 1981 in 1982. Policaji so v zvezi s to krajo aretirali 52-letnega Jeana – Clauda Mugnanija in 49-letnega Fernanda Buruya in priznala sta, da sta od neznanih ljudi prejela določeno število slik z namenom, da jih v njihovem imenu prodata.

Najdene umetnine, igralci kart slavnih francoskih slikarjev bratov Le Nain iz 17. stoletja, Amfibije Jana van Kessela, Svetega Krištofa Hieronima Boscha in Pejsaž Adriana Bruwera, so tačas razstavljene na razstavi ukradenih umetnin v Nanterru.

PETROL

z vami na poti

USODA KULTURNE DEDIŠČINE NEZNANIH SLOVENSКИH UMETNIKOV

KONRADOV BOŽJI GROB

Vedno ob istem času, leto za letom, nekaj dni pred Veliko nočjo hodijo Gornjegrajčani izpovedovat svoje molitve pred Božji grobek v svojo cerkev. S pogledom polnega upanja zrejo v figure izrezljane iz mehke lipovine. Za večino teh vsakoletnih prošnikov je Božji grobek že od vselej tam, k njemu se vračajo, odkar so prvič prestopili cerkvena vrata. Le malo je tistih, ki vedo, da občudujejo delo svojega nekdanjega gornjegrajskega prednika Konrada Žehelja.

Studenc izpod Menine planine

Kot studenc v bližini hiše pri Rmencu po domače, ki je napajal svojo okolico, je Konrad Žehelj z dobro voljo, glasbo in prirojeno silo po ustvarjanju napajal okolico z umetnostjo in željo po ustvarjanju.

V bližini Gornjega gradu v Zgornji Savinjski dolini si je konec prejšnjega in v začetku tega stoletja kar trikrat poskušal ustvariti družino. Ni imel sreče, vse tri žene so umrle. Ostali pa so štirje otroci, ki jih je ob nedeljah, ko je ostal sam z njimi v hiši, rad posadil na kolena, jim pripovedoval in igral na gosli.

V prostem času se je odpravil v svojo delavnico, kjer je pustil domišljiji prosto pot in ustvarjal iz mehke lipovine vse tisto, kar je želel, da se večno ohrani. Otroci pa so gladili mehke linije, brisali prah z njih in ga občudovali. Najraje pa so imeli, kadar je

zgovorna, danes pa živi bolj v svetu spominov ob ljubeči negi nečakinje, Tatjane Lušnic. Povezuje ju dolga življenjska zgodba medsebojne navezanosti in ljubezni. Marija je zapustila Gornji grad, da je lahko šolala in skrbela za Tatjano. Danes skrbi Tatjana za Marijo in prav nič ji ni težko.

Drobna koščena postava, tanek šop belih zviti las, zvedave sive oči, ki povedo več kot ona sama, takšna je Marija Žehelj danes.

S tanko roko lista po obledelih fotografijah in svojih starih dokumentih. Ustavi se pri sliki svoje prijateljice, se zazre vanjo in razmišlja.

Medtem pa Tatjana prinese fotografijo Marijinega očeta Konrada. Podolgovat obraz, navzgor zavihnjeni brki, bradica, nagajive oči in zadržan nasmeh izdajata Konradovo osebnost. Oblečen je v poštno uniformo.

Marija vzame v roke sliko očeta.

Konrad Žehelj je izdeloval violine, rezbaril in gojil ptice

Marija je ostala sredi svojih spominov, z orumenelimi listi v rokah, izrezljano uro na steni, zroč v skupinsko sliko nje in njenih prijateljic. Tatjana ji je prinesla čaj, popravila vzglavje in pustili smo jo samo z mislimi tam nekje v začetku tega stoletja.

Kri ni voda

Kako bi šele danes bil Konrad ponosen, če bi videl kaj je zapustil svojim otrokom in njihovim otrokom. V Zgornjem Doliču pri Mislinji živita Konradova vnukinja Stanislava Arsovska in njena hči Duška.

»Moja mama Pepca, Konradova hči, je, kadar je oče postavil v kot violino in ni bilo nikogar doma, segla po njej in se učila igrati. S šestnajstimi leti je že dobro igrala. Vsi trije dedkovi bratje so bili šolani, le dedek je ostal doma, rezbaril, igral na violino, hodil na lov in gačil živali. Doma so imeli tudi ptice različnih vrst. Načrtno jih je medsebojno paril in vzgajal nove vrste ptic.

Veliko njegovih izdelkov se je izgubilo. Moja mama je velikokrat pripovedovala, da je izdelal veliko mizo z nogami v obliki pingvina. Prav ta

ko je naredil kuhinjsko omaro – kredenco, ki je bila narejena v obliki oltarja. Srednja velika vrata so reliefno predstavljala rojstvo Kristusa,« pravi Stanislava.

Stanislava Arsovska ima za sabo že nekaj likovnih razstav, Duška ji bo kaj kmalu sledila. Vsaka zase, vsaka na svoj način nadaljujeta Konradovo delo.

Da ne bi pozabili

Prav na vrhu nekdanjega gospodarskega poslopja, kjer ustvarjata Stanislava in Duška, je prostor, ki so ga uredili dedku Konradu v spomin.

Na levi še visi stara Konradova violina, strune iz žime so že popustile. Vidi se, da je bila pogosto uporabljena.

Naravnost na največji steni visi per barvnih rezbarij z živalskimi podobami. Divji petelin, raca, detel, kukavica in sova imajo isto modro barvno noto v ozadju, vsaka ptica je lepota zase. Na mizi so tri stoječe figure: pav, ververica in sova. V kotu stoji ptičnica.

Morda na prvi pogled prav nič nenavadna je miza, ki stoji ob steni. Toda če znaš in pravilno zavrtiš njen pokrov, se horizontalno obrne in prepolovi. Iz notranjosti teh dveh delov je sestavljena usnjena površina mize za kartanje. Pod pokrovom se skriva predal.

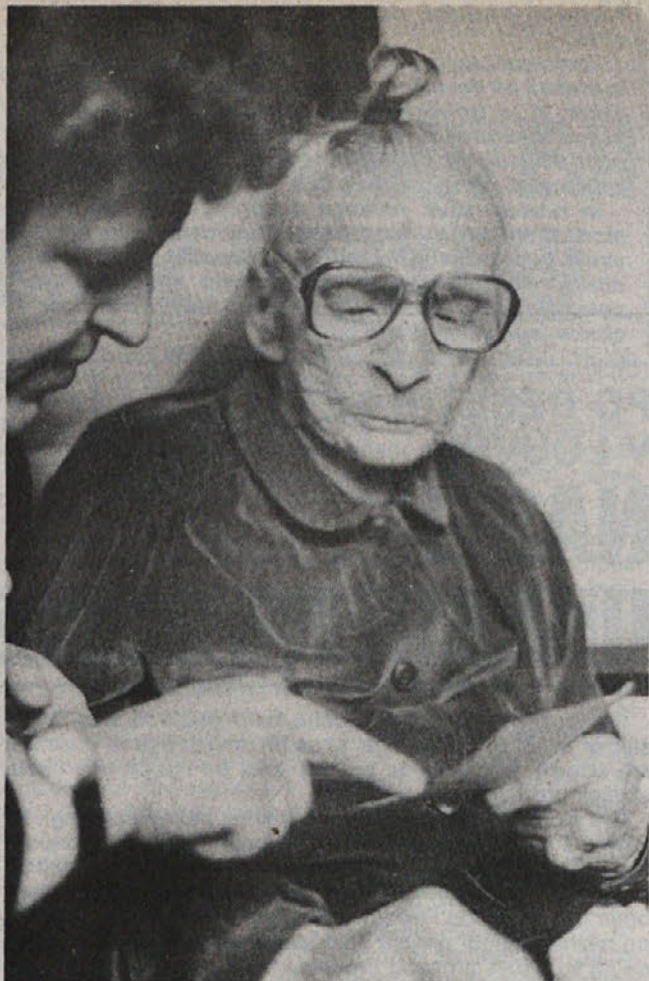
Povsod visi polno okvirjev, takšnih, ki jih je naredil Konrad pa tudi takšnih, ki so jih drugi. Nekateri imajo risbe ali slike, drugi spet ne, morda je katero narisal tudi Konrad.

Vsekakor pa tam, kjer je Konrad končal, nadaljujeta svoje delo Stanislava in Duška. Pa tudi drugi nasledniki Žeheljev znajo spretno prijeti čopič v roke, marsikdo pa raje zapoje ali zaigra na instrument. Konradovo delo še živi.

Kulturna dediščina

Medtem ko bodo mnogi te dni spet prihajali h Konradovemu božjemu grobu, se ne ve, kam so zašle druge njegove rezbarije. Morda kje kdo občuduje ogromno mizo z nogami pingvina, omaro s Kristusovim rojstvom ali kje še zaprašena leži katera izmed Konradovih violin? Vsekakor pa bi bilo dobro to poiskati, saj za naše potomce ni dovolj, da shranjujemo le fotografije, orožje in ostale zgodovinske eksponate iz zadnje vojne. Kustosi in vsi tisti, ki bi morali skrbeti za kulturno dediščino, ne bi smeli dovoliti, da se še danes prosto trguje s starinami. Tujci, tako tisti po poreklu kot tisti po srcu, znajo to dobro poiskati.

Jana Štrlekar
Foto: Severin

Konradova hčerka Marija Žehelj je bila še majhna, ko je oče izdelal Božji grobek

v roke vzel violino, ki jo je sam naredil, in zaigral nanjo.

Dedek s poštno kočijo

V Mariboru, na Studencih še živi Konradova najstarejša hči. Marija sama je že zgodba zase, saj jih šteje osemindeset let. Pred kakšnimi tremi leti je bila še prav

»S poštno kočijo je vozil v Radmirje,« počasi pove in nadaljuje: »Na gosli je igral, najlepše pa je znal jodlati. Mizarstva se je izučil na Korškem. Božji grobek je naredil, ko sem bila še majhna. Rezbaril je tudi okvirje in krste. Tudi ta okvir za svojo sliko je naredil. Pa pipo je rad kadil.«

V Zgornjem Doliču so sorodniki uredili Konradovo spominsko sobo, Stanislava in Duška Arsovska negujeta spomine starega očeta.

KANDIDATURA ZA ORGANIZACIJO
25. MEDNARODNIH ŠOLSkih
ŠPORTNIH IGER 1995

CELJANI DVIGAJO ROKO

Od 20. do 22. marca zaseda v švicarskem mestu Lausannu Generalna skupščina Mednarodnih šolskih športnih iger, katerih začetki segajo v leto 1968 in v mesto Celje, ki bo kandidiralo za organizacijo 25. jubilejnih šolskih športnih iger leta 1995 in, če jo bo dobilo, vnovič pritegnilo šolsko mladež ob bregove reke Savinje.

Oblasti so kandidaturu podprle in pozdravile pobudo komisije za mednarodne odnose Skupščine občine Celje oziroma celjskih športnih delavcev.

Na mednarodne športne šolske igre je treba povabiti najmanj pet mest, tri tuja in dve domači. Celjani so se odločili za Darmstadt, Grevenbroich ali Singen ali oba, za Gradec, Ženevo, Sombathey, Ravne na Koroškem in Mursko Soboto. Pripraviti nameravajo tekmovanje v atletiki in drugih športih po izbiri organizatorja, verjetno v plavanju, v tenisu.

Program iger je običajno sestavljen tako, da v četrtek popoldne pripotujejo vsi udeleženci, v petek in soboto so na sporedu vsa tekmovanja, v soboto načrtujejo družinski izlet, otroci bivajo pri svojih vrstnikih, v nedeljo pa po zajtrku odidejo.

NELJUBI ZAPLET V SLOVENSKEM
ŠAHOVSKEM VRHU

ZA JUGOSLOVANSKE BARVE

V teh dneh se v šahovski zvezli Slovenije pospešeno pripravljajo na nastop naših šahistov na šahovski olimpiadi na Filipinih. Za udeležbo na tem uglednem tekmovanju zbirajo denar in v ta namen 25. marca pripravljajo tudi veliko dražbo poklonjenih slik znanih slovenskih umetnikov. V čas priprav pa je zasekal neljub dogodek, afera na mednarodnem šahovskem turnirju v Bernu, kjer sta slovenska šahista Aljoša Grosar in Janez Barle nastopila skupaj z velemojstrom Draganom Barlovom (Srbija) in Milošem Pavlovičem (Srbija) v moštvo Jugoslavije.

Naveza slovenskih in srbskih šahistov pod zastavo Jugoslavije je razburila zagrebške Sportske novosti, Slovencema so očitali grabežljivost, v beograjski Politiki pa so že vedeli povedati, da sta slovenska šahista kaznovana in ne bosta smela nastopiti na olimpiadi v Manili.

Prizadeta slovenska šahista pojasnjujeta, da turnir v Bernu ni ekipno tekmovanje, res pa šteje tudi moštveni vrstni red, zato sta brez večjih pomislekov sprejela povabilo srbskih kolegov za družen nastop, ne da bi se jima sanjalo, da jih bo prireditelj uvrstil pod jugoslovansko zvezdo. Na prejšnjih dveh turnirjih so naši šahisti igrali pod oznako SLO. V Bernu sta Grosar in Barle šele po treh kolih opazila, da ju tudi posamično vodijo pod Jugoslavijo, pritožila sta se, nakar so jima pojasnili, da Slovenija še ni članica FIDE.

Njuno ravnanje je preraslo v pravi politični škandal, razumljiv v sedanjih napetih razmerah na tleh bivše Jugoslavije, a prav gotovo preveč napihnen.

NAJUSPEŠNEJŠI HOKEJSKI TRENER
NA SVETU TIHOVNOV SE UMIKA

MOŽ TRDE ROKE

V časopisnih agencijah in v športnem časopisju na veliko oznanjajo novico, da se najboljši hokejski trener Viktor Tihonov, ki je z »zbornajo« osvojil osem naslovov svetovnega prvaka in tri naslove olimpijskega zmagovalca, izreden taktik in strateg, ki so ga nekateri imeli že za pokojnega, resnično polagoma poslavlja. Kot je slišati iz Moskve, bo aprila na svetovnem hokejskem prvenstvu na Češkem in Slovaškem še poveljeval svojemu moštvo, potem pa zares odide.

Tihonov dobro ve, koliko je ura. V Albertvillu je osvojil tretjo zlato medaljo, četudi je v bistvu nastopal le z moskovsko reprezentanco, a to bo sedaj vse težje, več kot ducat najboljših igralcev je odšlo in se priključilo vabljivi severnoameriški ligi profesionalcev NHL, športna supervesela razpada na koščke in vse to je pospešilo njegovo odločitev. Kot naslednika dobro obveščeni krogi omenjajo njegovega sedanjega asistenta pri vodenju reprezentance Skupnosti neodvisnih držav Igorja Dimitrijeva.

Visokorasli polkovnik sovjetske armade, ki se je vselej zavzemal za režim trde roke in je imel trenerske vajeti ves čas trdno napete, je zaradi tega svojega obnašanja pred tremi leti prvič prišel v navzkrižni ogenj kritike, ko so se mu uprli nekateri njegovi igralci Sergej Makarov, Igor Larionov, Vladimir Krutov, Vjačeslav Bikov, Valerij Kamenski in Andrej Homutov in mu marca 1989 postavili ultimatum, da mora v reprezentanco znova sprejeti Vjačeslava Fetisova. Ta je namreč konec leta 1988 Tihonovu očital diktatorske ambicije in nečloveške metode na treningu in so ga zato izključili iz reprezentance.

Očividci pravijo, da se je potlej najboljši sovjetski hokejski trener bistveno spremenil in postal drug človek.

RUSKA ZNANOST NA RAZPRODAJI

VESOLJE ZA DROBIŽ

Do včeraj skrbno čuvane skrivnosti visoke sovjetske vesoljske tehnologije imajo danes Američani dobesedno na dlani. Rusi na razprodaji za smešno nizke cene ponujajo svojo vrhunsko opremo, za katero bi Američani še pred letom dni bili pripravljeni plačati vrtoглаve cene, danes pa oklevajo. Nasa je navdušena, Pentagon previden, Bushova vlada razdvojen.

Strokovnjaki ameriške Nase trdijo, da takšne priložnosti ne bi smeli zapraviti, saj se bo dolgoročno bogato obrestovala, medtem ko vojaški vrh v Pentagonu sodi, da bi bila kakršnakoli pomoč strateškim ruskim kapacitetam resna grožnja za varnost Združenih držav.

Seveda vsi ne oklevajo in nekteri so z rusko ponudbo že napravili posle stoletja.

Ameriško ministrstvo za energijo je najelo prestižni moskovski inštitut Kurčatov in mu naročilo projekt termoklearne fuzije, v čemer je najboljši na svetu. Kolektiv, ki šteje 116 strokovnjakov, plačujejo letno 90 tisoč dolarjev, to pa je letna plača enega samega ameriškega znanstvenika. Podobno, izredno pod ceno, sta pogodbo podpisala ameriška računalniška družba in slavni moskovski laboratorij Borisa Babajana iz njegovih petdeset delavcev, ki so bili hrtbenica sovjetskega vesoljskega in vojnega programa, bo odsljedel delo super računalnike za ameriško komercialno industrijo.

Kako poceni je rusko blago, najbolje ilustrira cena vesoljskega atomskega reaktorja Topaz 2, narejenega s tehnologijo, ki je najmanj za korak pred ameriško. Američani ga nameravajo v kratkem kupiti za vsega deset milijonov dolarjev, v razvojne programe, s katerimi bi dosegli to stopnjo, pa bi morali vložiti najmanj stokrat toliko. S Topazom 2 bodo izboljšali delovanje in pocenili uporabo komunikacijskih satelitov.

Na vrhu seznama izdelkov, ki bi jih želela Nasa kar najhitreje kupiti, je Energija, največja in namočnejša pogonska raketa na svetu, sposobna v vesolje izstreliti trikrat toliko tovora kot občutljiv in za vzdrževanje zelo zahteven ameriški Space Shuttle. Strategiji ameriškega vesoljskega

programa bi želeli kupiti tudi Sojuz, vozilo za reševanje vesoljskih posadk, prav pa bi jim v pripravah na odhod ameriške vesoljske ladje s človeško posadko na Mars prišle tudi sovjetske izkušnje v dolgem bivanju v vesolju.

Američani se zavedajo, da ruski znanstveniki spričo pomanjkanja doma odhajajo v države tretjega sveta, v Irak, Iran in Pakistan, kjer si državniiki silno želijo atomsko in raketno oborožitev. Da bi jih zadržali vsaj donekle, je Bushova vlada namenila pomoč 25 milijonov dolarjev za ohranitev dela v moskovskem inštitutu.

Medtem ko nekateri v Ameriki izražajo bojazen, da bodo zaradi nakupa opreme in sovjetskih dosežkov

ohromili domače raziskovalne programe, v Nasi trdijo, da bodo sami pridobili in v povezovanju obeh pogromov napravili velikanski korak naprej, pri tem pa prihranili okroglo milijardo dolarjev, kolikor letno potrebujejo za odkrivanje tistega, kar so v Rusiji že uspešno preizkusili v praksi.

Navajajo še en argument. Če Amerika ne bo pohitela, bo nastopila Evropa. V kolikor bi v Evropski vesoljski agenciji prišli do Energije in druge sovjetske opreme, bi kaj hitro prehiteli ameriške vesoljske načrte. Edina modra poteza je, da po zaključku hladne vojne v Ameriko pritegnejo največje možno število sovjetskih znanstvenih potencialov, pravijo.

KOZMONAVT ZARADI POMANJKANJA DENARJA
NE MORE NA ZEMLJO

UJET V ORBITI

Sovjetski vesoljski program se je sesul, poka na vseh koncih in povsod primanjkuje denarja. Največja tragedija v tem pomanjkanju pa je, da zaradi revščine ne morejo spraviti na zemljo dveh nesrečnikov, ujetih v vesolju. Eden je na prisilnem potovanju devet mesecev, drugi že od lanskega maja.

32-letni Sergej Krikaljev bi bil poslednji sovjetski državljani na Zemlji, če bi bil na njej. Rad bi se vrnil, vendar mu ne dovolijo, saj bi bil njegov pristanek predrag. Inženirja in vesoljca so poslali v vesolje, ko je Sovjetska zveza še obstajala, izstrelili so ga 18. maja 1991 v času, ko se je njegovo rojstno mesto še imenovalo Leningrad in ko je Mihail Gorbačov vladal državi, ki se je imenovala Sovjetska zveza.

Sedaj je vse drugače, Sovjetska zveza je razpadla, Gorbačov se je vrnil v novinarstvo, Sergej Krikaljev pa še vedno nemočno od zgoraj zre proti zemeljski obli, oblečen v vesoljsko obleko z oznako SZ.

skro obleko z oznako SZ.

Odpotoval je neke majske sobote s kozmodroma v Bajkonuru, pristal naj bi oktobra, vendar pa tedaj zaradi okoliščin, ki so vladale v državi, niso mogli najti inženirja, ki bi ga zamenjal, zato so ga prosili, naj ostane na vesoljski postaji Mir z novo družbo. Če bodo lahko uredili vse potrebno, se bo pomladi vrnil na zemljo. Izstrelitev pomožne ladje bi bila predraga in ruski vesoljski program si tega ni mogel privoščiti.

Vesoljci naj bi v vesolju preživljali pol leta, on pa bo že blizu deset mesecev in medtem sta njegova žena in hčerka, ki ju je zapustil s pet tisoč rublji plače in petsto rublji vesoljskega dodatka, kar je bilo tedaj sicer mnogo, a je ob podražitvah povsem skopnelo, v hudih finančnih stiskah.

Krepko varčevati pa mora tudi njen mož v orbiti, ne dobiva več ne medu ne kumar, predragih živil za vesoljski program.

ZAVEZNIKI IZGUBLJAJO ŽIVCE

SADDAM NE DA RAKET

V Združenih državah Amerike, v Veliki Britaniji in v Franciji vse bolj razmišljajo, da bi nepokornemu Saddamu še enkrat podkurili. Napetost narašča, ker se v Bagdadu ne nameravajo odreči orožju za množično uničevanje in zavlačujejo z izpolnjevanjem ostrih zahtev Združenih narodov.

Povod za najnovejši zaplet so rakete scud. V Iraku niso pripravljene uničiti opreme za izdelavo projektilov in zato so strokovnjaki za demontažo demonstrativno zapustili Irak in sedaj Združenim narodom pišejo poročilo. Odkrili so namreč stroje za izdelavo raket z dometom nad sto petdeset kilometrov in ti so nedvomno ključni del irškega raketnega programa.

Kljub prepovedi Saddam atomskega oboroževanja ne pusti pri miru. V evropskem tisku so se pojavile trditve, da za Husseina delata dva

bivša vrhunski sovjetska atomska strokovnjaka, specialist za laserje Jegor Belousov in strokovnjak za balistiko Viktor Bakunjin, ki ju je nek nemški novinar zasačil na berlinskem letališču, ko sta potovala iz Moskve v Bagdad. V Irak sta prišla na povabilo svojih ruskih kolegov, ki že delajo za Saddama, in pravijo, da je v Iraku že kar več kot petdeset sovjetskih nuklearnih strokovnjakov, ki jih diktator velikodušno plačuje dvanaest tisoč dolarjev mesečno, medtem ko bi do-

ma zaslužili vsega šestdeset zelencev.

Hotelska racija nekje na jugu Madžarske je potrdila tudi bojazen, da iz vzhodne Evrope ne tihotapijo le strokovnjakov, temveč nuklearni material. Policaji so našli dober kilogram radioaktivnega uranovega dioksida, ki sam sicer še ni primeren za izdelavo atomske bombe, vendar bi ga lahko naprej predelali. Njegov izvor je verjetno iskati v Romuniji ali v bivši Sovjetski zvezi.

TANKI NA BRNIKU: SEFER ZUKIČ POSTAL DRŽAVLJAN SLOVENIJE

KDO JE VODIL PETO KOLONO

Marjan Golja, delavec Podjetja za vzdrževanje avtocest, je bil na sodišču oproščen krivde, ker je zapisal in povedal, da je imel Sefer Zukič stike s komandantom kolone tankov, ko je ta med lansko vojno prodirala proti letališču na Brniku.

Stanka Živič, predsednica senata Temeljnega sodišča v Ljubljani, je zaključila sodno obravnavo zoper Mariana Goljo, doma iz Župančičeve 9 v Domžalah, delavca Podjetja za vzdrževanje avtocest, ki ga je tožil Sefer Zukič, delavec istega podjetja. Sodni senat je razsodil, da Marjan Golja ni ničesar trdil, kar v zvezi z obnašanjem Seferja Zukiča v podjetju ne bi govorili, še več, med sodno obravnavo so priče potrdile, da je Sefer Zukič dejansko bil v kontaktu s komandantom tankovske enote in da je izrekel »Neka voze«, ko so ga opozorili, da se enota približuje.

Na sodni obravnavi je senatu uspelo dognati, razvrstiti in umestiti potek dogodkov ter izjav, za katere je Sefer Zukič tožil Marjana Goljo, ker je ta zahteval, da se govorice o njegovem sodelavcu razčistijo najprej v podjetju samem. Zato je napisal pismo in ga naslovil na predsednika sindikata in zahteval ustanovitev posebne komisije.

O tem primeru smo pisali tudi v Novi dobi. Prav naš zapis pa je Seferju Zukiču služil za razširitev obtožbe na račun Marjana Golje. Poglejmo, kako se je Sefer Zukič skušal oprati.

Kot rečeno je Sefer Zukič, mimogrede, 23. januarja letos je dobil slovensko državljanstvo, tožil Marjana Goljo, »da je v dopisu predsedniku Predsedstva ZSS AC Ljubljana izrazil sum, da naj bi med agresijo jugoslovanske armade na Slovenijo imel osebne stike z vodjo kolone tankov, ki je prodirala z Vrhniko proti Brniku, nakar bi naj neposredno po razgovoru med njima koloni tankov uspelo najti ustrezno smer proti letališču. Pozneje pa je v pogovoru z našim novinarjem obtožbo ponovil (tekst je bil objavljen pod naslovom »Kdo je izdal Brnik«) in celo razširil, saj je rekel, da bo na obravnavo pripeljal pričel, ki so slišale Zukiča, kako je potem, ko so mu sporočili, da prihaja tankovska kolona izjavil: »NEKA SE VOZE«. In

prav tako pričel, ki so slišale, kako je nekdo na drugi strani telefona rekel: »DOBRO, REČI ČU KAPETANU, DA GA NEMA«, in bi naj s tem gospodu Zukiču škodil na časti in dobremu imenu...

Še več, pričel so na sodni obravnavi ponovile dogodke, sam gospod Sefer Zukič pa je skušal z lažjo, da ga tisti dan sploh ni bilo na kraju dogodka, sodnike prepričati v svojo nedolžnost. K sreči Franjo Bezjak, direktor, ki je klical k odgovornosti Goljo, sodnikom Zukičeve laži ni potrdil, ko je ta trdil, da je bil z njim nekje povsem drugje.

Zukič je svojo nedolžnost skušal raztegniti na že znano in sila obrabljeno floskulo, da gre v njegovem primeru za mržnjo, ker je z Juge...

OKRUTNOST V BRITANSKI BOLNIŠNICI ZA DUŠEVNE BOLNIKE

ZVERINSKA IZŽIVLJANJA

V bolnišnici za mentalno prizadete v Ashworthu v Veliki Britaniji poteka velika preiskava o najokrutnejših načinih izživljanja med nemočnimi, duševno zaostalimi bolniki. Očitno je, da si je medicinsko osebje nenehno izmišljalo zverinska poniževanja, se norčevalo iz bolnikov in jim celo grozilo s smrtjo. Preiskavo o nepojmljivih dogodkih vodi eden najbolj znanih britanskih odvetnikov Louis Bloom-Cooper.

Enega od pacientov v tej bolnišnici blizu Liverpoola so bolničarke uporabljale kot živi pepelnik in mu strelale cigaretni pepel v spodnji del pižame. Drugemu so potiskale glavo v raztopino za pranje in preverjale, kako dolgo v njej zdrži. Katalog

nasilja spominja na najbolj nore stranpote bolnih možganov. Za šalo so negovalke poslale pacientu v košari živo kačo in s strani opazovale, kako se bo obnašal, dve ma, ki sta zahtevala, naj iz njunih sob odstranijo nalepke fašistoidne Britanske na-

cionalne stranke, so zapretili s smrtjo, prizadeto žensko so strašile s svinjsko glavo s termometrom v gobcu, varovancu s poškodovanimi vezmi med možganskima poloblama so podtaknile v nočno omarico fotografije možganov.

Klinična psihologinja Kate Williams, ki je sprožila preiskavo, je dejala, da sta poniževanje in zastraševanje postala del bolnišničnega vsakdana. V pisni izjavi je zatrjevala, da je neka bolničarka bolniku s poškodovanimi

možgani lagala, kako je povozila njegovega ljubljene psa. Drugemu so sestre praviloma mešane glavno jed s poobedkom s pripombo, da tako in tako je kot žival.

Ob psihičnem so posegle tudi po telesnem poniževanju. Pacientu, so, denimo, držale dlani na razžarjeni plošči štedilnika. Kljub vsemu temu pacienti niso upali z besedo na dan, kajti bali so se hujšega maščevanja ponorelih sester, ki so s smrtjo grozile celo zdravnikom.

GROZA NA SICILIJI

NOREC ZLORABLJAL OTROKE

Predlani marca je nenadoma izginila osemletna deklica Santina Renda iz Palerma, iskali so jo ne samo po Italiji, ampak tudi po Sloveniji in na Hrvaškem, vendar brez uspeha. Njenega trupla niso našli, duševnemu bolniku Vincenzu Campanelliju, ki je letos dopolnil osemnajst let, pa niso verjeli, ko je priznal, da je dekletce umoril. V preiskovalnem zaporu je prebil teden dni, potlej so ga izpustili na prostost, kjer je nadaljeval svoj krvavi pir.

Duševo motenega in zaostalega Vincenza, ki ni mogel končati niti prvega razreda osnovne šole, so domačini imeli za dobrodušnega mestnega bedaka, rad se je družil z majhnimi otroki, se z njimi igral, sedaj pa ga je policija obtožila za ugrabitev treh in za uboj dveh dečkov, ki jih je menda skušal celo spolno zlorabiti.

Na sled so mu prišli šele pri tretjem poskusu in priznal je, da je ubil šestletnega Maurizija Renda, sorodnika izginule Santine, katerega truplo so našli. Tedaj je spregovoril tudi fant, ki so ga pred štirimi leti zvezanega in pretepenega skoraj do smrti komajda rešili, a je ustrahovan molčal in ni povedal, da ga je tako hudo obdelal takrat 14-letni norec.

Še vedno pa niso razrešili uganke, kam je izginila Santina, kajti na mestnem smetišču, kamor naj bi jo po lastni trditvi vrgel Vincenzo, je kljub skrbnemu pregledu niso našli.

K. L.

NA LJUBLJANSKEM SODIŠČU O PONAREJENIH ZELENCIH

DOLARJI IZ MILANA

Ljubljanski kriminalisti so razpletli sumljive poti ponarejenih 28 tisoč dolarjev in tačas poteka na ljubljanskem sodišču sojenje četverici obtoženih, dvema Varaždincema, Ljubljančanu in Kamničanu, ki naj bi bankovce iz Milana poskusili podtakniti lahkovernim Slovincem.

Prvoobtoženi Ljazim V. iz Varaždina naj bi decembra lani od neznanega Albanca v Milanu prevzel 28.000 ponarejenih dolarjev in jih za plačilo dva tisoč mark prepeljal v Ljubljano, kjer bi za nameček dobil tudi zaposlitev. Ker Albanca po denar ni bilo, jih je »poštar« pokazal Bislimu B. iz Kamnika, ki je podvomil v njihov pristnost, nato pa stopil še k Jašariju M. iz Ljubljane, ki naj bi obljubil, da bo skušal spraviti bankovce v obtok, za sto dolarjev pa mu bo dal sto mark.

Jašariju je uspelo podtakniti le tristo goljufivih bankovcev, plačal je usluge in avtomobilske gume, v preiskavi pa je potlej izjavil, da ni vedel za ponaredek.

Bislim B. je povedal, da ga je Ljazim prosil, naj mu shrani 18.000 ameriških dolarjev in mu šele čez nekaj dni povedal, kako je z njimi. Bislim mu je svetoval, naj jih odnese, drugače jih bo on predal policiji. Potem ko jih je za teden dni skrnil pri prijatelju, se je vrnil v Ljubljano in tako tudi napravil.

K. L.

STRANPOTI HUMANITARNE POMOČI NA HRVAŠKEM KARITAS ZA ŽEP

Hrvaška policija prirejuje v teh dneh pravi lov za tistimi, ki so humanitarne pomoči Hrvaški z vseh koncev sveta brezsrabno vtaknili v svoje žepce. Prihajajo na sled številnim okoriščanjem v prestolnici in hkrati razpredajo svoje niti po drugih večjih in manjših hrvaških mestih.

Doslej so zaplenili pet tisoč kilogramov pokradene konzervirane hrane, velike količine zdravil, sanitetnega materiala, oblačil, izdelkov široke potrošnje, prijavili so tri osumljence, mnogo carinskih prekrškov in drugih nečednih poslov. Vrednost odkritih predmetov ocenjujejo na tri milijone hrvaških dinarjev.

Policaji skoraj dnevno naletijo na blago sumljivega izvora, vendar v večini primerov težko dokažejo, da je res iz pošiljk humanitarne pomoči. Tako so, denimo, le zaradi carinskega prekrška prišli neko lastnico zagrebskega butika z italijanskimi oblekami ali prodajalca 26 tisoč pločevink neznanega porekla.

So pa tudi dokazljivi primeri kraje. Tako bi človekoljubna pomoč iz Nemčije za Zdravstveni dom v Veliki Gorici, deke, brisače, medicinske aparature, operacijski inštrumenti, medicinske uniforme, skoraj pristale v lopovskih rokah za zasebno trgovanje. Kradla je tudi gospa iz Novega Zagreba, ki je Karitas sprejela v samopomoč.

Hrvatli s številnimi anonimnimi kljuci upravo za notranje zadeve nenehno opozarjajo na grabežljive posameznike, ki znajo spretno novčiči iskanke izdelke široke potrošnje in jih na železniški postaji ali drugih frekventnih mestih ponujajo mimoidočim. Vendar so zlati časi za dolgo prste mimo, kajti ljudje postajajo vse bolj pozorni, ko v slabo založenih trgovinah zagledajo izdelke, ki bi bili lahko iz humanitarnih konvojov.

Sedanje neurejene razmere na Hrvaškem so pravi raj za tihotapce in organizirane skupine. Kamioni s pomočjo, ki prihajajo na hrvaško mejo, so dostikrat brez faktur in specifikacij, dokumente pošiljatelj pošljejo za njimi ali jih sploh ne dostavijo, nekatera vozila preprosto izginejo in njih tovor odroma v neznanu. Med človekoljubne pošiljke se pomešajo podjetni trgovci, ki s svojim tovorom brez težav pridejo čez državno mejo, ga dobro vnovčijo in brez kakšnih dajatev spet zapustijo deželo.

Ponekod so jim že stopili na prste in na Reki, denimo, so pri prehodu državne meje uvedli posebne obrazce za pregled in prijavo humanitarne pomoči, kamor vpišejo vse podatke o tovoru, kasneje pa spremljajo tudi gibanje vozila. Če za določeno pot potrebuje preveč časa, potem nekaj ni v redu.

Na splošno na Hrvaškem ugotavljajo, da ni prav posebno težko zaslediti malih rib, majhnih preprodajalcev, vse kaj drugega pa so tihotapske organizacije, široko razpredene povezane z družbenimi podjetji in prekrile z masko legalnosti.

MATERINSKI

DOM

PRISPEVAJTE ZA MATERINSKI DOM!

Prispevke lahko nakažete na žiro račun ZPMS, Miklošičeva 16, Ljubljana, številka 50101-678-45223 s pripisom "za materinski dom". Hvala!

Odbor za materinski dom pri reviji Otrok in družina, Miklošičeva 16, Ljubljana, Tel.: (061) 311-658

Pokrovitelji: Janez Hacin, Državna založba Slovenije d.d., Cankarjev dom, Simotisk-Papirus in vsi, ki se nam boste še pridružili!

AMERIŠKA ZAKONCA IZZVALA ŠKANDAL S SVOJIMI EROTIČNIMI VIDEO-KASETAMI PORNOGOSPODINJA POSTAJA ŠERIF

Suzy in Tom Wahl sta snemala in prodajala video-kasete v slogu »rdeče luči«. Ker sta predstavljala svoje erotične akrobacije na vrtu, so jih sosedje opazili, in prijavili pristojnim organom. Policaji so ujeli »rdeča zakonca«, vendar sta jih ta uspela zaplesti v svojo trgovino s kasetami. Suzy je izkoristila hrušč, da bi naredila kariero in kandidirala za šerifa.

V zadnjih časih je pornografija zelo razširjena po vsem svetu, glavne junakinje te obrti pa imajo nenavadne želje. Medtem, ko italijansko porno-zvezde želijo stopiti v parlament, se ljubiteljice rdeče luči v Ameriki zadovo-

ljujejo s funkcijo krajevnega šerifa.

Ameriška zakonca Suzy in Tom Wahl sta se začela ukvarjati s pornografijo, da bi osvežila svoje enolično življenje in kaj zaslužila. Tako je Tom postal režiser porno fil-

mov, Suzy pa glavna junakinja. Njune video kasete so doživele nepričakovan uspeh, toda porno umetnici to ni bilo dovolj.

Suzy je namreč kandidirala za šerifa, zato so ameriški časopisi njeni zgodbi posvetili veliko pozornosti.

»Suzy ni nikakršna lepota. Ima že 40 let in neumna očala. Pravzaprav ne razumem, kaj na njej sploh privlači moške, je bil suhoparen komentar neke blagajničarke v samopostrežbi v Lake

Saint Louisu (država Misouri), kjer se je v zadnjem času dvignilo veliko prahu zaradi prihoda porno-zakoncev.

Prebivalci tega mesta so bili še bolj presenečeni, ko so zvedeli, da Suzy skuša postati krajevni šerif.

»Suzy Wahl je prišla na počitnice in odtlej ni miru. Komaj čakam, da zapusti naš kraj,« je dejala jezna blagajničarka.

Septembra lani sta Suzy in Tom prišla v Lake Saint Louis, da bi preživela enotedenske počitnice. Zakonca sta se navdušila nad krajem in se odločila nadaljevati dobičkonosno dejavnost. Ta sveti mir je bil kot ustvarjen za delo, ki sta si ga izmislila. Že nekaj mesecev sta namreč snemala erotične akrobacije. Ker sta bila zadovoljna z rezultati, sta se odločila podvojiti število kaset, ki sta

jih na pobudo nekega porno časopisa, pošiljala drugim bralcem. Uspeh, ki sta ga doživela ju je opogumil in skušala sta zasnovati širšo prodajno mrežo. Da bi napravila čimbolj originalne predstave sta potrebovala različne prostore, daleč od radovednežev. Zato sta v Lake Saint Louisu najela neko hišico z vrtom, kjer sta posnela nekaj sekvenc. Čeprav sta bila prepričana, da ju nihče ni mogel videti, je radoveden sosed odkril njuno dejavnost in ju prijavil krajevni šerifu.

John Selby, poveljnik krajevne policije in njegovi pomočniki so takoj ujeli Suzy in Toma, vendar so ju po nekaj urah morali izpustiti. Ameriški zakon namreč ščiti nedotakljivo pravico do svobode izražanja. Ker Suzyijine erotične akrobacije pomenijo

njen način svobodnega izražanja, šerif ni imel pravice, da bi ju zadržal v zaporu. Vendar je bilo srečanje s Suzy in Tomom v šerifovem uradu za štiri policaje usodno. Policaji so se odločili, da bodo po svojem rednem delu delali honorarno za zakonca Wahl. Varuhi reda so se spremenili v fante za vsa dela, zbirali so naročila za porno posnetke, ki sta jih snemala Suzy in Tom in jima pomagali razpošiljati kasete. A tudi to je odkril neki sosed. V mestu je izbruhnil škandal. Štirje policaji so izgubili službo, umakniti se je moral tudi John Selby, krajevni šerif.

Za Suzy pa je bila to nepričakovana propaganda. Njen obraz in telo sta se večkrat pojavila v televizijskih oddajah. V kratkem času je postala tako popularna, da se je odločila kandidirati za šerifa.

Zakonca Tom in Suzy Wahl

Štiridesetletna Suzy Wahl se gleda na videu

Ljubljanska banka
Splošna banka Celje d. d., Celje

Z BANČNO KARTICO DO GOTOVINE

24 ur dnevno, tudi ob nedeljah in praznikih

Bančni avtomat — najenostavnejša pot do gotovine

Ni vedno dovolj, da imate denar varno spravljen na tekočem računu v banki in s čeki praktično vselej pri roki. Včasih brez gotovine ne gre. Zato v banki uvajamo samopostrežno poslovanje preko bančnih avtomatov, ki omogočajo dvig gotovine 24 ur dnevno, tudi ob sobotah, nedeljah in praznikih. Z uvedbo bančnih avtomatov vam sedaj nudimo možnost dviganja manjših zneskov denarja, kasneje pa bo možno opraviti tudi druge enostavnejše bančne posle.

Poleg bančnega avtomata, ki je nameščen že eno leto v ekspozituri Celje, Vodnikova ulica, vam je v Celju na razpolago še v ekspozituri na Trgu V. kongresa ter v ekspozituri Žalec, Slovenske Konjice in Rogaška Slatina.

Prepričani smo, da je ta sodobna pridobitev zanimiva tudi za vas, če želite uporabljati bančne avtomate Ljubljanske banke, predajte zahtevek v enoti, kjer vodijo vaš tekoči račun. Pridobljena bančna kartica vam bo omogočala dvig gotovine v 65 obstoječih bančnih avtomatih sistema Ljubljanske banke po vsej Sloveniji.

KAJ ŽENSKÉ V AZIJI POŠILJA V SMRT DEKLICE UMIRAJO OD LAKOTE

Zadnji popisi prebivalstva v Indiji in na Kitajskem so pokazali, da se je nesorazmerje med številom moških in številom žensk v zadnjem desetletju vnovič povečalo. V Aziji je na skrivnostni način izginilo sto milijonov žensk in upravičen je strah, da so te ženske mrtve, da so postale žrtve diskriminacijskega nasilja.

Diskriminacija v nekaterih delih sveta ne pomeni le manjše plače ali spolnega nasilja, temveč pogosto tudi smrt. Starši na Kitajskem, v Indiji in v nekaterih nerazvitih državah azijske celine so močno navezani na moške potomce in dekleta močno zapostavljajo. Nobena skrivnost ni, da na podeželju no-

vorjene deklice pustijo umreti od lakote. Zakorenjene tradicije so žive kot nekoč, komaj rojena dekletca pobijajo, izstradajo, zdravnik pokličejo le, če zbolijo deček, in ženske, ki uidejo nasilju, opravljajo fizično najbolj naporna dela.

Po zakonih narave se v povprečju rodi šest odstotkov več fantov in po rojstvu v normalnih razmerah tudi več fantov umre, število pripadnikov obeh spolov se v tridesetih letih nekako izenači, nato pa se neprestano povečuje odstotek žensk. V Združenih državah in v Veliki Britaniji na sto moških povprečno naštejejo pet žensk več, v Nemčiji celo šest.

V Indiji pa je lanski popis prebivalstva pokazal le 92,9 žensk na sto moških, medtem ko je bilo to razmerje deset let nazaj še 93,8 žensk na sto moških. Približno podobno je razmerje na Kitajskem, kjer pri pozornem preštovanju pridemo do ugotovitve, da je zmanjkalo okoli trideset milijonov deklet in žensk, ki bi sicer morale živeti.

Podatki OZN povedo, da podobno strašljivo sliko ponujajo še v nekaterih drugih državah, Afganistanu, v Butanu, v Nepalju, v Pakistanu in celo v evropskem delu Turčije, kjer pride na sto moških 94,8 žensk, v seštevk pa statistični račun razkriva, da je po svetu kar na lepem izginilo sto milijonov žensk.

NA OBISKU V EDINI ZASEBNI SLOVENSKE RADIJSKE POSTAJI V ITALIJI IN TUJINI

SLOVENSKE VALOVI BUTAJO

V Opčinah, nedaleč od Trsta, v Narodni ulici živi slovenska družina Mallan — oče Zoran, mati Majda in sin Mitja, hči Tatjana pa se je pred nekaj časa poročila. Njihova hiša se razlikuje od drugih po veliki radijski anteni na strehi. V njej dela prva in do sedaj edina zasebna slovenska radijska postaja na drugi strani meje.

Naslednje leto bodo zabeležili pomemben jubilej — 10 let radia, ki ne pozna mej. V tem času so pridobili veliko zvestih poslušalcev v Italiji in v sosednjih slovenskih in istrskih krajih, ker njihov glas brez kakršnihkoli motenj seže do Ljubljane in Umaga. Pridobili so jih z različnim glasbenim programom in različnimi kontaktnimi oddajami. V njihovem studiu telefoni neprenehoma zvonijo.

Radio Opčine nima vratarja, posebnega telefonista, ne tajnice, ne direktorja. In dela nenehoma — podnevi in ponoči. Vhodna vrata se ves čas odpirajo in zapirajo. Iz okolice prihajajo mladi Slovenci, ker jim je radijska postaja drugi dom, v katerem se sestajajo, zamenjavajo novice in mnenja, dogovarjajo se, kaj bi pošiljali v eter, kako bi kaj izboljšali. Vsak po svoji želji lahko sodeluje v programu — če ima kaj zanimivega in aktualnega. Tam delajo prostovoljno. Nimajo velikih preiskujenj in avdicij, ne cenzure, vendar vse teče v pravem času. Mladi ljudje se zbirajo iz ljubezni do dela in slovenskega naroda.

Od igrače do resne radijske postaje

Največ zaslug za odpiranje radijske postaje ima najmlajši član družine, 22-letni Mitja Malalan. Vprašali smo ga, kako se je vse začelo. »Ko sem imel devet let, sem si kot igračo naredil radijski prejemnik in oddajnik in sem se zabaval po hiši in okolici.

Tako se je rodila ideja o resni radijski postaji. Naši prijatelji, strokovnjaki za radijsko tehniko, so nam pomagali, da smo nabavili in postavili tri avtomatske oddajnike, kar nam je omogočilo oddajanje na treh frekvencah. Valovi so se širili po Istri in goriškem koncu vse do Ljubljane. V februarju 1983 smo postavili na noge edino privatno radijsko postajo slovenske manjšine v Italiji. Še vedno smo edina slovenska radijska postaja v tujini sploh,« je razložil Mitja.

Vaša radijska postaja obstaja že devet let. Kaj se je za ta čas spremenilo?

»V začetku smo bili brez denarja, imeli smo le nekaj plošč, vendar veliko volje do dela. Sedaj imamo pet oddajnikov, okrog osem tisoč plošč z raznovrstno glasbo za stare in mlade. Naši sodelavci pa še vedno delajo prostovoljno, vendar zelo spretno. Pred dvema letoma smo odprli še eno radijsko postajo — Peter Flowers. To je predvsem komercialni radio z glasbo in reklamami, ki ga oddajamo 24 ur na dan in sicer za območje Trsta, kjer je zelo poslušan po trgovinah in lokalih. Sedaj je delo precej lažje, ker ga opravljamo z računalnikom. Sam skrbim za tehniko v studiu in snemam reklame, ki jih sami delamo v slovensčini. Ker se ukvarjam s prodajo plošč na drobno in debelo, lahko poceni nabavljam plošče najsoodobnejših svetovnih hitov. Isti dan, ko se neka plošča pojavi na tržišču, jo imam v svojem skladišču.«

Dr. Janez Drnovšek med pogovorom s poslušalci

Precej časa preživljaš v studiu. Kdaj in kako se zabavaš?

»Najraje letam z zmajem. Skupaj z očetom sva opravila tečaj v Ajdovščini in obema je to glavno razvedrilo«, je dejal Mitja in zbežal k svojemu delu.

Gospodinja ob mikrofону

Glavni organizator, koordinator, duša in srce tega radia je Majda Malalan. Po poklicu

slovenskih krajev, ostali so iz Opčin ali bližjih vasi.

»Vsako jutro vodim kulturni program, obveščam sosedčane o aktualnih dogodkih in se pogovarjam s poslušalci. Iz bogate studijske diskoteke izbiram glasbo po željah poslušalcev. Sicer je »Glasba po željah« najbolj poslušana oddaja. Celoten program, ki ga oddajamo 24 ur na dan, je zelo raznovrsten in zanimiv. Popularne oddaje so še Športna sobota, Nedeljski jutranji val z nagradnimi igrami, oddaja o knjigah, horoskop in številne glasbene oddaje. Naša gosta sta tudi Samo Pahor, profesor zgodovine, in odvetnik Bogdan Berdon iz Trsta. Čeprav imata dosti obveznosti, vsako sredo prihajata v radijsko postajo. Gospod Berdon vodi oddajo Pogovor z odvetnikom, ki je zelo poslušana. Profesor Pahor, znan kot disident in nemajhen borec za rabo slovenskega jezika v Italiji, vedno odkrije kaj novega iz zgodovine svojega naroda,« pravi Majda.

Majda nam je še povedala, da so v oddaji odvetnika Berdona sodelovali tudi znani slovenski politiki, športniki in umetniki, ki so odgovarjali na številna vprašanja radevednih poslušalcev. Tako je ob mikrofону sedel zmeraj

je gospodinja. V studiu je vsak dan od jutra do mraka, razen nedelje, ko počiva.

»Na začetku smo imeli zaradi oddajanja našega programa precej težav. V Italiji so mnogi doživeli šok, ko smo začeli in so se čudili, kako si Slovenci sploh upajo imeti zasebno radijsko postajo. Čeprav smo delali in še vedno delamo kot »nepolitični radio«, neodvisni od katerekoli stranke, so nam neofašisti grozili z bombo in hoteli sestreliti anteno. Tudi danes nas neki tožijo zaradi frekvenc, kot pravijo, motijo jih valovi — slovenski valovi še posebej škodijo. Na srečo naš sodelavec, odvetnik Bogdan Berdon iz Trsta, doslej uspešno, čeprav brezplačno brani na sodišču. Ljudje so se že navadili. Imamo tudi demokratične italijanske poslušalce, ki jim je naš program všeč,« pravi Majda.

Grožnje italijanskih neofašistov niso prestrašile marljivih delavcev radijske postaje. Nadaljevali so in vztrajali pri oddajanju svojega programa. Mladi, nadarjeni ljudje zmeraj prihajajo v »hišo odprtih vrat«, kot imenujejo dom Malalanovih. Devet let na stotine mladih sodelavcev je šlo mimo čez studio. Vsak med njimi skuša izboljšati in obogatiti program. Trenutno imajo na Radiu-Opčine okrog štirideset sodelavcev, od tega petnajst iz sosednjih

V radlu je vse domače

Zoran Malalan, katerega predniki okrog petsto let živijo v teh krajih, je uspešen gradbeni podjetnik. V mladih letih je igral trombo, sedaj ima nenavaden hobi — letenje z zmajem. Čeprav je pred kratkim z letalom padel in se poškodoval, bo kmalu ponovno švignil v oblake.

V studiu Zoran skrbi za tehniko, popravlja okvare in pravi, da je fant za vse, celo sam peče kruh v hišni pečnici. Poleg tega izbira in snema glasbo, namenjeno starejšim poslušalcem.

»Sedaj je naše delo precej lažje, kajti imamo računalnike. Lahko rečem, da smo si vse priskrbeli sami, nihče nam ni pomagal. Imamo zveste poslušalce, ki nam redno pišejo in nas kličejo po telefonu. Naš radio je priljubljen, kajti tukaj je vse domače — kot da bi pisali ali telefonirali prijatelju. Kličejo nas iz Istre in vseh slovenskih krajev, kjer poslušajo naš program. Sodelujemo tudi s časopisom Trieste oggi, s katerim izmenjujemo športne vesti, saj naš radio veliko časa posveča športnim dogodkom. Ob Božiču smo za svoje poslušalce organizirali tradicionalno tombolo, zastonj smo razdelili 2.000 kartic, nagrade pa so dali trgovci s katerimi sodelujemo. Takoj po

Tudi Mateja Svet se oglašja z Opčin

rezervirani Janša, ki je, prej ko je odgovoril na zastavljeno vprašanje, dobro premislil. Pučnik in Hribarjeva sta bila na trnih, ker so bili poslušalci zelo kritični in sta se morala predvsem braniti. Oman in Pirnat sta bila bolj zbrana, a najbolj priljubljen gost je bil Drnovšek, ki je v vsakem trenutku dajal razumne odgovore. Kasneje se je v stanovanju ljubeznivih domačinov okrepil s hrano in pijačo. Tudi Mateja Svet je imela veliko dela v studiu, ker so se z njo hoteli pogovarjati številni poslušalci.

zaključku so naši fantje udeležencem nosili nagrade. Zgodilo se je, da je zadnja nagrada dobil poslušalec Viktor iz Ljubljane in bil zelo presenečen, ko so mu jo domov prinesli ob štirih zjutraj, pripoveduje Zoran.

Družina Malalan in njihovi sodelavci so zelo ponosni na svoj radio, ker je pritegnil Slovence v tujini in jih povezal med seboj in z matično domovino.

Vukica Vlajić

Zoran, Majda in Mitja v studiu

RADIO

OPČINE

tel. 213295

tel. 212658